

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

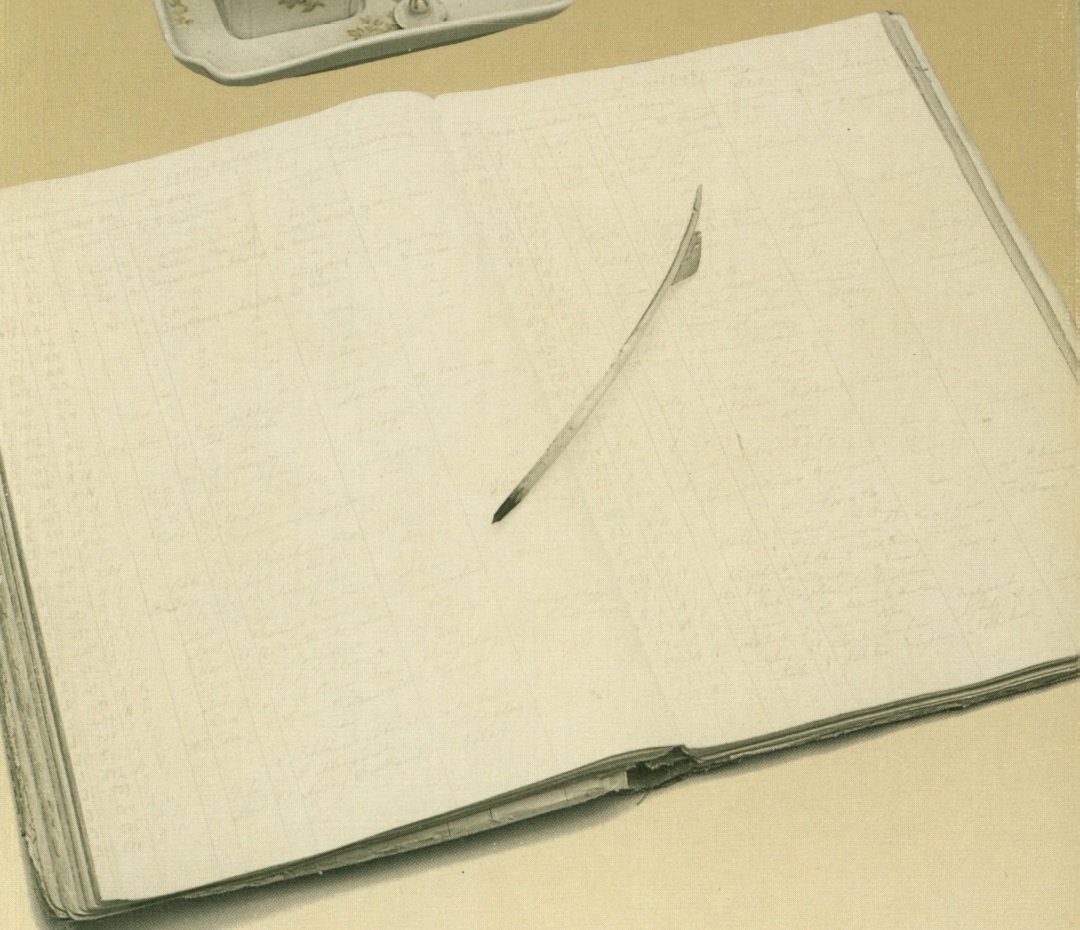
Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Niels Bjerregaard

Kirkebogs- registrering

Den danske Præsteforening

Niels Bjerregaard
×

Kirkebogsregistrering

DEN DANSKE PRÆSTEFØRENING

KØBENHAVN 1993

»Kirkebogsregistrering«

© Copyright 1993 Den danske Præsteforening, København.

Omslagsfoto: Ole Laasby, Odder.

Materialer til foto er venligst udlånt af
Danmarks Grafiske Museum i Odense.

Grafisk tilrettelæggelse, sats og tryk:
J. Strandbygaards Bogtrykkeri A/S, 6900 Skjern.

ISBN 87-87441-10-1

Indholdsfortegnelse

Kapitel 1

Historisk indledning	13
1.1. Fremstillingens genstand	13
1.2. Kirkebøgernes historie	13
1.3. Gældende ordning for folkekirkens og de anerkendte trossamfunds ministerialbøger	15

Kapitel 2

Registreringssted og registreringsmyndighed	17
2.1. Sognet som grundregistreringssted	17
2.2. Særlige registreringssteder og hemmeligfødende kvinder på Rigshospitalet	18
2.3. Registreringsmyndighed	19
2.3.1. Kirkebogsførende sognepræst og kordegne efter bemyndigelse	19
2.3.2. Biskoppens og provstens tilsyn	20
2.3.3. Kirkeministeriet	21

Kapitel 3

Kirkebøgernes indretning og opbevaring	22
3.1. Kirkebogsskemaerne og protokollernes indbinding	22
3.2. Opbevaring og brandbeskyttelse	23
3.3. Sikring af ministerialbøgerne mod uvedkommende	23
3.4. Aflevering til landsarkiverne	24
3.5. Arkivalier	25

Kapitel 4

Registreringens indhold	26
--------------------------------------	----

4.1. Folkekirkens ministerialbøger som civilregister	26
4.2. Registrering af kirkelige handlinger i ministerialbøgerne	26
Kapitel 5	
Grundregistrering af fødsler i folkekirkens ministerialbøger	28
5.1. Fødsler, der finder sted i Danmark, registreres i folkekirkens ministerialbøger udenfor de sønderjyske landsdele.	28
5.1.1. <i>Territorial afgrænsning til Danmark</i>	28
5.1.2. <i>Registreringssovn for fødslen i Danmark</i>	28
5.1.3. <i>Pligt til at anmelde fødslen</i>	29
5.2. Fødselsregistreringen	30
5.2.1. <i>Moderen anmelder barnet som født i ægteskab</i>	30
5.2.2. <i>Moderen anmelder barnet som født udenfor ægteskab</i>	31
5.3. Registrering af faderskab til barn udenfor ægteskab	32
5.3.1. <i>Anerkendelse eller dom ved dansk myndighed</i>	32
5.3.2. <i>Faderskabet er fastslået i henhold til en afgørelse i udlandet</i>	34
Kapitel 6	
Forældremyndighed	35
6.1. Indehavere af forældremyndighed	35
6.2. Aftale om fælles forældremyndighed	35
6.3. Ophør af fælles forældremyndighed	36
6.4. Dokumentation for forældremyndighed	36
6.5. Myndighedsregler	37
Kapitel 7	
Registrering af navngivelse og navneændring i folkekirkens og de anerkendte trossamfunds ministerialbøger	38
7.1. Navnerettens historie i Danmark	38
7.2. Fornavne	40
7.2.1. <i>Tillægelse af fornavn</i>	40
7.2.2. <i>Ansøgning om godkendelse af et fornavn</i>	42
7.2.3. <i>Ændring af fornavn</i>	44
7.3. Mellemlavne	45
7.3.1. <i>Almindelige bestemmelser</i>	45
7.3.2. <i>Navnet kan både være 2. fornavn og mellemnavn</i>	46

INDHOLDSFORTEGNELSE

7.3.2.1. Navnet forekommer som efternavn	46
7.3.2.2. Navnet bæres som mellemnavn af samtlige søskende til en af forældrene	47
7.3.2.3. Navnet bæres kun som 2. fornavn	47
7.3.2.4. Faders mellemnavn er tillige et pigefornavn eller moders mellemnavn er tillige et drengnavn	47
7.3.3. <i>Mellemnavne med efternavns karakter</i>	48
7.3.4. <i>Nydannede mellemnavne ved navnebevis</i>	48
7.3.5. <i>Bortkastelse og bortfald af mellemnavn</i>	48
7.4. Eget efternavn	49
7.4.1. <i>Forskellen mellem eget efternavn og efternavn erhvervet på grundlag af ægteskab/giftenavn</i>	49
7.4.2. <i>Erhvervelse af eget efternavn</i>	50
7.4.3. <i>Ændring af eget efternavn</i>	50
7.5. Giftenavn	53
7.5.1. <i>Erhvervelse af efternavn på grundlag af ægteskab</i>	53
7.5.2. <i>Ændring af giftenavn</i>	56
7.6. Navneforandring ved navnebevis og adoptionsbevilling	56
Kapitel 8	
Registrering af navn	58
8.1. Navngivningen	58
8.2. Ændring af fødselsregistreringen	60
Kapitel 9	
Domicilprincippet og særregler for udlændinge	61
Kapitel 10	
Grundregistrering af dødsfald i folkekirkens ministerialbøger	63
10.1. Dødsfald, der finder sted i Danmark, registreres i folkekirkens ministerialbøger udenfor de sønderjyske landsdele	63
10.1.1. <i>Territorial afgrænsning til Danmark</i>	63
10.1.2. <i>Registreringssovn for dødsfald</i>	64
10.1.3. <i>Pligt til at anmelde dødsfald</i>	64
10.1.3.1. De anmeldelsespligtige	64
10.1.3.2. Anmeldelsens afgivelse	65

10.2. Begravelsesmyndighedens prøvelse af inhabilitet hos den dødsattestudstedende læge	67
10.3. Indsigelser mod begravelsesmyndighedens afgørelse	67

Kapitel 11

Registrering af kirkelige handlinger i folkekirken og i de anerkendte trossamfund	69
11.1. Kirkelige handlinger med borgerlig gyldighed	69
<i>11.1.1. Dåb</i>	<i>69</i>
11.1.1.1. Historisk oversigt	69
11.1.1.2. Dåbshandlinger med borgerlig gyldighed ..	70
11.1.1.3. Dåbens registreringssted	70
11.1.1.4. Navngivelse ved dåb	71
<i>11.1.2. Vielse</i>	<i>72</i>
11.1.2.1. Betingelserne for kirkelig vielse	72
11.1.2.2. Vielsens registreringssted	73
11.2. Kirkelige handlinger i øvrigt	73
<i>11.2.1. Fremstilling af hjemmedøbt barn</i>	<i>73</i>
<i>11.2.2. Konfirmation</i>	<i>74</i>
<i>11.2.3. Lysning til ægteskab og kirkelig velsignelse af borgerligt indgået ægteskab</i>	<i>74</i>
<i>11.2.4. Kirkelig begravelse</i>	<i>75</i>
11.2.4.1. Begravelsen foregår fra en kirke	75
11.2.4.2. Begravelser i øvrigt	76

Kapitel 12

Registrering af optagelse i og udtræden af folkekirken	77
12.1. Optagelse i folkekirken, der ikke sker ved dåb	77
12.2. Udtrædelse af folkekirken	77
12.3. Attest for optagelse/udtræden af folkekirken	78

Kapitel 13

Registrering efter Kirkeministeriets resolution	80
13.1. Konferering og tilbagemelding	80
13.2. Berigtigelse og rettelse	81
13.3. Tilførsel om dansk adoptionsbevilling m.m.	82

Kapitel 14

Attester efter og oplysning fra ministerialbøgerne	84
---	-----------

INDHOLDSFORTEGNELSE

14.1. Attester og disses udfyldelse	84
14.1.1. Attester	84
14.1.2. Udfyldelse af navne- og forældrerubrikken i dåbs- og navneattester	86
14.2. Attester og oplysninger fra ministerialbøgerne	88
14.2.1. Adgang til at rekvirere oplysninger og attester fra ministerialbøgerne	89
14.2.1.1. En offentlig myndighed	89
14.2.1.2. Begæring fra den, hvem tilførslen angår ..	89
14.2.1.3. Begæring i følge fuldmagt	90
14.2.1.4. Advokater i følge beskikkelse eller bevilling	90
14.2.1.5. Retlig interesse	91
14.2.1.6. Tilladelse fra Kirkeministeriet	91
14.2.2. Ministerialbøger på landsarkivet	92

Kapitel 15

Ministerialbogsførere og andre borgerlige myndigheder 93 |

15.1. Indberetninger til andre borgerlige myndigheder	93
15.1.1. Embedslægeinstitutionerne	93
15.1.2. Folkeregistrene	93
15.1.3. Skifteretten og det sociale udvalg	96
15.2. Særkende for den kirkelige registrering	96

Litteraturhenvisninger 99 |

Stikordsregister 101 |

Forkortelser

Kirkebogsreformcirkulæret: Kirkeministeriets cirkulære nr. 123 af 14. august 1987 om folkekirkens og de anerkendte trossamfunds ministerialbøger.

Kirkebogsreformcirkulærskrivelsen: Kirkeministeriets cirkulærskrivelse nr. 219 af 14. december 1987 om folkekirkens og de anerkendte trossamfunds ministerialbøger.

Personnavnelovscirkulæret: Kirkeministeriets cirkulære nr. 24 af 1. marts 1982 om ændring af lovgivningen om personnavne.

Forord

Kirkeministeriet varetog i forbindelse med personnavneloven af 1982 og ved kirkebogsreformen af 1988 en omfattende kursusvirksomhed om de nye regler for folkekirkens ministerialbogsførere, provster, sognepræster og kordegne.

Nogen samlet systematisk fremstilling har ikke foreligget, og når hertil kommer, at der i den forløbne periode er kommet nye bestemmelser og nye ministerialbogsførere, må det antages, at der er behov for den foreliggende fremstilling.

For velvillig gennemlæsning af manuskriptet og værdifulde forslag til ændringer og tilføjelser takker jeg Kirkeministeriets departementschef, dr. jur. Preben Espersen, biskop Henrik Christiansen, Ålborg, stiftskontorchef Kai Winther, Helsingør, samt kirkebogslærerne under Kordegneuddannelsen.

Ansvar for mangler og eventuelle fejl påhviler naturligvis alene mig.

København, november 1993.

Niels Bjerregaard

KAPITEL 1

Historisk indledning

1.1. Fremstillingens genstand

Den grundlæggende civilregistrering i Danmark – bortset fra Sønderjylland – sker ved anmeldelse til folkekirkens ministerialbøger.

Efter dansk retsopfattelse anses tilførsler til folkekirkens ministerialbøger om fødsler, navngivelse og dødsfald som gyldigt bevis for, at de tilførte begivenheder har fundet sted.

Attester efter ministerialbøgerne anses derfor som retsgyldig dokumentation for fødsel, forældreforhold, navn og dødsfald.

Folkekirkens ministerialbøger varetager således civilregistreringen i Danmark i henhold til gældende lovgivning.

Folkekirkens ministerialbøger er samtidig et kirkeligt register, hvilket tilsvarende gælder for de anerkendte trossamfunds ministerialbøger.

Vielser, der finder sted i folkekirken (herunder i folkekirken i Sønderjylland) eller i de anerkendte trossamfund har borgerlig retsvirkning, og registrering derom i ministerialbøgerne er retsgyldigt bevis på for stedfundne handlinger.

Ved dåb i folkekirken eller i de anerkendte trossamfund uden for Sønderjylland sker den borgerlige navngivelse ved dåben, forudsat at navngivelse ikke i forvejen har fundet sted ved anmeldelse.

Desuden foretages registrering af kirkelige handlinger i kirkebøgerne.

En fremstilling af kirkebogsregistreringen må derfor omfatte både den borgerlige civilregistrering og registreringen af kirkelige handlinger.

1.2. Kirkebøgernes historie

En form for registrering har fundet sted allerede tidligt i oldkirken. I middelalderen udviklede klostre og sognepræster yderligere registreringer, og de første dåbsmatrikler kan verificeres fra 1300-tallet.

Indtil reformationens indførelse i Danmark i 1536 havde sognepræ-

sterne ført en bog henholdsvis over døbte med dåbsvidner og en for vielse med vidner.

Efter reformationen indskærpede de enkelte biskopper på landemoderne præsterne, at de burde føre embedsbøger, der kunne gå i arv til deres efterfølgere.

Ved kongeligt missiv af 20. maj 1645 til Sjællands Biskop blev det pålagt præsterne at »holde rigtig kirkebog med dag og dato for, hvor mange der fødes i sognet og fadderne, samt hvor mange der årligt vies og dør.«

Herved blev det fastsat, at kongen eller statsmagten fastsatte bestemmelser for kirkebøgerne, der foruden kristelige handlinger som dåb, vielse og begravelser herefter også skulle have civilregistrering af fødsler og dødsfald.

Året efter blev ved kongeligt missiv af 17. maj 1646 samme pålæg sendt til de øvrige biskopper.

Bestemmelser om præsternes kirkebøger blev gentaget i 2-8-7 i Danske Lov af 1683 og Kirkeritualet af 1685, som dog udelod påbudet om registrering af fødsler, som alligevel blev registreret i forbindelse med den forældrene under tvang pålagte dåb af de fødte børn.

Ved reskript af 1. december 1812 indførtes den i princippet stadigt gældende ordning, hvorefter kirkebøgerne skal føres i 2 eksemplarer og på dertil anordnede skemaer. Den civile retlige status stadfæstedes ved indførelsen af betegnelsen ministerialbøger. Registrering af fødsler blev påbudt.

Hovedministerialbogen føres af den kirkebogsførende sognepræst og duplikatet, kontramministerialbogen føres af en dertil beskikket kontramministerialbogsfører, i større sogne kordegnen.

Ved forordning af 30. maj 1828 blev det pålagt forældrene at anmelde barnets fødsel til præsten.

Ved forordning af 4. marts 1857 blev den hidtil gældende dåbstvang ophævet, og forældrene fik adgang til i stedet at lade barnet navngive indenfor en frist af 1 år fra barnets fødsel.

I cirkulære af 31. oktober 1891 blev der givet forskrifter om kirkebørgernes førelse, herunder skemaer og opbevaring m.m., hvilke bestemmelser blev ændret ved cirkulære af 14. juli 1926.

Bestemmelserne om førelse af kirkebøger var også gældende for førelse af ministerialbøgerne for de anerkendte trossamfund, og tilsynet hermed påhvilede overøvrigheden, jf. Kirkeministeriets skrivelse af 8. marts 1939.

De 9 trossamfund, som Kirkeministeriet har meddelt anerkendelse, er: Reformerte menigheder, Det romersk-katolske trossamfund, Det mosaiske trossamfund, Det metodistiske trossamfund, Svenska Gustavsfor-samling i København, Den ortodokse russiske menighed i København, St. Albans English Church i København, Det danske Baptistsamfund og den norske menighed ved Kong Haakon Kirken i København.

Om begrebet »anerkendt trossamfund«, der blev indført i dansk lov-givning ved grundloven af 1849 § 82, henvises til kapitel 16 Anerkendte trossamfund og trossamfund med vielsesbemyndigelse i Preben Esperen: Kirkeret, Almindelig del, 1993.(Kirkeretten). Om baggrunden for at der ikke længere søges udvirket anerkendelse af trossamfund ved kongelig resolution, henvises til Kirkerettens afsnit 16.2.1.

1.3 Gældende ordning for folkekirkens og de anerkendte trossamfunds ministerialbøger

Som led i indførelsen af Det Centrale Personregister (CPR) i 1968 blev det ved lov nr. 225 af 31. maj 1968 om anmeldelse af fødsler og dødsfald på-lagt, at alle fødsler og dødsfald, der finder sted i Danmark udenfor de sønderjyske landsdele, skal anmeldes til folkekirkens ministerialbøger.

Grundlæggende persondata tilgik herefter CPR gennem ministerial-bogsførernes indberetninger til folkeregistrene.

Ved bekendtgørelse nr. 562 af 15. november 1977 om anmeldelse af fødsler og dødsfald er den gældende bopælsregistrering indført, således at fødsler blev registreret i moderens bopæls sogn og dødsfald i afdødes bopæls sogn, uanset hvor i Danmark fødslen eller dødsfaldet finder sted. Herved afskaffedes den hidtidige dobbeltregistrering af fødslen i både fødselshændelsessognet og navngivelsessognet samt af dødsfaldet i både sognet, hvor dødsfaldet finder sted, og i afdødes bopæls sogn, hvor den kirkelige begravelseshandling normalt finder sted.

I overensstemmelse hermed indførtes betegnelsen fødselsregistrerings-sogn og dødsregistrerings sogn såvel i ministerialbogsskemaerne som i henholdsvis dåbs/navneattester og i døds/begravelsesattesterne.

Lov om anmeldelse af fødsler og dødsfald er sat i kraft for Færøerne den 1. juli 1989 ved Kongelig Anordning nr. 115 af 20. februar 1989, såle-des at fødsler og dødsfald, der finder sted på Færøerne, skal anmeldes til folkekirkens ministerialbøger. Bopælsregistreringen er sat på Færøerne ved bekendtgørelse nr. 76 af 17. juli 1989. Såfremt en kvinde, der er bo-pælsregistreret i Danmark, føder et barn på Færøerne, eller en person,

der er bopælsregistreret i Danmark, afgår ved døden på Færøerne, skal fødslen anmeldes til moderens bopæls sogn, og dødsfaldet anmeldes til afdødes bopæls sogn.

For Grønland vil regler om kirkebøgernes førelse og om anmeldelse af fødsler, navngivning og dødsfald til kirkebøgerne samt om pligt til at afgive indberetninger blive fastsat ved landstingsforordning af Grønlands hjemmestyre svarende til de af kirkeministeren fastsatte regler herom, jf. § 6 i lov nr. 264 af 6. maj 1993 om kirken på Grønland.

Lovhjemmel til at foretage ændring af fornavne i ministerialbøgerne samt til at gennemføre de mere almindelige sager om ændring af efternavne og mellemnavne blev med virkning fra den 1. april 1982 overført fra statsamtene til ministerialbogsførerne ved lov nr. 193 af 29. april 1981 om personnavne.

Antallet af sager blev ved lovens forelæggelse vurderet til at være ca. 12-14.000 årligt.

Kirkeministeriet udsendte cirkulære nr. 24 af 1. marts 1982 til ministerialbogsførerne vedrørende den udvidede kompetence som følge af ændringerne af lovgivningen om personnavne (personnavnelovscirkulæret).

Personnavneloven blev sat i kraft for Grønland den 1. januar 1986 ved Kongelig Anordning nr. 549 af 21. august 1986.

Som følge af denne udvikling blev reglerne om ministerialbogsførelse samlet i cirkulære nr. 123 af 14. august 1987 (kirkebogsreformcirkulæret) og cirkulærskrivelse nr. 219 af 14. december 1987 om folkekirkens (herunder valgmenigheder og døvemenigheders ministerialbog) og de anerkendte trossamfunds ministerialbøger (kirkebogsreformcirkulærskrivelsen). Disse bestemmelser gælder også for Færøerne og Grønland.

Med de nye bestemmelser skete der tillige en forenkling af ministerialbogsførelsen, og der blev samtidig indført nye og færre ministerialbogs-kemaer med fortrykte rubrikker og tilsvarende attester.

Til brug for Indenrigsministeriets moderniserede CPR-system blev der ved Kirkeministeriets meddelelse af 12. juni 1991 til ministerialbogsførerne i folkekirken og de anerkendte trossamfund indført forenklede blanketter med vejledning til brug for ministerialbogsførernes indberetning af fødsel, navngivelse, navneændring, vielse, optagelse i/udtræden af folkekirken og dødsfald til folkeregistrene, for de anerkendte trossamfund alene navngivelse, navneændring og vielse.

KAPITEL 2

Registreringssted og registreringsmyndighed

2.1. Grundregistreringen sker til et sogns ministerialbøger

Alle fødsler og dødsfald, der finder sted i Danmark udenfor de sønderjyske landsdele, skal registreres i folkekirkens ministerialbøger. Tilførsel skal ske uanset den registreredes nationalitet eller trosmæssige tilhørsforhold. Det afgørende er, om fødslen eller dødsfaldet har fundet sted i Danmark.

Finder begivenheden sted om bord på et skib eller i et luftfartøj, skal begivenheden registreres i folkekirkens ministerialbøger, såfremt skibets eller luftfartøjets første ankomsthavn er i Danmark.

Der henvises til § 1 i lov nr. 225 af 31. maj 1968 om anmeldelse af fødsler og dødsfald. Denne offentligretlige opgave varetager folkekirken som et statsligt forvaltningsvæsen.

Registreringen skal altid ske til ministerialbøgerne for et sogn i folkekirken, og den kan ikke erstattes af registrering i ministerialbøgerne for et anerkendt trossamfund eller i de tidligere anvendte ministerialbøger for Rigshospitalet eller Fødselsanstalten i Jylland.

Der henvises til §§ 1 og 4 i Kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 562 af 15. november 1977 om anmeldelse af fødsler og dødsfald, samt cirkulærskrivelser af 1. december 1977 om bortfald af førelsen af særlige ministerialbøger ved Rigshospitalet i København og ved Fødselsanstalten i Jylland.

Fødsler registreres i ministerialbøgerne for det sogn, hvor moderen er tilmeldt folkeregistret, og dødsfald registreres i ministerialbøgerne for det sogn, hvor afdøde var tilmeldt folkeregistret.

Såfremt moderen eller afdøde ikke har dansk personnummer og dermed ikke har været anmeldt til folkeregistret, registreres fødslen eller dødsfaldet til ministerialbøgerne for det sogn, hvor fødslen eller dødsfaldet har fundet sted.

Hvert af de i alt 2.115 sogne i Danmark har en myndighedskode, der er fastsat af Indenrigsministeriet, CPR-kontoret, og som danner grundlaget for indberetningen til folkeregistret og CPR.

Såfremt en person er tilført flere sognes ministerialbøger, fx. ved dåb i et andet sogn end i fødselsregistrerings sognet, skal ministerialbogsføreren tilbagegive registrering i sit sogns ministerialbøger til den anden ministerialbogsfører, således at der er overensstemmelse mellem ministerialbøgerne, se afsnit 13.1.

2.2. Særlige registreringssteder og hemmeligfødende kvinder på Rigshospitalet

Indtil indførelse af bopælsregistreringen pr. 1. januar 1978 blev der ført særlige ministerialbøger for Rigshospitalet i København og Fødselsanstalten i Jylland, Århus. Efter 1. januar 1978 blev der ikke foretaget registrering i disse særlige ministerialbøger, men attester før 1. januar 1978 efter disse særlige ministerialbøger har fortsat gyldighed.

Fødsler og dødsfald samt kirkelige handlinger i de nævnte institutioner blev fra 1. januar 1978 registreret efter de almindeligt gældende regler, d.v.s. i et sogns ministerialbøger, jf. Kirkeministeriets skrivelser af 1. december 1987.

Kirkeministeriet meddelte samtidig i skrivelse af 1. december 1978 biskopperne, at sognet i sin helhed udgør et ministerialbogsdistrikt, og at der herefter ikke kan føres ministerialbøger for dele af et sogn (kirke-distrikter).

Særregler om hemmeligfødende kvinder på Rigshospitalet (tidligere Den kgl. Fødselsstiftelse) blev indført ved reskripter af 13. marts 1750 og af 6. januar 1764, hvorefter enhver ugift kvinde, der før 1. januar 1938 fødte på Den kgl. Fødselsstiftelse, senere Rigshospitalet, var hemmeligfødende, og hospitalet skulle iagttage absolut tavshed angående svangerskabet og fødslen, såfremt kvinden ikke selv ønskede at opgive sin hemmeligholdelsesret. Formålet var at modarbejde barnemord og fødsel i dølgsmål.

Hvis moderen gav afkald på hemmeligholdelsen, fx ved at lade barnet døbe udenfor Rigshospitalet, havde hun ophævet anonymiteten.

Ved lov nr. 130 af 27. maj 1908 indeholdende bestemmelser om børn uden for ægte skab og disses forældre § 12, stk. 1, blev det bestemt, at »de særlige regler om hemmeligholdelse af navnet på mødre, der føder på Den kgl. Fødselsstiftelse, ikke skulle være til hinder for, at barnet eller

dets værge på forlangende får meddelt bevis fra stiftelsen om, hvem moderen er.« Indskrænkningen i hospitalets hemmeligholdelsespligt gælder i følge 1908-lovens § 21 kun, hvis fødslen fandt sted efter 1. juli 1908.

Når der er forløbet 110 år efter en persons fødsel, er hemmeligholdelsen ophævet, se afsnit 14.2.1.

Der henvises til Svend Danielsens artikel: Hemmeligfødende kvinder, kuldlysning og legitimation i Ugeskrift for Retsvæsen 2. februar 1980 (nr. 5).

2.3. Registreringsmyndighed

2.3.1. Kirkebogsførende sognepræst og kordegn efter bemyndigelse

Ansvar for sognets ministerialbøger påhviler sognets kirkebogsførende sognepræst, som underskriver attester og udskrifter efter sognets ministerialbøger og forsyner dem med embedsstempel, jf. § 5, stk. 1, og 4 og § 6, stk. 1, i kirkebogsreformcirkulæret.

I pastorater med flere sognepræster har en af præsterne ansvaret for kirkebøgerne som kirkebogsførende sognepræst og underskriver attesterne, jf. § 25 i samme cirkulære.

Om præsternes funktioner i øvrigt henvises til Preben Espersen: Folkekirkens Styrelse 1990, kapitel 9 Præster.

Det er afgørende for attestens gyldighed, at den er forsynet med ministerialbogsførers underskrift som dokumentation for, at attestens indhold er i overensstemmelse med ministerialbogen, som alene ministerialbogsføreren har adgang til, jf. 3.3. Oplysning om hvilken præst, der har udført den kirkelige handling, er tilført kirkebøgerne.

Enhver attest/udskrift skal derfor under underskriften påstemmes præstens navn og stilling. Folkekirkens kirkebogsførende sognepræster skal anvende stillingsbetegnelsen »sognepræst«, medens alle andre kirkebogsførende præster skal anvende stillingsbetegnelsen »præst«, jf. § 25 i kirkebogsreformcirkulærskrivelsen.

Attesterne skal endvidere være påført embedsstempel med sognekaldets navn og navn på alle sogne i pastoratet. Ønskes der et ændret embedsstempel, skal biskoppens tilladelse indhentes. Biskoppen kan forelægge ministeriet særlige heraldiske spørgsmål, jf. ministeriets skrivelse af 23. juli 1968. CPR stempel må ikke benyttes i stedet for embedsstempel, se § 25 i kirkebogsreformcirkulærskrivelsen.

Hovedministerialbøgerne føres af den kirkebogsførende sognepræst, og kontramministerialbøgerne føres af en dertil egnet person, der er ansvarlig overfor den kirkebogsførende sognepræst. I pastorater med flere sogne kan der beskikkes en fælles kontramministerialbogsfører.

I sogne, hvor der er ansat en kordegn, fører denne kontramministerialbøgerne. Den kirkebogsførende sognepræst kan bemyndige kordegnen til på sine vegne at føre begge sæt ministerialbøger og underskrive attester efter disse under ansvar overfor den kirkebogsførende sognepræst, jf. § 25, stk. 2, i kirkebogsreformcirkulæret. En kordegn med bemyndigelse anfører over underskriften bogstaverne e.b. (efter bemyndigelse). Under underskriften påstemples kordegnens navn og stilling.

Den kirkebogsførende sognepræst og den underskriftsbemyndigede kordegn skal indsende et underskriftskort til Kirkeministeriet, så ministeriet kan kontrollere, at attester, der skal godkendes af Kirkeministeriet til brug i udlandet (legalisationspåtegnes), er underskrevet af en dertil bemyndiget ministerialbogsfører, se cirkulærskrivelse af 4. januar 1988. Ved legaliseringen bekræftes underskriftens rigtighed og attestens borgerlige gyldighed. Kirkeministeriet skal ligeledes underrettes, når den underskriftsbemyndigede kordegn fratræder stillingen, eller underskriftsbemyndigelsen tilbagetages.

2.3.2. Biskoppens og provstens tilsyn

Provsten skal foretage eftersyn af sognemenighedernes ministerialbøger mindst hvert andet år og valgmenighedernes og døvemenighedernes ministerialbøger mindst hvert femte år, jf. herved § 16 i kirkebogsreformcirkulæret.

Provstens tilsyn med kirkebogsføringen omfatter både et tilsyn af, hvorledes bøgerne opbevares m.m., og hvorvidt tilførslerne er i overensstemmelse med de herom fastsatte bestemmelser i lovgivningen, bekendtgørelse m.m., jf. § 18 i kirkebogsreformcirkulæret. Provstens påbud skal efterkommes af provstiets ministerialbogsførere som tjenestepligt.

Sager vedrørende kirkebogsføringen forelægger provsten for biskoppen.

Hvert år i januar måned afgiver provsten indberetning til biskoppen om de eftersyn, der er foretaget i det foregående år. I tilfælde, hvor omstændighederne taler derfor, skal indberetning dog afgives straks.

Biskopperne skal ikke videresende indberetningerne til Kirkeministeriet.

Hvervet som ministerialbogsfører i de anerkendte trossamfund står under tilsyn af landsarkivet og under overtilsyn af Rigsarkivet, jf. § 17 i kirkebogsreformcirkulæret. Landsarkiverne foretager eftersyn af ministerialbøgerne og afgiver indberetning herom til Rigsarkivet.

Provsterne autoriserer folkekirkens – herunder døvemenighedernes og valgmenighedernes – ministerialbøger, inden disse tages i brug, jf. § 8 i kirkebogsreformcirkulæret.

For de anerkendte trossamfunds ministerialbøger meddeler landsarkiverne autorisationen.

2.3.3. Kirkeministeriet

Kirkeministeriets organisation og opgaver er udførligt beskrevet i Preben Espersen: Folkekirkens styrelse, afsnit 5.2.2.

Ministerialbogssystemet og navnesager er henlagt til ministeriets konsulent i registreringssager.

Foruden udkast til udarbejdelse af lovforslag og generelle forvaltningsforskrifter varetager konsulenten også en række registreringsopgaver, der har karakter af enkeltsagsbehandling.

Således kan rettelser af fejl i ministerialbøgerne alene ske med tilladelse fra Kirkeministeriet, jf. § 12 i kirkebogsreformcirkulæret, medmindre der er tale om tydeliggørelse eller supplerung, der kan ske efter den kirkebogsførende sognepræsts afgørelse.

Kirkeministeriet administrerer dele af personnavneloven, jf. afsnit 1.3., der henhører under Justitsministeriet, Civilretsdirektoratets forretningsområde, hvorfor den endelige afgørelse vedrørende personnavneloven henhører under Civilretsdirektoratet.

KAPITEL 3

Kirkebøgernes indretning og opbevaring

3.1. Kirkebogsskemaer

Der skal føres ministerialbøger i folkekirken for hvert sogn i Danmark, jf. § 2, stk. 1, i kirkebogsreformcirkulæret.

Som ministerialbøger skal anvendes protokoller dannet af skemaer, der er godkendt af Kirkeministeriet, jf. § 7 i kirkebogsreformcirkulæret.

Ministeriet har godkendt skemaer til fødsler, dødsfald, ægtevielser, optagelser i/udtrædelser af folkekirken, konfirmationer samt særlige tilførsler.

Skemaerne er indrettet med fortrykte rubrikker, der foreskriver tilførselens indhold, og som derfor ikke må ændres. Der må ikke indføres andre end de foreskrevne oplysninger, medmindre Kirkeministeriet meddeler tilladelse hertil. Bladene i hoved- og kontraminiestrialbogen skal have samme fortløbende nummerering og være gennemtrukket med snor. Hvert år begynder med nr. 1.

Indbindingen skal være af solid kvalitet og bindet være forsynet med påtrykt (ikke påklæbet) rygtitel. Kirkeministeriet har efter forhandling med Rigsarkivet og Statens Indkøb fastsat retningslinier for indbindingen i vejledning af 1. februar 1993. I små sogne kan alle seks skemaer samles i et sæt protokoller. I større sogne må antallet af protokolsæt indrettes efter, at ministerialbøgerne skal kunne udskrives indenfor en rimelig tidsperiode.

Der skal anvendes fyldepen eller kuglepen til førelse af ministerialbøgerne, og der må kun benyttes blæk eller kuglepennene, der er godkendt af Kirkeministeriet, jf. § 9 i kirkebogsreformcirkulæret. Ministeriet har efter forhandling med Statens Indkøb godkendt kuglepennene Securo Signatur 3, Uni-ball 155 de luxe samt Pentel Micro Permaroller MR 205, der alle er lysægte og vandfaste.

Ændringer og rettelser i ministerialbogstiførslerne skal ske ved over-

stregning og anmærkninger, således at den oprindelige tilførsel fortsat kan læses. Der må ikke raderes eller anvendes kemiske midler.

Udgifterne til ministerialbøgerne afholdes af kirkekassen, jf. § 13, stk. 1, i kirkebogsreformcirkulæret.

3.2. Opbevaring og brandbeskyttelse

Alle hovedministerialbøger, herunder valgmenighedernes og døvemenighedernes ministerialbøger, der kun føres i et eksemplar, skal opbevares i en muret brandsikker boks eller et brandsikkert skab, jf. § 14, stk.1, i kirkebogsreformcirkulæret.

Fra gammel tid har der været forbud mod, at hoved- og kontramini-sterialbogen natten over opbevares under samme tag af hensyn til faren for begge bøgers ødelæggelse ved ildebrand.

Moderne brandsikre bokse og skabe giver en sådan beskyttelse mod ødelæggelse ved ildebrand, at begge sæt ministerialbøger kan opbevares under samme tag i hver sin brandsektion, såfremt provsten finder sikkerheden tilstrækkelig og derfor tillader dette, jf. § 14, stk. 2, i kirkebogsreformcirkulæret. For at vurdere sikkerheden bør provsten indhente en godkendelse fra Dansk Brandteknisk Institut af de bygningsmæssige foranstaltninger og af de særskilte brandsikre bokse og skabe til opbevaring af hvert sæt ministerialbøger.

Ødelægges en ministerialbog, må ministerialbogsføreren omgående indberette dette til provsten og sørge for, at ministerialbogen snarest muligt rekonstrueres, jf. § 15 i kirkebogsreformcirkulæret. Udgiften afholdes af kirkekassen.

For de anerkendte trossamfunds ministerialbogsførere udøves tilsynet af ved kommende landsarkiv, jf. § 17, stk. 2, i kirkebogsreformcirkulæret.

3.3. Sikring af ministerialbøgerne mod uvedkommende

Ministerialbogsføreren skal opbevare ministerialbøgerne under sådanne sikkerhedsforanstaltninger, at kun ministerialbogsføreren og dennes medhjælp har adgang til dem. Sålænge ministerialbøgerne opbevares hos ministerialbogsføreren, er de ikke offentligt tilgængelige, jf. § 26 i kirkebogsreformcirkulæret, og dette gælder også for ministerialbøger, der er udskrevet, og hvor fristen iflg. § 19 i samme cirkulære for bøgernes aflevering til landsarkivet er overskredet.

Ministerialbøgerne indeholder oplysninger af rent personlige forhold

som f.eks. faderskab, adoption, trosforhold og kønsskifte, så ministerialbogsføreren og dennes dertil bemyndigede medhjælp har tavshedspligt med hensyn til indholdet af tilførslerne, jf. herved § 152 i den borgerlige straffelov.

Der er derfor ikke adgang for private til at gøre sig bekendt med indholdet af de hos ministerialbogsføreren beroende kirkebøger. Private kan på særlige betingelser rekvirere oplysninger eller attester fra ministerialbøgerne. Der henvises herom til afsnit 15.2.

Bortkommer en ministerialbog, må ministerialbogsføreren omgående indberette dette til provsten eller for de anerkendte trossamfunds vedkommende til landsarkivet og sørge for, at ministerialbogen snarest muligt rekonstrueres, jf. § 15 i kirkebogsreformcirkulæret.

3.4. Aflevering til landsarkiverne

Folkekirkens hovedministerialbøger, herunder valgmenighedernes og døvemenighedernes ministerialbøger og de anerkendte trossamfunds hovedministerialbøger skal afleveres til landsarkivet, når der er forløbet 100 år, efter at de er udskrevet.

Folkekirkens kontramministerialbøger, samt valgmenighedernes og døvemenighedernes kontramministerialbøger over konfirmationer, afleveres til landsarkivet, når der er forløbet 30 år, efter at de er udskrevet.

De anerkendte trossamfunds kontramministerialbøger afleveres til landsarkivet, så snart de er udskrevet.

Kontramministerialbøgerne skal inden afleveringen til landsarkivet omhyggeligt konfereres med hovedministerialbøgerne for så vidt angår alle rettelser og supplerende tilførsler, der er foretaget i tiden efter den almindelige konferering, jf. afsnit 13.1. Når denne afsluttende konferering har fundet sted, forsyner den kirkebogsførende sognepræst begge eksemplarer af ministerialbøgerne med påtegning herom.

Opløses en menighed inden for et anerkendt trossamfund, afleveres hoved- og kontramministerialbøgerne tillige med de kirkebogsarkivalier, der ikke må kasseres, straks til landsarkivet, se afsnit 3.5.

Der er 4 landsarkiver, henholdsvis landsarkivet for Sjælland, Lolland-Falster og Bornholm, der ligger i København, landsarkivet for Fyn, der ligger i Odense, landsarkivet for Nørrejylland, der ligger i Viborg, og landsarkivet for de sønderjyske landsdele, der ligger i Åbenrå.

Ministerialbøger for en valgmenighed, hvis anerkendelse tilbagekal-des, afleveres tillige med arkivmateriale til den kirkebogsførende sogne-

præst i det sogn, hvor menigheden har haft sit hjemsted. Aflevering til landsarkivet finder herefter sted efter almindelige regler.

De nævnte bestemmelser findes i kapitel 5 i kirkebogsreformcirkulæret.

3.5. Arkivalier

Kirkebogsarkivalier, dvs. alle dokumenter, der er lagt til grund ved en registrering, opbevares i en periode af 5 år, regnet fra udgangen af vedkommende kalenderår og kasseres derefter. De kasserede kirkebogsarkivalier skal destrueres på en sådan måde, at uvedkommende ikke kan få adgang til dem fx. ved makulering, brænding eller formaling i papir-/papfabrik.

Anmeldelse om ændring af efternavn, jf. § 2 i personnavneloven, og anmeldelse om ændring af for- og mellemnavne jf. §§ 10 og 11 i personnavneloven, skal dog opbevares i 30 år, før de kasseres. Resolutioner fra Kirkeministeriet om rettelse i ministerialbøgerne, jf. afsnit 13.1., opbevares på tilsvarende måde i 30 år.

Såfremt der i embedsarkivet skulle findes kirkebogsarkivalier fra tiden før 1. januar 1937, paternitets- eller fælleserklæringer vedrørende børn født udenfor ægteskab før 1. januar 1938, samt anmeldelse om ændring af slægtsnavn i henhold til § 11 i lov af 27. maj 1908, § 2, stk. 3, i lov af 7. maj 1937 og §§ 1, 2 og 4 i lov af 17. maj 1961 skal disse arkivalier snarest afleveres til landsarkivet, som der må træffes aftale med.

Der henvises til § 21 i kirkebogsreformcirkulæret, samt cirkulære nr. 227 af 5. december 1975 om aflevering og kassation af kirkebogsarkivalier, som ændret ved cirkulære af 25. juni 1982.

KAPITEL 4

Registreringens indhold

NY4.1. Folkekirkens ministerialbøger som civilregister

Folkekirkens ministerialbøger omfatter både en registrering af kirkelige handlinger, hvoraf dåb og vielse tillige har borgerlig gyldighed, og en civilregistrering af fødsel, navngivelse og død, der har borgerlig gyldighed.

Alle fødsler og dødsfald, der finder sted i Danmark, skal registreres i folkekirkens ministerialbøger i henhold til lovgivningen om anmeldelse af fødsler og dødsfald. Fødsler og dødsfald registreres med løbenummer i folkekirkens ministerialbøger begyndende hvert år med nr. 1. Dette gælder dog ikke i de sønderjyske landsdele.

Endvidere skal forældreforhold registreres i henhold til lovgivningen om børns retstilling og om adoption, samt navngivelse og navneændring i henhold til lovgivningen om personnavne.

Der er i følge lovgivningen pligt for borgeren til at anmelde fødsel, navngivelse og dødsfald til folkekirkens ministerialbøger, der har civilregistreringen i Danmark udenfor de sønderjyske landsdele. Folkekirkens ministerialbogsførere har derfor som offentlig myndighed ret til at indhente oplysninger fra andre offentlige myndigheder til brug ved registreringen, fx fra folkeregistrene.

Denne ret har de anerkendte trossamfunds ministerialbogsførere ikke.

4.2. Registrering af kirkelige handlinger i ministerialbøgerne for folkekirken og de anerkendte trossamfund

Når der udføres en kirkelig handling indenfor folkekirken, registreres denne i folkekirkens ministerialbøger for det sogn, hvor den kirkelige handling er udført.

Kirkelige handlinger indenfor de anerkendte trossamfund registreres i ministerialbøgerne for den anerkendte menighed, i hvis område handlingen er foretaget.

Kirkelige handlinger registreres i folkekirkens og de anerkendte trossamfunds ministerialbøger uden nummer bortset fra ægtevielser, der registreres med løbenummer begyndende hvert år med nr. 1.

I følge personnavneloven har dåb i folkekirken og i et anerkendt trossamfund gyldighed som navngivelse fra dåben.

Kirkelig vielse i folkekirken og i et anerkendt trossamfund har efter ægteskabsloven gyldighed som lovlig vielse under visse betingelser, se 11.1.2.1.

I ikke anerkendte trossamfund har dåb alene kirkelig gyldighed, og vielser kan kun foretages efter bemyndigelse fra Kirkeministeriet.

KAPITEL 5

Grundregistrering af fødsler i folkekirkens ministerialbøger

5.1. Fødsler, der finder sted i Danmark, registreres i folkekirkens ministerialbøger udenfor de sønderjyske landsdele

5.1.1. Territorial afgrænsning til Danmark

Ifølge § 1 i lov nr. 225 af 31. maj 1968 om anmeldelse af fødsler og dødsfald skal alle fødsler, der finder sted her i landet eller om bord i skibe eller luftfartøjer, hvis første ankomststed derefter er en dansk havn eller lufthavn, anmeldes til folkekirkens ministerialbøger.

Frist for anmeldelsen er senest 2 hverdage efter fødslen eller efter skibets eller luftfartøjets ankomst til dansk område, jf. § 1, stk. 1, i Kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 562 af 15. november 1977 om anmeldelse af fødsler og dødsfald.

Det følger modsætningsvis af loven, at en fødsel, der finder sted i udlandet, ikke registreres i folkekirkens ministerialbøger.

For de sønderjyske landsdele gælder særlige regler, idet fødslen skal anmeldes til det borgerlige personregister, jf. § 7 i lov om anmeldelse af fødsler og dødsfald, samt Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 572 af 22. november 1977 om anmeldelse af fødsel, navn og dødsfald i de sønderjyske landsdele.

Fødsler, der finder sted på Færøerne og i Grønland, anmeldes til folkekirkens ministerialbøger. På Færøerne gælder bopælsregistreringen, jf. afsnit 1.3.

5.1.2. Registreringsogn for fødslen

Fra den 1. januar 1978 skal fødslen registreres i ministerialbøgerne for det sogn, hvor moderen har bopæl, jf. § 1 i Kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 562 af 15. november 1977 om anmeldelse af fødsler og dødsfald.

Den kirkebogsførende sognepræst kan til brug for registreringen få oplyst fra ethvert folkeregister, om moderen har dansk personnummer og dermed oplysning om moderens adresse og bopælssogn.

Såfremt moderen har bopæl i de sønderjyske landsdele, skal fødslen anmeldes til personregisterføreren i den kommune, hvor hun bor, jf. § 1, stk. 2, i bekendtgørelsen.

Såfremt moderen ikke er tilmeldt folkeregistret og dermed ikke har bopæl, skal fødslen registreres i ministerialbøgerne for det sogn, hvor fødslen har fundet sted, eller hvor første ankomsthavn eller lufthavn efter fødslen er beliggende, jf. § 1, stk. 3, i bekendtgørelsen. Såfremt moderen føder på vej til klinik eller sygehus, skal fødslen registreres i ministerialbøgerne for det sogn, hvor klinikken eller sygehuset er beliggende.

På tilsvarende måde registreres en fødsel, når moderen har bopæl på Færøerne. I Grønland registreres fødslen på hændelsesstedet.

5.1.3. Pligt til at anmelde fødslen

Det er under bødeansvar pålagt forældrene, for barn født udenfor ægteskab moderen, senest 2 hverdage efter fødslen at anmelde denne til ministerialbøgerne, jf. §§ 2, stk. 1. og 5, stk. 1, i lov om anmeldelse af fødsler og dødsfald.

Anmeldelsen kan også foretages af en person, der er bemyndiget dertil af forældrene eller en af disse.

Er forældrene (moderen) ikke i stand til at foretage anmeldelsen, skal den foretages af tilstedeværende personer over 18 år, der hører til moderens husstand, eller hos hvem moderen har ophold. Har moderen ophold på en fødeklinik eller en fødeafdeling på et hospital, kan det hertil knyttede personale i givet fald anmelde fødslen.

Har fødslen fundet sted om bord i skib eller luftfartøj, og er ingen anmeldelsespligtig til stede eller i stand til at foretage anmeldelsen, skal den foretages af skibets eller luftfartøjets fører eller dennes stedfortræder, jf. § 2, stk. 3 og 4, i lov om anmeldelse af fødsler og dødsfald.

Ministerialbogsføreren kan pålægge den anmeldelsespligtige under bødeansvar at afgive personlig forklaring, hvis anmeldelsen er ufyldstegørende, jf. lovens § 3.

Anmeldelsen skal foretages på Kirkeministeriets gule fødselsanmeldelse, KI 11, der uden betaling udleveres af jordmoderen (lægen) eller af ministerialbogsføreren. For dødfødte børn skal dog anvendes blanket-

sættet Dødsanmeldelse og anmodning om begravelse/ligbrænding, KI 16. Se afsnit 10.1.3.

Anmeldelsen vedlægges moderens dåbs- eller navneattest, for barn født i ægteskab tillige faderens dåbs- eller navneattest, samt forældrenes vielsesattest. Der skal endvidere vedlægges vielsesattest til dokumentation af et efternavn, der er erhvervet på grund af ægteskab.

Er moderen separeret, fraskilt eller enke, vedlægges tillige dokumentation herfor (bevilling, domsudskrift, skifteudskrift, eller dødsattest).

Vedrører anmeldelsen et dødfødt barn skal jordemoderens fødselsanmeldelse, blanket SU 1, og en af en læge udstedt dødsattest vedlægges.

Der henvises til § 3 i Kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 562 af 15. november 1977 om anmeldelse af fødsler og dødsfald samt til afsnit I i ministeriets cirkulære nr. 241 af 1. december 1977 om anmeldelse af fødsler og dødsfald.

5.2. Fødselsregistreringen

Ved anmeldelsen af fødslen skal det registreres, om barnet er født i eller udenfor ægteskab.

Der henvises herved til lovbekendtgørelse nr. 634 af 15. september 1986 om børns retstilling og Kirkeministeriets cirkulære nr. 258 af 12. december 1960 om registrering af fødselsanmeldelser m.m. uden for de sønderjyske landsdele.

5.2.1. Moderen anmelder barnet som født i ægteskab

Såfremt moderen på avlingstidspunktet eller senest på fødselstidspunktet var gift, skal anmeldelsen tages til følge, og barnet registreres som ægtemandens barn.

Såfremt moderen således på avlingstidspunktet var gift, men separeret, fraskilt, eller enke på fødselstidspunktet, tages anmeldelsen til følge, og den fraseparerede/fraskilte ægtefælle, eller afdøde ægtefælle registreres som barnets fader.

Såfremt moderen på avlingstiden var ugift, men senere inden fødslen har indgået ægteskab, tages anmeldelsen til følge, og ægtefællen registreres som barnets fader.

Det mest sandsynlige avlingstidspunkt findes ved at regne 270 dage tilbage fra fødslen. Avlingstiden angives herefter ved at lægge en måned til

på hver side af dette tidspunkt, d.v.s. normalt som en to-måneders periode.

Iflg. § 1 i lov om børns retsstilling er ægtebørn børn af forældre, som på avlingstiden levede i eller senere har indgået ægteskab med hinanden.

Såfremt moderen ikke i nogen del af avlingstiden samlevede ægteskabeligt med en mand og ikke efter avlingstidens udløb har indgået ægteskab, skal barnet herefter noteres som født udenfor ægteskab, og moderen kan ikke anmelde barnet som født i ægteskab.

5.2.2. Barnet anmeldes som født uden for ægteskab

Som børn uden for ægteskab anses fra fødslen de børn, hvis moder for det første i ingen del af avlingstiden samlevede ægteskabeligt med en mand og for det andet ikke efter avlingstidens udløb har indgået ægteskab. Barnet skal anmeldes som født udenfor ægteskab. Der henvises til J. K. Dinesen: Faderskabsproceduren, Juristen nr. 1. 1993.

Såfremt moderen anmelder barnet som født uden for ægteskab i et tilfælde, hvor barnet kan være avlet under ægteskabet, skal en sådan anmeldelse tages til følge, når moderen oplyser, at hun og hendes ægtefælle har levet separeret eller faktisk adskilt i hele avlingstiden.

I ministerialbogens anmærkningsrubrik noteres det af moderen oplyste.

Er barnet i fødselsanmeldelsen fra jordemoderen (lægen) anført som født i ægteskab, skal statsamtet, eller hvis fødslen er registreret i københavnske ministerialbøger, Københavns Overpræsidium, underrettes om, at barnet er registreret som født uden for ægteskab.

Der henvises til afsnit I i ministeriets cirkulære nr. 258 af 12. december 1960 om registrering af fødselsanmeldelser m.m. uden for de sønderjyske landsdele.

Når barnet er registreret som født uden for ægteskab, skal det offentlige søge faderskabet fastslået, jf. § 7, stk. 1, i lov om børns retsstilling.

En ministerialbogsfører kan derfor kun foretage notering om faderskab til barn født uden for ægteskab, når faderskabet er fastslået i overensstemmelse med de derom fastsatte regler i lov om børns retsstilling, jf. lovens § 7 stk. 1.

En ministerialbogsfører kan derfor ikke foretage notering om faderen til barn uden for ægteskab alene på grundlag af moderens oplysning om, hvem der er fader til barnet, idet der hertil kræves en afgørelse fra det offentlige jf. 5.3.

5.3. Registrering af faderskab til barn udenfor ægteskab

5.3.1. Anerkendelse eller dom ved dansk myndighed

Faderskab til barn udenfor ægteskab skal søges fastslået af det offentlige i overensstemmelse med reglerne i §§ 8 – 12, jf. dog § 10, stk. 2, i lov om børns retsstilling.

Ministerialbogsføreren i fødselsregistreringssoget må derfor afvente overøvrighedens, dvs. i København, Københavns Overpræsidium og udenfor København statsamtet, eller rettens afgørelse om faderskab, før rubrikken til faderen kan udfyldes, og barnet tillægges navn efter faderen.

Det er det offentlige, der afgør, om der skal rejses faderskabssag, når barnet ikke er levende født, eller at der ikke skal foretages videre i en faderskabssag, når barnet kun har levet kort tid efter fødslen.

Moderen har pligt til overfor det offentlige at oplyse, hvem der er eller kan være fader til barnet, jf. § 10, stk. 1.

Overøvrigheden kan fritage moderen for denne oplysningspligt, medmindre det anses for stridende mod barnets tarv, at faderskabet ikke oplyses, jf. § 10, stk. 2. I disse tilfælde vil ministerialbogsføreren i barnets fødselsregistreringssoget ligeledes modtage meddelelse fra den overøvrighed, der behandler faderskabssagen, om at der er meddelt moderen fritagelse for at oplyse faderens navn, eller at faderskabssagen er henlagt som uoplyst. Dette noteres i anmærkningsrubrikken. Der henvises iøvrigt til Kirkeministeriets cirkulærskrivelse nr. 63 af 31. marts 1987.

Langt den største del af faderskabssagerne (omkring 90%) afsluttes dog ved, at den af moderen opgivne fader anerkender faderskabet overfor overøvrigheden.

Som meddelt i Kirkeministeriets vejledning nr. 202 af 18. oktober 1990 kan overøvrigheden anse faderskabet for fastslået, når det modtager en skriftlig anerkendelse heraf fra den opgivne fader. Forinden har han modtaget en skriftlig vejledning om retsvirkningerne af anerkendelsen og om, at han kan kræve sagen afgjort ved domstolene. I erklæringen til overøvrigheden bekræfter faderen, at han har modtaget denne vejledning. Faderens underskrift skal være bekræftet af en advokat eller af to vitterlighedsvidner, der udtrykkeligt skal bevidne underskriftens ægthed, dateringens rigtighed og underskriverens myndighed, jf. § 11, stk. 1, i lov om børns retsstilling.

Endvidere kan faderskabet fastslås ved, at den opgivne fader under

personligt møde for overøvrigheden anerkender at være fader til barnet. Inden anerkendelsen skal han ligeledes gøres bekendt med retsvirkningerne af denne, samt med at han kan kræve sagen afgjort ved domstolene, jf. lov om børns retsstilling § 11, stk. 2.

I tilfælde hvor det skønnes betænkeligt at modtage en anerkendelse af faderskabet, som fx. hvis moderen opgiver en anden end ægtemanden som barnefader, eller hvor den opgivne fader ikke vil anerkende faderskabet, sender overøvrigheden sagen til retten med henblik på anlæggelse af retssag.

Faderskabet fastslås herefter ved dom eller ved retsforlig, og ministerialbogsføreren i fødselsregistreringssognet modtager herefter meddelelse om udfaldet af dommen eller retsforliget og foretager notering herom i ministerialbogen.

Notering i ministerialbogen om fastslåelse af faderskab skal indeholde angivelse af faderens fulde navn, fødselsdag og -år, fødested, stilling og bopæl.

Endvidere skal der foretages notering om, under hvilken dato og på hvilken måde faderskabet er fastslået, samt om fra hvilken myndighed meddelelsen hidrører med angivelse af skrivelsens dato og j.nr.

Faderens navn, fødselsdag og -år samt fødested anføres på grundlag af hans fødsels- og dåbs(navne-)attest. Er en sådan attest ikke fulgt med meddelelsen om faderskabets fastslåelse, og fremgår de fornødne oplysninger ikke af ministerialbogsføreren ministerialbøger, påhviler det ministerialbogsføreren at rekvirere en dåbs- eller navneattest for faderen. Afskrifter af attester må ikke benyttes. Derimod er ministerialbogsføreren ikke pligtig at søge tilvejebragt oplysning om faderens borgerlige stilling og bopæl, dersom disse oplysninger ikke fremgår af den modtagne meddelelse om faderskabets fastslåelse.

Der henvises herved til afsnit II i Kirkeministeriets cirkulære nr. 258 af 12. december 1960 om registrering af fødselsanmeldelser m.m. uden for de sønderjyske landsdele.

I følge § 11, stk. 1, i Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 650 af 18. september 1990 om behandling af faderskabssager, skal overøvrigheden vedlægge en dåbs- eller navneattest for faderen og oplysning om hans personnummer ved meddelelsen om faderskabsanerkendelsen til føreren af ministerialbogen i barnets fødselsregistreringssogn.

Såfremt ministerialbogsføreren herefter ikke er i besiddelse af faderens dåbs- eller navneattest (eller fotokopi heraf), kan ministerialbogsføreren

fra ethvert folkeregister indhente oplysning om faderens fødselsregistreringssoqn, og ministerialbogsføreren må herefter fra fødselsregistreringssoqnet indhente en dåbs- eller navneattest til brug ved notering om faderskabet, jf. afsnit II i ministeriets cirkulære af 12. december 1960.

Såfremt faderen er født i udlandet, må der indhentes tilsvarende dokumentation i form af en fødselsattest fra det pågældende lands civilregister.

5.3.2. Faderskabet er fastslået i henhold til en afgørelse i udlandet

Såfremt faderskabet er fastslået i udlandet, må ministerialbogsføreren ikke foretage notering herom i ministerialbogen, før der er indhentet tilladelse hertil fra Kirkeministeriet, jf. afsnit IX, pkt. 3, i personnavnelovs-cirkulæret. Kirkeministeriet sender den udenlandske faderskabsafgørelse til Civilretsdirektoratet for at få fastslået, om retsvirkningerne af den udenlandske afgørelse om faderskab i almindelighed svarer til den danske. (J. K. Dinesen, Faderskabsproceduren afsnit 9, Juristen nr. 1 1993).

I medfør af § 11, stk. 5, i lov om børns retsstilling kan Civilretsdirektoratet bestemme, at en i udlandet afgivet anerkendelse af faderskab sidestilles med en her i landet truffen afgørelse.

Når et i udlandet udenfor ægteskab født barn, hvortil faderskabet er anerkendt i udlandet, ønskes døbt i Danmark i folkekirken eller i et anerkendt trossamfund, kan faderen ikke indføres i forælderubrikken, og barnet ikke tillægges navn efter faderen, før ministeriets tilladelse foreligger, jf. ovenfor. Der må påregnes en ekspeditionstid på et par måneder, når sagen skal forelægges Civilretsdirektoratet.

Når forældrene i forbindelse med dåben er i Danmark, bør det undersøges, om der kan ske anerkendelse af faderskabet overfor overøvrigheden, således at der foreligger en dansk afgørelse inden dåben.

KAPITEL 6

Forældremyndighed

Der foretages ikke notering i ministerialbøgerne om forældremyndighed, men det er nødvendigt for ministerialbogføreren at kende bestemmelserne om forældremyndighed f.eks. ved navngivelse og navneændring eller ved begæring om dåb.

Reglerne om forældremyndighed findes i kap. 2. i Myndighedsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 443 af 3. oktober 1985. Ifølge lovens § 6 er børn under 18 år under forældremyndighed, medmindre de har indgået ægteskab.

Kirkeministeriet har i cirkulæreskrivelse nr. 42 af 15. april 1986 redegjort for forældremyndighed.

6.1. Indehavere af forældremyndighed

Er forældrene gift med hinanden ved barnets fødsel, eller indgår de senere ægteskab, har de fælles forældremyndighed.

Er forældrene separeret ved barnets fødsel, har moderen forældremyndigheden alene. Genoptages samlivet mellem forældrene har de fælles forældremyndighed.

De almindelige regler om forældremyndighed gælder også for adoptivbørn, § 16, stk. 1 og 2 i lovbekendtgørelse nr. 629 af 15. september 1986 af adoptionsloven. Et ægtepar, der har adopteret et barn, har således fælles forældremyndighed.

Er forældrene ikke gift med hinanden, har moderen forældremyndigheden alene.

6.2. Aftale om fælles forældremyndighed

Forældre, der ikke er gift med hinanden eller er separeret, kan med overvrighedens godkendelse aftale, at de skal have fælles forældremyndighed.

Det er ikke nogen betingelse, at de ugifte forældre bor sammen, men af de ugifte forældre, der har indgået aftale om fælles forældremyndighed, boede over 90% sammen.

Ved separation og skilsmisse kan forældrene med overøvrighedens eller rettens godkendelse aftale, at de fortsat skal have fælles forældremyndighed.

6.3. Ophør af fælles forældremyndighed

Lever forældre, der har fælles forældremyndighed ikke sammen, eller agter de at opgive samlivet, kan enhver af dem kræve, at den fælles forældremyndighed skal ophøre. Dette gælder både forældre, der er gift med hinanden, samt ugifte eller fraskilte forældre, der har aftalt fælles forældremyndighed.

Ved separation eller skilsmisse kan forældrene med overøvrighedens eller rettens godkendelse aftale, at en af dem skal have forældremyndigheden alene.

Er forældrene uenige, træffer retten afgørelse om, hvem der skal have forældre myndigheden alene.

Dør en af forældrene, der har fælles forældremyndighed, forbliver forældremyndigheden hos den efterlevende. Bor barnet ved dødsfaldet ikke hos den efterlevende, kan overøvrigheden dog efter anmodning derom bestemme, at en anden/andre skal have forældremyndigheden.

6.4. Dokumentation for forældremyndighed

Forudsættes der ved behandling af en sag kendskab til, hvem der er indehaver af forældremyndigheden, er ministerialbogsføreren berettiget til at kræve de nødvendige oplysninger herom.

Er det oplyst, at der foreligger en aftale eller en afgørelse, hvorefter en af forældrene har forældremyndigheden alene, kan ministerialbogsføreren begære aftalen/afgørelsen eller en kopi af denne forevist.

Er forældrene separeret eller skilt, indeholder bevilling eller dom om separation eller skilsmisse bestemmelse om, hvem forældremyndigheden er tillagt.

Såfremt forældrene ikke er gift med hinanden, tilkommer forældremyndigheden moderen alene, medmindre forældrene har indgået aftale om fælles forældremyndighed. Det er i disse tilfælde tilstrækkeligt, at moderen oplyser overfor ministerialbogsføreren som offentlig myn-

dighed, at hun alene har forældremyndigheden. Ministerialbogsføreren noterer det af moderen oplyste i sagens akter.

Justitsministeriet har udarbejdet en særlig blanket til brug for forældre, der indgår aftale om fælles forældremyndighed.

Såfremt det oplyses, at der er aftalt fælles forældremyndighed, skal anmeldelsen vedrørende barnet underskrives af begge forældre, og dokumentation er ikke påkrævet.

Aftale om fælles forældremyndighed skal ikke noteres i ministerialbogens anmærkningsrubrik ved tilførslerne om børn uden for ægteskab, men det er tilstrækkeligt, at oplysning herom noteres i sagens akter, der beror hos ministerialbogsføreren. Ved behandling af senere sager om navngivelse/navneændring for barnet, kan aftalen om fælles forældremyndighed være ophævet, jf. 6.3., og ministerialbogsføreren skal derfor påny søge oplyst, hvem der har forældremyndigheden. Oplysning herom noteres i sagens akter. (Skr. af 19. november 1990 til Biskoppen over Ålborg Stift).

6.5. Myndighedsregler

Når en person fylder 18 år, eller inden denne alder indgår ægteskab, er personen myndig, medmindre den pågældende bliver umyndiggjort.

Ministerialbogsføreren kan fra ethvert folkeregister til brug ved behandlingen af en sag få oplyst, om en i CPR registreret person har indgået ægteskab, og om vedkommende er umyndiggjort.

Ved stiftelse af medlemskab af folkekirken for personer mellem 15 og 18 år, skal der indhentes samtykke hertil fra de pågældende. (se Preben Espersen Kirkeret afsnit 11.2.5. Mindreårige).

Når et barn er fyldt 12 år, skal det selv samtykke i forandring af sit navn, jf. § 14, stk. 1, i personnavneloven.

KAPITEL 7

Registrering af navngivelse og navneændring i folkekirken og de anerkendte trossamfunds ministerialbøger

7.1. Navnerettens historie i Danmark

I samfund med begrænset udvikling af retsregler har navnet en ringe retlig betydning, mens samfund, der har en videre udvikling af retsregler, også fastsætter regler til beskyttelse af navne.

De ældste navnedannelser, der blandt andet kendes fra runestenene, viser, at hvert menneske har haft et enkelt navn, og at der har været skellet mellem drenge- og pigenavne. Som drengenavne kan nævnes Harald, Ivær og Gorm, og som pigenavne Thyre og Astrid.

Til dette personnavn føjedes ofte et tilnavn dannet af faderens eller moderens fornavn med endelsen -datter eller -søn for at angive slægtskabet som fx. Harald Gormssøn (efter faderen Gorm den Gamle) eller Svend Estridssøn (efter moderen Estrid, søster til Knud den Store). Dronning Margrethe den Første kaldte sig selv Margrethe Valdemarsdatter efter sin far Valdemar Atterdag. Tilnavne dannet på denne måde som efternavne findes i dag i den færøske og den islandske personnavnelov, men er afskaffet i Danmark siden 1829.

Fra omkring 1200-årene fik børnene tillagt apostles eller helgeners navne som døbenavne som fx. Peter og Nicolaus og for kvinder som Maria eller Margareta. Da kredsen af navne var begrænset, begyndte der at danne sig danske former af navnet med dels en drengenavsform og dels en pigenavsform som fx. Nicolaus (Nikolai, Niels og Klaus samt Nicoline og Nielsine) eller Paulus (Poul og Pauline).

Barnet blev ved dåben ofte opkaldt efter slægtens ypperste, afdøde medlem. Hensynet til opkald findes fortsat i personnavnelovscirkulæret, afsnit II, pkt. 8.

Med adelens stigende magt blev betydningen af faste, arvelige slægtsnavne stadfæstet ved Frederik den Førstes Kongebrev af 1526, hvorefter

mandlige adelige, som ikke havde fast tilnavn, skulle tage et sådant. Det faste tilnavn kunne her efter alene tillægges medlemmer af den adels-slægt, der havde taget det faste tilnavn. Beskyttede adelsnavne, der ofte tillige er historisk kendte efternavne, kan heller ikke godkendes som fornavne, og Kirkeministeriet afslår ifølge fast praksis at godkende navnet Bille (rigsmarsk Anders Bille) Brahe (astonomnen Tycho Brahe) og Trolle (rigsadmiral Herluf Trolle) som fornavne.

Fra omkring 1700 årene blev det almindeligt i middelstanden at bruge faste familienavne, oftest dannet af stednavne i latiniseret form som Scavenius af Skagen, eller stednavne som Husum og erhvervsnavne som Bager. Alene hos landbefolkningen var det fremdeles almindeligt at danne tilnavn af faderens fornavn med tilføjelsen -sen, og således at efternavnet – med deraf følgende ulemper – skiftede for hver generation.

Af alle blev det Struensee, der i reskript af 1. november 1771 for hertugdømmet Slesvig fastsatte, at præsterne altid ved dåben skulle nævne barnets slægtsnavn, og at dette slægtsnavn, der var overladt til forældrenes valg, ikke måtte ændres egenmægtigt.

Hovedbestemmelsen om navngivelse i Danmark kom i forordning om dåben af 30. maj 1828, § 18, sidste pkt.: »I øvrigt bør ethvert barn ved dåben benævnes ej alene med fornavn, men og med det familie – eller stamnavn – som det i fremtiden bør bære.«

Da dåbsforordningen af 1828 indførte faste slægtsnavne, kan der ikke foretages tilbageføring af efternavne for ascendens født før 1828, se ministeriets skrivelse af 11. oktober 1955.

Præsten skulle også påse, at intet upassende navn blev givet noget barn.

Kancelliet ønskede at indføre arvelige, faste efternavne i form af eget tilnavn eller stedets navn, og ved kancelliskrivelse af 22. oktober 1829 blev det meddelt, at pigers tilnavn ikke kan gives med datternavn, men at pigers tilnavn skulle være det samme, som blev givet hendes brødre.

Det vakte modstand hos landbefolkningen, at børnene med faderens sen-familienavn blev døbt som børn af deres farfader i stedet for at få et nyt sen-efternavn dannet af egen fars fornavn.

Ved cirkulære af 6. august 1856 måtte det indskærpes, at det faste slægtsnavn skulle tillægges descendensen.

Efter mange forhandlinger stadfæstedes den 22. april 1904 lov om navneforandring, hvorved man overlod forældrene valget af egnede navne

(stednavne, slægtskendingsnavne og gårdsnavne) som arvelige efternavne med den indskrænkning, at bestående slægtsnavne blev beskyttet.

Ved lov nr. 131 af 7. maj 1937 om børn uden for ægteskab fik barnet ret til at få tillagt faderens familienavn, når faderskabet var fastslået. Før loven skulle faderen give samtykke hertil.

Regler om erhvervelse og fortabelse af slægtsnavne, samt om beskyttelse af slægtsnavne, herunder at der som fornavn ikke kunne vælges beskyttede slægtsnavne, blev fastlagt i lov nr. 140 af 17. maj 1961 om fornavne.

Som følge af ønske om at ligestille mænd og kvinder ved erhvervelse af giftenavn og for at overføre en række sager om navneændringer fra overøvrigheden til ministerialbogsførerne (personregisterførerne) kom der allerede en ny navnelov nr. 193 af 29. april 1981, som trådte i kraft den 1. april 1982.

Personnavneloven er med enkelte afvigelser sat i kraft for Grønland fra 1. januar 1987 ved Anordning nr. 549 af 21. august 1986.

På Færøerne blev 1904-loven om navneforandring afløst af en lagtingslov om personnavne af 8. oktober 1992, der delvis svarer til 1982 personnavneloven, men samtidig indfører efternavnsdannelsen af faderens eller moderens fornavn i ejefald med tilføjelse af -son eller -dottir i overensstemmelse med barnets køn.

I Danmark er der alene adgang til som yderligere og andet pigefornavn at tillægge en pige et navn dannet af faderens eller moderens fornavn i ejefald med til føjelsen -datter. Navne med endelsen -sen kan derimod kun tillægges efter reglerne for mellemnavne og efternavne, jf. ansnit 7.3. og 7.4.

7.2. Fornavne

7.2.1. Tillæggelse af fornavn

Fornavnet står først i navnerækken, og en person skal have mindst et fornavn.

Der skal tillægges et barn et eller flere fornavne inden 6 måneder efter barnets fødsel, jf. personnavnelovens § 10, stk. 1 og 2. Fornavn skal anmeldes til ministerialbogen på fødselsregistreringsstedet ved borgerlig navngivelse. Ved dåb i folkekirken eller i et anerkendt trossamfund tillægges fornavn og efternavn ved dåben, se 11.1.1.2. I de sønderjyske

landsdele anmeldes fornavnet til personregisteret. Der kan tillægges en person flere fornavne.

I Grønland er navngivningsfristen dog 1 år, jf. § 3 i ikrafttrædelses-anordningen af 21. august 1986.

Som fornavn må der ifølge personnavnelovens § 10, stk. 1, ikke vælges et navn, der ikke er et egentligt fornavn.

I følge betænkning nr. 254 af 1960 om en ny lovgivning om personnavne fandt udvalget det ønskeligt, at adgangen til at tillægge børn forbedrede familienavne som fornavne blev indskrænket og foreslog derfor en regel om, at der som fornavn ikke må vælges slægtsnavne, der ikke efter deres oprindelse er fornavne, jf. betænkning afsnit IV, pkt. 4, fornavn. Den nugældende bestemmelse herom findes i personnavnelovens § 10, stk.1, hvorefter der som fornavn ikke må vælges et navn, der ikke er et egentligt fornavn.

Et fornavn skal derfor have fornavns karakter. Særkende for et fornavn er, at det angiver bærerens køn ved enten at være et drenge- eller et pigefornavn. Der må i følge bestemmelsen i afsnit II, pkt. 1, i personnavnelovscirkulæret ikke tillægges drenge pigefornavne eller omvendt, jf. herved bestemmelsen i personnavnelovens § 10, stk. 1, hvorefter der som fornavn ikke må vælges et navn, der kan blive til ulempe for bæreren.

Kirkeministeriet har godkendt over 2.800 drengefornavne og over 3.700 pigefornavne, og der er senest ved cirkulære af 1. november 1990 udsendt fortegnelse med i alt over 6.000 drenge- og pigefornavne. Denne fortegnelse er udarbejdet efter forhandling med Københavns Universitets Institut for Navneforskning og Justitsministeriet, Civilretsdirektoratet.

Personnavneloven indeholder ingen udtrykkelig begrænsning af det antal af godkendte fornavne, som en person kan føre, men der må efter forholdets natur være en grænse for antallet.

I følge den færøske personnavnelov kan der kun tillægges to fornavne.

På Færøerne har landsstyret udfærdiget en liste over færøske navne, jf. § 15 i lagtingslov af 8. oktober 1992 om personnavne.

I Grønland har hjemmestyret nedsat et sagkyndigt udvalg, der afgør, om et fornavn af grønlandsk oprindelse er et egentligt fornavn, der ikke er til ulempe for bæreren.

Et fornavn er ikke et efternavn, og erhvervelse af fornavn er undergivet andre regler end de, der gælder for efternavn, jf. afsnit 7.4.

Selvom et fornavn er godkendt, må det ikke tillægges et barn, såfremt

navnet bæres af en af barnets ældre levende søskende, medmindre der tillige tillægges barnet et yderligere fornavn. Der må heller ikke tillægges et barn to ens fornavne, og det gør ingen forskel, at de to ens fornavne forbindes med en bindestreg. Derimod kan forskellige fornavne til samme køn godt forbindes med en bindestreg, jf. personnavnelovscirkulæret, afsnit II, pkt. 3 og 7. Denne regel gælder ikke på Færøerne.

I Sønderjylland godkender Justitsministeriet, Civilretsdirektoratet nye fornavne i overensstemmelse med Kirkeministeriets praksis.

17.2.2. Ansøgning om godkendelse af et fornavn

Da tillæggelse af fornavn og forandring af fornavn skal anmeldes til ministerialbogen, jf. herved personnavnelovens § 10, stk. 1 og 3, har Kirkeministeriet i overensstemmelse med den kirkelige tradition, jf. 7.1, uden for de sønderjyske landsdele kompetencen til at godkende nye fornavne.

Kirkeministeriet har den endelige administrative afgørelse i sager om fornavne.

Såfremt et fornavn derfor ikke er optaget i Kirkeministeriets seneste cirkulære over godkendte fornavne, må navnet kun tillægges et barn eller en ansøger, såfremt Kirkeministeriet har meddelt godkendelse hertil. Godkendelse kan dog indhentes telefonisk af ministerialbogsføreren, idet der mellem udsendelse af hvert cirkulære godkendes en række fornavne.

Det er ministerialbogsføreren, og ikke borgeren, der skal indsende sagen om godkendelse af fornavn til ministeriet, jf. afsnit II, pkt. 8, i personnavnelovscirkulæret.

Ansøgningen indsendes af vedkommende ministerialbogsfører til Kirkeministeriet vedlagt barnets fødselsattest og for såvidt angår navneændringer anmeldelsen. Ministerialbogsføreren skal oplyse, om der er en særlig begrundelse for det ansøgte fornavn. Påberåbes der således opkald, må der vedlægges dåbs- eller navneattest for den person, efter hvem barnet eller ansøgeren ønskes opkaldt, eller tilsvarende dokumentation. Påberåbes der en lokal navneskik, må der vedlægges dokumentation for denne.

Kirkeministeriet indhenter en udtalelse om det ansøgte navn fra Københavns Universitets Institut for Navneforskning, der foretager en etymologisk undersøgelse af navnet.

Ved behandling af ansøgning om fornavne skal ministerialbogsføreren

gøre ansøgeren bekendt med, at almindelige kendte titler (som fx. baron), titulaturer (som fx. fru), stillingsbetegnelser (som fx. konsulent) o.l., samt betegnelsen junior, talangivelser (som fx. III) og præfikser (som fx. de, du, van og von) ikke kan godkendes som fornavne, og der er derfor ikke grund til at forelægge sagen for Kirkeministeriet, da ansøgningen ikke kan imødekommes ved dispensation.

Som der er redegjort for i afsnit 7.1. kan forbeholdte og almindeligt kendte historiske navne (som fx. Rømer og Trolle), navne der ligner disse meget, udenlandske efternavne, der er kendt her i landet (som fx. Bourbon), navne, der ved udtale eller skrivemåde strider mod dansk sprogbrug (som fx. Christophher) eller navne, der er upassende eller kan vække anstød (som fx. bandit) ikke godkendes som fornavne, jf. herved tilsvarende principper for meddelelse af navnebevis til efternavne i personnavnelovens § 6.

Forbeholdte efternavne, dvs. efternavne, der er optaget i Civilretsdirektoratets fortegnelse over beskyttede efternavne, indregistrerede firmanavne, varemærkenavne eller foreningsnavne, samt kunstnernavne og pseudonymer vil Kirkeministeriet ikke godkende som fornavne, forinden der er indhentet tilladelse hertil fra Civilretsdirektoratet, under hvem lovgivningen om forbeholdte efternavne hører. Ekspeditionstiden i disse sager må forventes at være af en vis længere varighed.

Uberettiget benyttelse af et navn som slægtsnavn straffes med bøde. Påtale finder kun sted, når en forudrettet begærer det, eller hvis almene hensyn kræver det, jf. § 16 i personnavneloven.

Navne, der er hentet fra fjernerestående samfund, vil normalt ikke kunne forventes godkendt, medmindre barnets forældre eller en af disse eller ansøgeren selv har tilknytning til et land, hvor navnet er i brug som fornavn. Ved tilknytning til et land forstås ophold gennem længere tid og familiemæssige forbindelser, (som fx. bedsteforældres nationalitet), hvorimod en tilslutning til den i det på gældende land herskende religion ikke er en tilknytning i navnelovens forstand, jf. personnavnelovscirkulæret, afsnit II, pkt. 8.

Såfremt forældrene eller en af dem har eller har haft fremmed statsborgerskab, og på tilsvarende måde en ansøger selv er eller har været fremmed statsborger, kan ansøgning om fornavn uden forelæggelse for Kirkeministeriet tillægges barnet eller ansøgeren, selvom navnet ikke er godkendt, såfremt forældrene eller ansøgeren erklærer, at navnet er i brug som fornavn i det land, hvori de eller en af dem, eller ansøgeren selv,

har eller har haft statsborgerret, jf. personnavnelovscirkulæret, afsnit II, pkt. 8 og 9.

Der stilles således ikke krav om, at der skal tillægges barnet eller ansøgeren et godkendt dansk fornavn i forbindelse med udenlandske fornavne. Dette krav blev frafaldet i forbindelse med navneloven af 1982, jf. personnavnelovscirkulæret, afsnit IX, pkt. 1.

7.2.3. Ændring af fornavn

I følge personnavnelovens § 10, stk. 3, kan forandring af fornavn ske ved anmeldelse til ministerialbogen. Der kan foretages anmeldelse om følgende forandringer:

- 1) antagelse af nyt fornavn
- 2) bortkastelse af fornavn
- 3) ændring af fornavns stavemåde
- 4) en kombination af 1-3.

Bestemmelserne i personnavnelovens § 10, stk. 1, gælder også ved forandring af fornavn, jf. afsnit 7.2.1. En person altid skal have mindst et fornavn, der står først i navnerækken. Bortkastelse af eneste fornavn kan således kun ske, såfremt anmelderen erhverver et nyt fornavn, og en anmeldelse om antagelse af et nyt fornavn, der ikke findes i fortegnelsen over godkendte fornavn, jf. afsnit 7.2.2., må kun tages til følge efter forud indhentet tilladelse fra Kirkeministeriet.

En anmeldelse efter § 10, stk. 3, afgives på blanket (formular 3). For den, anmeldelsen angår, skal dåbsattest/navneattest medfølge.

For ugift barn under 18 år afgives anmeldelse om navneforandring af dem eller den, der har forældremyndigheden over barnet. De herom gældende regler er omtalt under afsnit 8.1.

Angår anmeldelsen et barn, der er fyldt 12 år, skal barnet samtykke i navneforandringen, jf. § 14, stk. 1. Såfremt barnets samtykke af særlige grunde ikke kan indhentes, skal anmelderen henvises til at gennemføre navneforandringen ved navnebevis, se afsnit 7.6.

Tages anmeldelsen til følge, noteres navneændringen i ministerialbogen med oplysning om, under hvilken dato og af hvem anmeldelsen er foretaget, jf. afsnit VI, B, i personnavnelovscirkulæret. Henvi-
sing til § 10 er ufornøden.

Der er ikke fastsat begrænsning i personnavneloven for antallet af anmeldelser om ændring af fornavn, der opfylder personnavnelovens krav, men der må efter forholdets natur være en grænse for antallet.

7.3. Mellemlavne

7.3.1. Almindelige bestemmelser

Et mellemnavn kan betegnes som et fornavn med efternavns karakter. Mellemlavnet står mellem fornavnet og efternavnet, mens et egentligt fornavn kan stå som første og eneste fornavn. Bærer en person 2 eller 3 fornavne opstår spørgsmålet, om 2. eller 3. fornavn er et mellemnavn. Pigenavne dannet af en af forældrenes fornavne i genitiv med tilføjelsen – datter er altid 2. pige fornavn, se 7.1.

Før ikrafttræden af navneloven af 17. maj 1961 (nu ophævet) var der fri adgang til at tillægge børn slægtsnavne, (familienavne/efternavne) som mellemnavne. Det var utilfredsstillende for familier med beskyttede familienavne, at disse efternavne blev brugt som mellemnavne i familier, der ikke havde slægtsmæssig tilknytning til navnet. Denne ordning blev ophævet ved § 14, stk. 1, i lov af 17. maj 1961 om personnavne, hvorefter der som fornavn ikke må vælges navne, der ikke efter deres karakter er egentlige fornavne. Hermed bortfaldt den hidtil bestående adgang til frit at tillægge børn slægtsnavne som 2. fornavn (mellemnavn). Der henvises til afsnit 7.2.1.

Retstilstanden er opretholdt i den nugældende personnavnelov af 29. april 1981, hvorefter der ifølge lovens § 10, stk. 1, som fornavn ikke må vælges et navn, der ikke er et egentligt fornavn.

Personer, der før 1. januar 1962 har fået tillagt et efternavn (slægtsnavn) som mellemnavn, må antages at bære navnet med rette.

Navneloven har fastlagt de tilfælde, hvor der ved anmeldelse til ministerialbogen kan tillægges en person et mellemnavn.

I følge navnelovens § 11, stk. 1, 1. pkt., kan et barn ved dåben eller til enhver tid ved anmeldelse til ministerialbogen få tillagt et eller flere mellemnavne. Som mellemnavn i følge § 11, stk. 1, 2. pkt., kan vælges faders eller moders mellemnavn, eller et navn, som kan erhverves som efternavn i medfør af navnelovens §§ 1-2 og § 8, nr. 1.

Det følger heraf, at et barn ved dåben eller navngivelsen som mellemnavn kan få tillagt sine forældres aktuelle efternavn, selvom navnet er erhvervet på grundlag af ægteskab.

Ved anmeldelse om navneændring kan man som mellemnavn antage sine forældres, bedsteforældres, oldeforældres og med disses samtykke stedforældres efternavn, medmindre navnet er erhvervet på grundlag af ægteskab.

Tilknytning til navnet må behørigt dokumenteres ved dåbs/navneattester for den mellemliggende generation (slægtstavle), ligesom dåbs/navneattest eller eventuelt fuldstændig udskrift for den person, der bærer eller har båret det pågældende navn, må forevises.

Der er ikke fastsat begrænsning i personnavneloven for antallet af mellemnavne eller antallet af ændringer, der opfylder lovens krav, men der må efter forholdets natur være en grænse for antallet.

I følge den færøske personnavnelov kan der kun tillægges et mellemnavn.

Anmeldelse om erhvervelse af mellemnavn, der ikke sker i forbindelse med navngivningen, og om bortkastelse af mellemnavn afgives på blanket (formular 3), bilagt den foreskrevne dokumentation. For den, anmeldelsen angår, skal tillige medfølge dåbs/navneattest.

For ugift barn under 18 år afgives anmeldelse om navneforandring af dem eller den, der har forældremyndigheden over barnet. De herom gældende regler er omtalt under afsnit 8.1.

Angår anmeldelsen et barn, der er fyldt 12 år, skal barnet samtykke i navneforandringen, jf. § 14, stk. 1. Såfremt barnets samtykke af særlige grunde ikke kan indhentes, skal anmelderen henvises til at gennemføre navneforandringen ved navnebevis, se afsnit 7.6.

Tages anmeldelsen til følge, noteres navneændringen i ministerialbogen med oplysning om, under hvilken dato og af hvem anmeldelsen er foretaget. Henvisning til § 11 er uforuden.

Der henvises til afsnit VII i personnavnelovscirkulæret.

7.3.2. Navnet kan både være 2. fornavn og mellemnavn

Der er – som anført i indledningen – et problem, når faders mellemnavn tillige forekommer som drengefornavn, som fx. Bjørn, eller moders mellemnavn tillige forekommer som pigefornavn, som fx. Lykke, idet navnet enten kan være et 2. fornavn eller et mellemnavn.

7.3.2.1. Navnet forekommer som efternavn

Sådanne navne kan uden tilladelse fra Kirkeministeriet tillægges til et barn af modsat køn som mellemnavn, såfremt det dokumenteres, at navnet tillige forekommer som efternavn i nærmeste slægt, jf. bestemmelsen i afsnit VII, pkt. 1, i personnavnelovscirkulæret. Nærmeste slægt må ud-

over bedsteforældre eller oldeforældre, jf. navnelovens § 8, nr. 1, også omfatte en videre kreds, som fx. tip-oldeforældre eller i sidelinien forældres søskende (onkler og tanter).

7.3.2.2. Navnet bæres som mellemnavn af samtlige søskende til en af forældrene

Såfremt navnet ikke bæres som efternavn i nærmeste slægt, må det til brug ved ansøgning til Kirkeministeriet dokumenteres, at navnet har vundet indpas som mellemnavn i familien ved, at samtlige søskende (mænd og kvinder) til vedkommende forældre bærer det pågældende navn som mellemnavn, og at ældre søskende til barnet bærer navnet som mellemnavn. Det er især vigtigt, at et drengenavn, der ønskes tillagt en pige som mellemnavn, bæres – med rette – som mellemnavn af kvindelige medlemmer af slægten eller omvendt, at et pigenavn, der ønskes tillagt en dreng som mellemnavn, bæres – med rette – som mellemnavn af mandlige medlemmer af slægten.

Er disse betingelser opfyldt, indsendes ansøgning til ministeriet vedlagt dåbs/navneattester til dokumentation for, at familien bærer navnet som mellemnavn. Det er en fordel at udarbejde en slægtstavle.

7.3.2.3. Navnet bæres kun som 2. fornavn

Drengenavne, der både er fornavne og efternavne, er ikke at anse som mellemnavne, hvis navnet alene bæres af faderen og hans brødre, mens navnet ikke bæres af faderens søstre. Tilsvarende gælder for pigenavne, der både er fornavne og efternavne, og som alene bæres af moderen og hendes søstre, mens navnet ikke bæres af hendes brødre.

Navnet kan herefter ikke tillægges barn af modsat køn som mellemnavn, da der ikke kan tillægges piger drengefornavne eller dreng pigefornavne, jf. 7.2.1.

Såfremt faderen kun har brødre, eller moderen kun har søstre, må det afgørende være, om mellemnavnet har efternavns karakter, jf. 7.3.3.

7.3.2.4. Faders mellemnavn er tillige et pigefornavn eller moders mellemnavn er tillige et drengefornavn

Man skal være opmærksom på, at situationen er en anden, når faders mellemnavn tillige forekommer som pigefornavn eller moders mellem-

navn som drengefornavn, idet navnet i disse tilfælde kun kan være et mellemnavn og ikke et 2. fornavn – da mænd ikke kan bære et pigenavn som fornavn og omvendt. Navnet kan som mellemnavn derfor tillægges både døtre og sønner af den pågældende.

7.3.3. Mellemnavne med efternavns karakter

Herudover vil godkendte fornavne – især drengenavne – der i den almindelige bevidsthed opfattes mere som et efternavn end et fornavn, fx. Bay, Bonde, Harding, Holm, Lyng og lignende almindeligvis kunne tillades tillagt en pige som mellemnavn, selvom den eneste tilknytning til navnet er, at det bæres af faderen som mellemnavn.

7.3.4. Nydannede mellemnavne ved navnebevis

Nydannede navne, som ikke er forbeholdte efternavne, og som ikke kan godkendes som fornavne, som fx. Happy og Tennis, kan alene søges erhvervet som mellemnavn ved navnebevis, der koster 3.000 kr. Ønsker man som mellemnavn et særligt navn, der ikke er et egentligt fornavn, må der indsendes ansøgning til statsamtet/overpræsidiat, hvor ansøgeren har bopæl. Ofte vil man under de samme betingelser kunne erhverve navnet som efternavn ved navnebevis.

Der kan i medfør af personnavnelovens § 11, stk. 2, meddeles navnebevis til at antage et navn som mellemnavn, hvor der er en særlig tilknytning til navnet, når fx. ansøgerens søskende, stedfar/stedmor, eller plejeforældre bærer navnet som mellemnavn.

7.3.5. Bortkastelse og bortfald af mellemnavne

Et mellemnavn kan bortkastes ved anmeldelse til ministerialbogen, jf. § 11, stk. 3, i personnavneloven, og det gælder uanset, om mellemnavnet er erhvervet ved navnebevis eller ved anmeldelse.

Et mellemnavn bortfalder, hvis det erhverves som efternavn, jf. § 11, stk. 4, i personnavneloven. Dette indebærer, at et navn, som hidtil er båret som mellemnavn, men som ved anmeldelse eller navnebevis erhverves som efternavn, bortfalder som mellemnavn. Heraf følger, at et navn, der i forvejen bæres som efternavn, ikke kan erhverves som mellemnavn, medmindre vedkommende samtidig får et nyt efternavn.

Et mellemnavn har karakter af efternavn, og der kan ikke føres samme navn som mellemnavn og efternavn.

7.4. Eget efternavn

7.4.1. Forskellen mellem eget efternavn og efternavn erhvervet på grundlag af ægteskab, giftenavn

En af begrundelserne for 1982 personnavneloven var, at hver ægtefælle – både mand og kvinde – som udgangspunkt skulle beholde sit efternavn ved indgåelse af ægteskab. Man indførte i stedet den bestemmelse, at såfremt ægtefællerne ønskede samme efternavn, kan den ene ægtefælle – og det gælder ligeledes både mand og kvinde – ved anmeldelse til vielsesmyndigheden med den anden ægtefælles samtykke som efternavn/giftenavn antage denne ægtefælles efternavn, medmindre navnet er erhvervet på grundlag af ægteskab.

Man kan derimod ikke antage et efternavn, som ens ægtefælle har erhvervet på grundlag af et tidligere ægteskab, idet et efternavn/giftenavn ikke kan videregives til en ny ægtefælle i et nyt ægteskab.

En persons eget efternavn er efter personnavneloven det efternavn, som en person har erhvervet i forbindelse med fødslen eller senere har erhvervet på andet grundlag end ægteskab.

Såfremt en person i forbindelse med ægteskab antager sin ægtefælles eget efternavn som sit efternavn (giftenavn), er dette efternavn erhvervet på grundlag af ægteskab, og det efternavn, som personen senest inden ægteskabet har båret, som ikke er erhvervet på grundlag af ægteskab, er personens eget efternavn.

I praksis fremgår personens eget efternavn af dåbs- eller navneattesten, medens efternavn erhvervet ved ægteskab (giftenavn) fremgår af vielsesattesten.

Det er vigtigt ved registreringen at skelne mellem eget efternavn og giftenavn med deraf følgende navneretlige konsekvenser.

Som allerede nævnt er det kun en ægtefælles eget efternavn, som i forbindelse med ægteskab kan erhverves som giftenavn, medens en ægtefælles efternavn, der er erhvervet på grundlag af et tidligere ægteskab, ikke kan antages af en ny ægtefælle som efternavn/giftenavn.

Det er ligeledes kun eget efternavn, som en person tidligere har båret

med rette, som personen ved anmeldelse til ministerialbogen kan genantage som sit eget efternavn, og det er også kun eget efternavn for forældre, bedsteforældre og oldeforældre og med disses samtykke stedforældre, som personen ved anmeldelse til ministerialbogen kan antage som mellemnavn, jf. 7.3.1. og kun eget efternavn for forældre, som personen ved anmeldelse om navneændring kan erhverve som eget efternavn, jf. 7.4.3.

7.4.2. Erhvervelse af eget efternavn

Bestemmelserne herom findes i personnavnelovens § 1, der indebærer ens regler for børn i og uden for ægteskab. Endvidere giver bestemmelserne som udgangspunkt ikke den ene af forældrene navnemæssig fortrinsret for den anden.

a) Et barn får ved fødslen forældrenes efternavn, hvis forældrene har samme efternavn, jf. § 1, stk. 1, og skal ved tilførslen om fødslen anføres med dette navn i ministerialbogens navnerubrik. Der stilles ikke krav om, at forældrene er gift. Navnet skal også anføres i fødselsindberetningen til folkeregistret, se 15.1.2.a..

Det er en forudsætning, at forældrene ved barnets fødsel har samme efternavn. Får forældrene først samme efternavn efter barnets fødsel, gælder reglen i stk. 1 ikke, men der skal foretages valg af efternavn for barnet efter stk. 2, også selvom forældrene får samme efternavn, inden navngivningsfristen er udløbet.

b) Har forældrene ikke samme efternavn, får barnet ikke noget efternavn straks ved fødslen, men de eller den, der har forældremyndigheden, kan vælge, om barnet skal have det efternavn, faderen eller moderen bar ved barnets fødsel. Dette gælder, selv om navnet er erhvervet på grundlag af ægteskab (giftenavn), jf. § 1, stk. 2, 1. pkt. Er barnet født uden for ægteskab, er det en forudsætning for valg af faderens efternavn, at faderskabet er fastslået, se afsnit 5.3.

Er det efternavn, faderen eller moderen bar ved barnets fødsel, erhvervet på grundlag af ægteskab (giftenavn), kan i stedet vælges det efternavn, en af forældrene senest inden barnets fødsel har båret, som ikke er erhvervet på grundlag af ægteskab (eget efternavn), jf. § 1, stk. 2, 2. pkt.

Kan barnet efter reglerne i lovens § 2, jf. afsnit 7.4.3., tillægges et andet efternavn, fx. et nyt efternavn, som en af forældrene har erhvervet efter barnets fødsel, jf. § 2, nr. 2, eller det efternavn, stedfaderen eller sted-

moderen bærer, jf. § 2, nr. 4, kan et sådant navn vælges for barnet i stedet for et af de i § 1, stk. 2, nævnte navne.

7.4.3. Ændring af eget efternavn

Lovens § 2 omhandler adgangen til ved anmeldelse til ministerialbogen at ændre det efternavn en person har erhvervet i forbindelse med fødslen eller senere har opnået på andet grundlag end ægteskab.

Eget efternavn kan ved anmeldelse til ministerialbogen ændres til et af følgende navne:

1. Det efternavn, faderen eller moderen bar ved barnets fødsel, medmindre navnet er erhvervet på grundlag af ægteskab, eller det efternavn, faderen eller moderen senest inden barnets fødsel har båret, som ikke er erhvervet på grundlag af ægteskab, jf. § 2, nr. 1. Der kan således ikke ved anmeldelse antages et giftenavn, som en af forældrene bar ved barnets fødsel, jf. afsnit 7.4.1.

En anmeldelse efter § 2, nr. 1, skal så vidt muligt ekspederes på grundlag af de i ministerialbogens forældrerubrik anførte oplysninger vedrørende forældrenes navne. For den, anmeldelsen angår, skal dåbsattest/navneattest medfølge.

2. Et efternavn, som en af forældrene har erhvervet efter barnets fødsel, medmindre navnet er erhvervet på grundlag af ægteskab, jf. § 2, nr. 2, 1. pkt.

Er faderens eller moderens efternavn erhvervet ved navnebevis efter § 6, der vedrører helt nye navne, skal den pågældende af forældrene samtykke i anmeldelsen, jf. § 2, nr. 2, 2. pkt. Er navnet derimod antaget ved anmeldelse efter § 2 eller erhvervet ved navnebevis efter § 8, hvor der i familien er en tilknytning til navnet, kræves der ikke samtykke til anmeldelsen.

En anmeldelse efter § 2, nr. 2, skal vedlægges dokumentation for det af faderen eller moderen erhvervede efternavn (navnebevis eller navneændringsattest) tillige med dåbsattest/navneattest for faderen eller moderen og for den, anmeldelsen angår.

3. Et efternavn, som den pågældende tidligere har båret, medmindre navnet er erhvervet på grundlag af ægteskab, jf. § 2, nr. 3.

Konstateres det ved eftersyn af ministerialbogen, at det anmeldte navn tidligere har været båret som efternavn, foretages der uden yderligere dokumentation notering om navneændringen. Det er dog en forudsætning,

at navnet ikke er blevet slettet som båret med urette. Såfremt efternavnet har været båret forud for en adoption, kan anmeldelsen kun imødekommes, såfremt adoptivforholdet er ophævet, og anmelderen er genindtrådt i retsforholdet til sin oprindelige biologiske slægt, hvorfra det ønskede efternavn stammer. Ellers må anmelderen henvises til navnebevis, se 7.5. For den, anmeldelsen angår, skal dåbsattest/navneattest medfølge.

4. Det efternavn, stedfaderen eller stedmoderen bærer, medmindre navnet er erhvervet på grundlag af ægteskab, eller et efternavn, som stedfaderen eller stedmoderen har båret, og som ikke er erhvervet på grundlag af ægteskab, jf. § 2, nr. 4, 1. pkt. Såfremt ægteskabet mellem stedfaderen/stedmoderen og den biologiske moder/fader er ophørt på grund af skilsmisse, eller en af ægtefællernes død, kan anmeldelsen ikke imødekommes. Bestemmelsen skal anvendes tilsvarende, hvor den biologiske moder/fader har indgået registreret partnerskab, jf. § 3 i lov nr. 372 af 7. juni 1989 om registreret partnerskab.

Stedfaderen eller stedmoderen, eller ved registreret partnerskab den registrerede partner, skal samtykke i anmeldelsen, jf. § 2, nr. 4, 2. pkt. Som dokumentation vedlægges dåbsattest/navneattest for stedfaderen eller stedmoderen samt vielsesattest. Ved registreret partnerskab vedlægges den registrerede partners dåbs/navneattest samt partnerskabsattest. Endvidere skal medfølge dåbsattest/navneattest for den, anmeldelsen angår.

Bestemmelserne i § 2, nr. 1-4, kommer også til anvendelse på personer, der er født før lovens ikrafttræden. Adoptivforhold er sidestillet med naturligt slægtsskab.

Ved ændring af efternavnet i medfør af § 2 kan det hidtidige efternavn bevares som mellemnavn, jf. § 11, stk. 1. Bæres det nye efternavn allerede som mellemnavn, bortfalder dette ved navneændringen, jf. § 11, stk. 4, og afsnit 7.3.5.

Antagelse af nyt eget efternavn ved anmeldelse efter § 2 er ikke til hinder for, at anmelderen bevarer et hidtil båret giftenavn, og der foretages ikke indberetning herom til folkeregistret, jf. afsnit 15.1.2. pkt. b.

For ugift barn under 18 år afgives anmeldelse om navneforandring af dem eller den, der har forældremyndigheden over barnet. De herom gældende regler er omtalt under afsnit 8.1.

Angår anmeldelsen et barn, der er fyldt 12 år, skal barnet samtykke i navneforandringen, jf. § 14, stk. 1. Såfremt barnets samtykke af særlige

grunde ikke kan indhentes, skal anmelderen henvises til at gennemføre navneforandringen ved navnebevis, se afsnit 7.6.

Antager en af forældrene et nyt efternavn ved anmeldelse efter § 2, må det oplyses, om anmeldelsen tillige skal omfatte den pågældendes børn, jf. herved § 2, nr. 2. Børn, der er over 18 år eller har indgået ægteskab, skal dog afgive selvstændig anmeldelse.

Er anmelderen gift, og ønsker ægtefællen at antage anmelderens nye efternavn som giftenavn, må der efterfølgende afgives anmeldelse herom til vielsesmyndigheden, jf. afsnit 7.5.1.

En anmeldelse efter § 2 afgives på blanket (formular 3), bilagt den foreskrevne dokumentation. Omfatter anmeldelsen ugifte børn under 18 år, skal tillige med følge dåbsattester/navneattester for disse. Fører anmelderen et giftenavn, skal også vielsesattest vedlægges.

Fyldestgør anmeldelsen de i loven fastsatte betingelser, foretages der notering i ministerialbogen om den stedfundne navneændring, herunder oplysning om, i medfør af hvilken bestemmelse i navneloven, under hvilken dato og af hvem anmeldelsen er foretaget. For anmelderen selv noteres kun hjemmel til navneændringen og anmeldelsesdato. Har anmeldelsen virkning for børn, der ikke er registreret på anmeldelsesstedet, sendes tillige meddelelse om navneændringen til det registreringssted, hvor barnets dåb eller navngivning er registreret, bilagt dåbsattest/navneattest for det pågældende barn.

Der afgives indberetning til folkeregistret om navneændringen særskilt for hver person, der er omfattet af anmeldelsen. Indberetningen foretages af registreringsmyndigheden på det sted, hvor tilførsel om navneændringen sker, se afsnit 15.1.2. pkt. b.

Om foretagne navneændringer i medfør af § 2 meddeles der på begæring attest (navneændringsattest).

I andre tilfælde end de i § 2 nævnte kan antagelse af nyt eget efternavn kun ske ved udfærdigelse af navnebevis, jf. § 5 i personnavneloven.

Der henvises til afsnit I og VI, A, i personnavnelovscirkulæret.

7.5. Giftenavn

7.5.1. Erhvervelse af efternavn på grundlag af ægteskab

Ved indgåelse af ægteskab sker der ikke en automatisk navneændring for nogen af parterne, idet hver ægtefælle som udgangspunkt beholder sit ef-

ternavn. Ønsker ægtefæller samme efternavn, kan den ene ægtefælle ved anmeldelse til vielsesmyndigheden med den anden ægtefælles samtykke som giftenavn antage dennes efternavn, medmindre navnet er erhvervet på grundlag af ægteskab, jf. lovens § 4, stk. 1.

Adgangen til ved anmeldelse til vielsesmyndigheden at antage den anden ægtefælles efternavn gælder såvel for manden som for kvinden. Bestemmelsen finder også anvendelse for ægtefæller, der har indgået ægteskab før lovens ikrafttræden.

§ 4, stk. 1, giver kun adgang til at antage den anden ægtefælles efternavn som giftenavn. Dette indebærer, at navnet i tilfælde af nyt ægteskab ikke kan videregives til den nye ægtefælle, se afsnit 7.4.1.

Anmeldelse om antagelse af den anden ægtefælles efternavn kan ske inden ægteskabets indgåelse eller senere under ægteskabet. Sker anmeldelse inden ægteskabets indgåelse, får navneændringen virkning fra vielsen. Antagelse af den anden ægte fælles navn kræver dennes samtykke.

Som nævnt gælder adgangen til at antage den anden ægtefælles efternavn ikke, såfremt dette navn er erhvervet på grundlag af ægteskab. I denne situation har ægtefællerne følgende muligheder for ved anmeldelse til vielsesmyndigheden at opnå et fælles efternavn:

a) den ægtefælle, der fører et giftenavn, antager den anden ægtefælles efternavn som nyt giftenavn (det er herved forudsat, at dette navn ikke er erhvervet på grundlag af ægteskab), eller b) den ægtefælle, der fører et giftenavn, genantager i medfør af § 4, stk. 2, sit eget efternavn, hvorefter den anden ægtefælle antager dette navn som giftenavn.

Har en ægtefælle efter ægteskabets indgåelse fået et nyt efternavn, som ikke er et giftenavn, kan med dennes samtykke den anden ægtefælle ved anmeldelse til vielsesmyndigheden antage det nye navn som giftenavn. Det er ingen betingelse, at ægtefællerne i forvejen havde fælles efternavn.

En ægtefælle, der bærer den andens efternavn, kan beholde dette navn, uanset om den anden ægtefælle tager navneforandring.

Adgangen til ved anmeldelse til vielsesmyndigheden at antage den anden ægtefælles efternavn ophører, når ægteskabet er opløst ved skilsmisse eller på grund af en af ægtefællernes død.

Er ægtefællerne viet i folkekirken eller et anerkendt trossamfund, afgives anmeldelsen til ministerialbogsføreren på vielsesstedet. Ønsker parterne straks fra vielsen at føre samme efternavn, kan anmeldelse ske såvel

til ministerialbogsføreren på vielsesstedet som til den myndighed, der prøver ægteskabsbetingelserne (borgmesterkontoret). Sker anmeldelsen til borgmesterkontoret, vil den anmeldte navneændring fremgå af prøvelsesattesten, se 11.1.2.1.

Som dokumentation til brug ved tilførslen om en vielse skal fremlægges parternes dåbs- eller navneattester. En tidligere gift person, der fører et giftenavn, skal tillige fremlægge vielsesattest vedrørende det tidligere ægteskab. En tidligere gift person, der fører sit eget efternavn, skal som dokumentation herfor ikke afkræves vielsesattest, men kan nøjes med at forevise sit personnummerbevis/ eventuelt kan der indhentes oplysning fra folkeregistret.

Ved tilførslen om en vielse anføres hver part med det efternavn, den pågældende bærer ved ægteskabets indgåelse. For en part, der fører et giftenavn ved ægteskabets indgåelse, anføres tillige eget efternavn. Antager en ægtefælle den andens efternavn som giftenavn, overstreges det hidtidige efternavn og i stedet anføres det antagne giftenavn, efterfulgt af eget efternavn. Er det hidtidige efternavn et giftenavn, overstreges alene dette navn, og i stedet anføres det nye giftenavn.

En anmeldelse efter § 4, stk. 1, afgives på blanket (formular 2.) Sker anmeldelsen under ægteskabet, skal den så vidt muligt ekspederes på grundlag af de i vielsestillførslen anførte oplysninger vedrørende ægtefællernes navne. Vielsesattest skal medfølge anmeldelsen.

Fyldestgør anmeldelsen de i loven fastsatte betingelser, foretages der notering i ministerialbogen om den stedfundne navneændring med henvisning til den pågældende lovbestemmelse og med oplysning om datoen for anmeldelsen.

I forbindelse med lovens gennemførelse har Justitsministeriet truffet bestemmelse om, at en ægtefælle, der har anmeldt overfor vielsesmyndigheden, at vedkommende anvender eget efternavn foran giftenavnet, til enhver tid på begæring kan få udstedt vielsesattest med oplysning om denne faktiske navnebrug. Navnebrugen noteres ved tilførslen om vielsen og indberettes til folkeregistret sammen med vielsen, såfremt begæringen foreligger ved ægteskabets indgåelse. Fremsættes begæringen på et senere tidspunkt, sker indberetning til folkeregistret ved almindeligt brev, der påstemples med ministerialbogsføreren myndighedskode, jf. afsnit 2.1. Navnebrugen indberettes som adresseringsnavn. Navnet, der ikke er et mellemnavn, kan dog på begæring anføres i forældrerubrikken for et barn, se afsnit 14.1.2.

Der kan ikke i andre tilfælde udstedes vielsesattest med oplysning om adresseringsnavn. Fremkommer der begæring herom, henvises den pågældende til at anmelde navnebrugen til folkeregistret efter reglerne herom, jf. Indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 141 af 24. marts 1993 om folkeregistrering § 19.

Der henvises til afsnit V i personnavnelovscirkulæret.

7.5.2. Ændring af giftenavn

Den, der har antaget et efternavn på grundlag af ægteskab, kan ved anmeldelse til vielsesmyndigheden genantage det efternavn, vedkommende bar ved ægteskabets indgåelse, eller – såfremt dette navn var et giftenavn – det efternavn, vedkommende senest har båret, som ikke er erhvervet på grundlag af ægteskab, jf. § 4, stk. 2. Anmeldelse kan ske såvel under ægteskabet som efter dets ophør på grund af skilsmisse eller død. I tilfælde, hvor en person har været gift flere gange, kan anmeldelse ske til den seneste vielsesmyndighed.

Ønsker en person, der har været gift flere gange, at generhverve et tidligere giftenavn, som vedkommende ikke bar ved indgåelsen af det seneste ægteskab, kan navneændringen ikke ske ved anmeldelse til vielsesmyndigheden, men den pågældende må henvises til at søge navnebevis, se 7.6.

En anmeldelse i medfør af § 4, stk. 2, afgives på blanket (formular 2). Anmeldelsen skal så vidt muligt ekspederes på grundlag af de i vilestilførslen anførte oplysninger vedrørende anmelderens navn. Vielsesattest skal medfølge anmeldelsen.

Fyldestgør anmeldelsen lovens betingelser, foretages der notering i ministerialbogen om den stedfundne navneændring med henvisning til den pågældende lovbestemmelse og med oplysning om datoen for anmeldelsen. Navneændringen må anføres klart og tydeligt, jf. herved de i afsnit 7.5.1. givne anvisninger.

7.6. Navneforandring ved navnebevis og adoptionsbevilling

Om navneforandring, der sker ved navnebevis, vil overøvrigheden sende meddelelse til førerne af de ministerialbøger, hvori personer, der er omfattet af navnebeviset, er indført som døbt eller navngivet. Umiddelbart efter meddelelsens modtagelse foretages der notering om navneforandringen, herunder oplysning om, hvilken overøvrighed der har udfærdi-

get navnebeviset, samt om dettes dato og journalnummer. Fremgår det af anmeldelsen, at faderen eller moderen er omfattet af navneforandringen, foretages der tillige notering herom i forældrerubrikken.

Ved lov nr. 845 af 20. december 1989 har Justitsministeriet indført bestemmelse i personnavnelovens § 17, a, om gebyr på 3.000 kr. for udfærdigelse af navnebevis. Betaling sker samtidig med indgivelsen af ansøgning om navnebevis. Udfærdiges navnebevis ikke, tilbagebetales beløbet.

Der skal ikke ske betaling for udfærdigelse af navnebevis til navngivelse af et barn, hvis ansøgning indgives inden 6 måneder efter barnets fødsel eller inden 6 måneder efter adoption af barnet.

Ministerialbogsføreren bør gøre forældrene bekendt med fristen på 6 måneder, hvis der ønskes udfærdiget navnebevis for barnet.

Der kræves ikke navnebevis til ændring fra aa til å eller omvendt af skrivemåden af et fornavn, mellemnavn eller efternavn i ministerialbogen, idet ændringen kan ske ved anmeldelse til ministerialbogsføreren, jf. Kirkeministeriets cirkulære af 12. oktober 1993 om skrivemåden aa eller å i et navn.

Navneforandring kan endvidere ske ved adoptionsbevilling, jf. § 3, stk. 1. Fra overøvrigheden vil vedkommende ministerialbogsfører modtage sædvanlig adoptionsmeddelelse, og på grundlag heraf foretages der notering om adoptionen og den stedfundne navneændring, herunder oplysning om, hvilken overøvrighed der har udfærdiget bevillingen, samt om bevillingens dato og journalnummer.

Opmærksomheden henledes på bestemmelsen i § 3, stk. 2, hvorefter et adoptivbarn ved adoptivforholdets ophævelse bevarer retten til et efternavn, der er er hvervet på grundlag af adoptionen. I medfør af § 2, nr. 3, vil barnet således senere kunne genantage et efternavn, det har båret, medens adoptivforholdet bestod.

Ønskes barnet ved adoptivforholdets ophævelse eller senere tillagt navn efter sin virkelige slægt, må det ske ved anmeldelse til ministerialbogen eller ved navnebevis efter lovens almindelige regler. Det er herved en forudsætning, at barnet er genindtrådt i retsforholdet til sin virkelige slægt, se afsnit 7.4.3, pkt. 3. I forbindelse med notering i ministerialbogen om et adoptivforholds ophævelse må det udtrykkeligt anføres, hvorvidt barnet genindtræder eller ikke genindtræder i retsforholdet til sin virkelige slægt. For så vidt ophævelsen sker administrativt, vil oplysning herom fremgå af den meddelelse, som Justitsministeriet sender

KAPITEL 7

vedkommende ministerialbogsfører til brug ved notering om ophævelsen.

Er barnet tilført flere sognes ministerialbøger, påhviler det ministerialbogsføreren at foretage tilbagemelding om navneforandring, adoptionen til ministerialbogsførerne for disse sogne.

Notering om navneforandring og adoption, der har fundet sted i udlandet, kan kun ske i henhold til Kirkeministeriets resolution i hvert enkelt tilfælde.

Der henvises til afsnit VIII i personnavnelovscirkulæret.

KAPITEL 8

Registrering af navn

8.1. Navngivningen

Navngivning skal foretages af forældremyndighedens indehaver senest 6 måneder efter barnets fødsel enten ved anmeldelse til ministerialbogen eller ved dåb, jf. personnavnelovens § 1, stk. 3, 1. pkt., og § 10, stk. 2. Der henvises til afsnit 6 om forældremyndigheden.

Navngivning ved dåb kan ifølge lovens § 13 ske med borgerlig gyldighed i folkekirken eller et anerkendt trossamfund uden for de sønderjyske landsdele. Der henvises herom til Kirkeministeriets cirkulære nr. 26 af 1. marts 1982 om navngivning ved dåb i folkekirken og de anerkendte trossamfund, jf. afsnit 11.1.1.2. Det er som hidtil en forudsætning for navngivning ved dåb, at barnet nævnes med såvel fornavn som efternavn i dåben.

Navngivning ved anmeldelse sker for børn, der har bopæl uden for de sønderjyske landsdele, normalt til folkekirkens ministerialbogsfører i fødselsregistreringssognet. Der henvises herom til Kirkeministeriets cirkulære af 1. marts 1982 om navngivning ved anmeldelse til ministerialbogen, jf. afsnit 11.1.1.1. Anmeldelse afgives på blanket (formular 1). En indberetning fra en frimenighedspræst om en foretaget barnedåb betragtes som en med forældrenes samtykke afgivet anmeldelse om barnets navngivning.

Anmeldelse af efternavn skal ikke finde sted, såfremt der inden udløbet af 6 månedersfristen er udfærdiget navnebevis for barnet til at føre et efternavn, som ikke kan tillægges efter reglerne i personnavnelovens § 1 og 2, fx. et navn bestående af forældrenes efternavne forbundet med bindestreg. Tilsvarende gælder, såfremt barnet har fået tillagt et efternavn ved en adoptionsbevilling, der er udfærdiget inden 6 månedersfristens udløb, se 7.6.

Anmeldelse af efternavn skal så vidt muligt ekspederes på grundlag af

oplysningerne i ministerialbogen eller fødselsanmeldelsen og uden, at der stilles krav om fornyet dokumentation vedrørende forældrenes navn. Dette gælder også i tilfælde, hvor navngivning sker ved dåb i et andet sogn end det, hvor fødslen er registreret. Det er derfor vigtigt, at der i forbindelse med fødselsanmeldelsen tilvejebringes den foreskrevne dokumentation, og at fødselstilførslen udføres omhyggeligt og nøjagtigt. For så vidt angår udfyldelsen af forælderubrikken henledes opmærksomheden på, at såfremt faderen eller moderen fører et efternavn, der er erhvervet på grundlag af ægteskab (giftenavn), skal tillige anføres eget efternavn. På begæring kan en ægtefælle, der overfor vielsesmyndigheden har anmeldt anvendelse af eget efternavn som mellemnavn foran giftenavn (adresseringsnavn, jf. afsnit 7.5.1.), i forælderubrikken i dåbs- eller navneattesten for et fællesbarn anføres med dette navn foran giftenavn, efterfulgt af født: eget efternavn.

Kontrollen med, at navngivning sker rettidigt, påhviler folkekirkens ministerialbogsfører på fødselsregistreringsstedet. Det kan anbefales ministerialbogsførerne i større sogne (pastorater) at føre en erindringsliste over stedfundne fødselsregistreringer.

Er barnet ikke døbt eller navngivet inden 6 måneder-fristens udløb, får barnet ifølge loven det efternavn, moderen bar ved barnets fødsel, jf. § 1, stk. 3, 2. pkt. Ved fødsel af drengebørn af færøske eller islandske kvinder, der fører et datterefternavn, bør de pågældende henvises til at søge navnebevis til et passende efternavn for sønnen inden 6 måneder efter fødslen.

Der foretages straks notering om det efternavn, barnet herefter fører, og i anmærkningsrubrikken indføres der en bemærkning om, at barnet har fået tillagt navnet i medfør af lovens § 1, stk. 3, 2. pkt. eller ved navnebevis. Samtidig sendes der en meddelelse til forældrene (moderen) om det passerede tillige med oplysning om, at der i medfør af lovens § 2 er mulighed for ved anmeldelse til ministerialbogen at foretage ændring af det tillagte efternavn. Endvidere påmindes forældrene om, at de under bødeansvar, jf. § 16, stk. 3, er pligtige at tillægge barnet et fornavn, og at der vil blive afgivet indberetning til overøvrigheden, såfremt tillæggelse af fornavn ikke har fundet sted inden udløbet af en frist af 4 uger.

Såfremt ministerialbogsføreren fra det sociale udvalg modtager meddelelse om, at der er rejst sag om bortadoption af det unavngivne barn, undlades henvendelse til moderen, forældrene, om navngivning af barnet, se cirkulærskrivelse af 7. januar 1983.

Er der gået 6 uger, uden at forældrene har ladet høre fra sig, afgives der indberetning til overøvrigheden om den manglende navngivning.

Navngives barnet herefter, underrettes overøvrigheden omgående, se cirkulærskrivelse af 22. juli 1985.

Sker tillægelse af efternavn og fornavn ikke samtidig, må der i 2 omgange afgives indberetning til folkeregistret om navngivningen, se 15.1.2.b.

8.2. Ændring af fødselsregistreringen

Med hensyn til registrering af fødselsanmeldelser og notering om faderskabs fastslåelse henvises til afsnit 5.1.4. Fødselsregistreringen.

Medfører faderskabssagens udfald, at der må foretages ændring af den skete fødselsregistrering, forholdes som følger:

a) Er barnet registreret som ægtebarn, men fremgår det af faderskabsmeddelelsen, at barnet ikke kan anses som født i ægteskab, foretages der slettelse i forældrerubrikken af ægtemandens navn. Er en anden mand anset som fader til barnet, foretages der endvidere notering herom som foreskrevet i afsnit II i Kirkeministeriets cirkulære nr. 258 af 12. december 1960 og afsnit 5.3.1. En eventuelt tidligere udstedt fødselsattest bør afleveres til ministerialbogsføreren, og en korrekt attest udleveres i stedet.

Har barnet fået tillagt et efternavn, som det efter reglerne i § 1 ikke er berettiget til at bære, slettes det pågældende navn. Såfremt 6 månedersfristen er udløbet – hvilket normalt vil være tilfældet – anføres i stedet det efternavn, moderen bar ved barnets fødsel, og der afgives indberetning til folkeregistret om navneændringen. Samtidig sendes der en meddelelse til moderen om det passere de tillige med oplysning om, at der i medfør af lovens § 2 er mulighed for ved anmeldelse til ministerialbogen at foretage ændring af det tillagte efternavn.

b) Er barnet registreret som født uden for ægteskab, men fremgår det af faderskabsanmeldelsen, at barnet må anses som født i ægteskab, foretages der notering i forældrerubrikken om faderens navn og forældrenes vielse.

Har barnet fået tillagt et efternavn, sker der ingen slettelse af navnet, men forældrene gøres bekendt med deres adgang til at vælge et nyt efternavn for barnet efter reglerne i § 2.

Der henvises til afsnit III og IV i personnavnelovscirkulæret.

KAPITEL 9

Domicilprincippet og særregler for udlændinge

Domicilprincippet indebærer, at en udlænding, der bor i Danmark, har samme retsstilling som danske statsborgere og derfor er omfattet af opholdslandets retlige regler bl. a. omfattende person-, familie- og arveret.

Udlændinges børn skal således navngives i overensstemmelse med navnelovens bestemmelser. Det er dansk (og ikke udenlandsk) person-, familie- og arvelovgivning, der anvendes på alle her i landet bosatte personer uden hensyn til deres nationalitet. Ifølge sædvanlig praksis godkender Civilretsdirektoratet ikke en adoption foretaget i udlandet, hvis den er foretaget på et tidspunkt, hvor adoptivforældrene var domicileret i Danmark, og der derfor kræves en dansk adoption.

Ved ægteskab i udlandet af parter, der er domicileret i Danmark på det tidspunkt, hvor de indgår ægteskab i udlandet, finder den danske navnelovgivning anvendelse. Ægtefællerne beholder derfor det efternavn, de bar før vielsen. Såfremt de herefter ønsker at føre samme efternavn i Danmark, må de henvises til navnebevis ved overøvrigheden. Ved senere fødselsregistrering af et fællesbarn, må ministerialbogsføreren alene anføre forældrene med hvert sit efternavn før vielsen, medmindre ægtefællerne har fået navnebevis til fælles efternavn.

Udlændinges navne skal tilføres ministerialbøgerne med samme stavemåde som i øvrige danske registre. Stavemåden i arbejds- og opholdstilladelsen skal således anvendes. Ønsker udlændingen en anden stavemåde, må arbejds- og opholdstilladelsen først ændres, og udlændingen må derfor henvises til Direktoratet for Udlændinge med henblik på en ændring.

Kun hvor dansk ret giver adgang til, at der kan anvendes særlige regler for udlændinge, kan sådanne regler følges. Noget sådant er kun sket i begrænset omfang.

Der tænkes herved navnlig på bestemmelsen i personnavnelovscirku-

læret, afsnit II, pk. 9, hvorefter forældre, hvoraf den ene eller begge har eller har haft fremmed statsborgerskab, uden forelæggelse for Kirkeministeriet kan tillægge deres børn fornavne, som forældrene erklærer – mundtligt eller skriftligt – er i brug som fornavne i det land, hvori de har eller en af dem har haft statsborgerskab. Sådanne navne optages ikke i ministeriets fortegnelse over godkendte fornavne, jf. seneste cirkulære af 1. november 1990.

Adgang til ved navnebevis at tillægge barn af islandske statsborgere, der midlertidigt opholder sig i Danmark, et tilnavn efter den islandske lov om personnavne (svarende til navnedannelsen før dåbsforordning af 1828), er hjemlet i § 1, stk. 1, i Justitsministeriets bekendtgørelse af 24. februar 1988 om islandske navneregler. Ifølge denne bestemmelse kan islandske statsborgere, der midlertidigt opholder sig i Danmark, vælge, om deres barn skal navngives efter den danske eller efter den islandske navnelov. Ministerialbogsføreren må derfor henvise de islandske forældre til at søge navnebevis på tilnavnet efter islandsk personnavnelov. Spørgsmål om midlertidigt ophold afgøres af overøvrigheden.

Udenlandske navne kan have former, der normalt ikke vil kunne opnås ved dansk navnebevis, som fx flerleddede efternavne, som uden bindestreg udgør et efternavn. Det kendes i spanske og portugisiske dobbelte efternavne (Flores Orthez) og i arabiske treleddede efternavne (Yahar Valled Hamar). Hele navnet skal anføres i efternavnsrubrikken, og deling af det flerleddede efternavn må ske ved navnebevis.

Vedrører omvendt anmeldelsen en person, der ikke har bopæl (domicil) her i landet, skal anmeldelsen forelægges Kirkeministeriet, se pkt. 2, afsnit IX, i personnavnelovscirkulæret.

Personer, som er bosiddende i Island, Norge eller Sverige, skal ansøge opholdslandets myndighed om navneforandring, forinden anmeldelsen om navneforandringen, bilagt henholdsvis et islandsk, norsk eller svensk navneændringsbevis sendes til ministerialbogsføreren i det sogn, hvor den pågældendes fødsel og dåb/navngivelse er registreret, jf. vejledning af 24. november 1992 om navneforandring for personer bosiddende i Island, Norge eller Sverige.

KAPITEL 10

Grundregistrering af dødsfald i folkekirkens ministerialbøger

10.1. Dødsfald, der finder sted i Danmark, registreres i folkekirkens ministerialbøger udenfor de sønderjyske landsdele

10.1.1. Territorial afgrænsning til Danmark

Ifølge § 1 i lov nr. 225 af 31. maj 1968 om anmeldelse af fødsler og dødsfald skal alle dødsfald, der finder sted her i landet eller om bord i skibe eller luftfartøjer, hvis første ankomststed derefter er en dansk havn eller lufthavn, anmeldes til folkekirkens ministerialbøger.

Det følger modsætningsvis af loven, at et dødsfald, der finder sted i udlandet, ikke registreres i folkekirkens ministerialbøger.

For de sønderjyske landsdele gælder særlige regler, jf. § 7 i lov om anmeldelse af fødsler og dødsfald, samt Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 572 af 22. november 1977 om anmeldelse af fødsel, navn og dødsfald i de sønderjyske landsdele. Dødsfaldet skal anmeldes til begravelsesmyndigheden, dvs. den kirkebogsførende sognepræst på afdødes bopælssted, eller på dødsstedet, hvis afdøde ikke havde bopæl, jf. § 7 i Justitsministeriets nævnte bekendtgørelse. Begravelsesmyndigheden videresender dødsanmeldelsen til vedkommende sønderjyske kommune, hvor personregisterføreren herefter foretager registrering af dødsfaldet, jf. § 10 i Justitsministeriets bekendtgørelse og § 4, stk. 2, i Kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 562 af 15. november 1977 om anmeldelse af fødsler og dødsfald.

Dødsfald, der finder sted på Færøerne og i Grønland, anmeldes til folkekirkens ministerialbøger. Såfremt en person, der er bopælsregistreret i Danmark, afgår ved døden på Færøerne, skal dødsfaldet anmeldes til bopæls sognets ministerialbogsfører i Danmark, idet bopælsregistreringen er indført på Færøerne, se afsnit 1.3.

10.1.2. Registreringsogn for dødsfald

Fra den 1. januar 1978 skal dødsfald registreres i ministerialbøgerne for det sogn, hvor afdøde havde bopæl, jf. § 4 i Kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 562 af 15. november 1977 om anmeldelse af fødsler og dødsfald.

Den kirkebogsførende sognepræst kan til brug for registreringen få oplyst af ethvert folkeregister, om afdøde har dansk personnummer og dermed oplysning om afdødes adresse og bopælsogn.

Såfremt afdøde havde bopæl i de sønderjyske landsdele, videresendes dødsanmeldelsen til personregisterføreren i den kommune, hvor afdøde havde bopæl, jf. § 4, stk. 1, i Kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 562 af 15. november 1977.

Såfremt afdøde ikke er tilmeldt folkeregistret og dermed ikke havde bopæl, skal dødsfaldet registreres i ministerialbøgerne for det sogn, hvor dødsfaldet har fundet sted, eller hvor første ankomsthavn eller lufthavn efter dødsfaldet er beliggende. Finder dødsfaldet sted på vej til klinik eller sygehus, skal dødsfaldet registreres i ministerialbøgerne for det sogn, hvor klinikken eller sygehuset er beliggende. Er dødsstedet ikke fastslået, skal anmeldelsen ske til ministerialbogsføreren for det sogn, hvor liget er fundet, jf. § 4, stk. 2, i Kirkeministeriets bekendtgørelse af 15. november 1977.

10.1.3. Pligt til at anmelde dødsfald

Dødsfald skal anmeldes senest 2 hverdage efter dødsfaldet eller efter skibets eller luftfartøjets ankomst til dansk område, jf. § 4, stk. 1. Fristen regnes fra udgangen af dødsdagen eller skibets eller luftfartøjets ankomstdag.

10.1.3.1. De anmeldelsespligtige

a) Anmeldelsen skal foretages af afdødes ægtefælle, hvis samlivet bestod. Tilsvarende gælder for afdødes partner i et registreret partnerskab, jf. vejledning nr. 148 af 6. juli 1990 om konsekvenser af lov om registreret partnerskab. Ellers af afdødes børn over 18 år eller af afdødes forældre i den nævnte rækkefølge, jf. § 5, stk. 1. I tilfælde, hvor anmeldelsespligten påhviler afdødes børn over 18 år eller afdødes forældre, er det tilstrækkeligt, at anmeldelsen foretages af en af disse.

Anmeldelsen kan ikke foretages af en af de anmeldelsespligtige dertil bemyndiget person, da der i forbindelse med anmeldelse af dødsfald skal

fremsættes anmodning om begravelse eller ligbrænding, og det forudsætter kendskab til afdødes forhold.

b) Findes der ikke anmeldelsespligtige efter § 5, stk. 1 (se foran under pkt. a), eller er disse ikke i stand til at foretage anmeldelsen, skal anmeldelse foretages af tilstedeværende personer over 18 år, der hørte til afdødes husstand, eller hos hvem afdøde havde ophold, jf. § 5, stk. 2, (fx. plejehjemsforstander). Til personer, hos hvem afdøde havde ophold, kan ikke henregnes sygehuspersonale, der dog kan være i besiddelse af relevante oplysninger.

c) Har dødsfaldet fundet sted ombord i skib eller luftfartøj, og findes ingen anmeldelsespligtig efter § 5, stk. 1-2 (se foran under pkt. a og b), skal anmeldelsen foretages af skibets eller luftfartøjets fører eller dennes stedfortræder, jf. § 5, stk. 3.

d) Findes der ingen anmeldelsespligtige efter § 5 og ejheller iøvrigt nogen person eller institution, der drager omsorg for afdødes begravelse, herunder afgivelse af dødsanmeldelse, påhviler det afdødes bopælskommune eller – hvis afdøde ikke havde bopæl her i landet – kommunen på dødsstedet at fremsætte anmodning om begravelse eller ligbrænding og dermed at afgive anmeldelse om dødsfaldet, jf. herved § 5, stk. 2, i lov om begravelse og ligbrænding.

Overtrædelse af anmeldelsespligten straffes med bøde, jf. lovens § 9.

10.1.3.2. Anmeldelsens afgivelse

Anmeldelsen skal afgives på den af Kirkeministeriet til dødsanmeldelse og anmodning om begravelse eller ligbrænding udarbejdede blanket, KI 16, der udleveres af den dødsattestudstedende læge eller af begravelsesmyndigheden (ministerialbogsføreren på anmeldelsesstedet).

Den kirkebogsførende sognepræst træffer som begravelsesmyndighed på grundlag af anmeldelsen afgørelse med hensyn til, om lig skal begraves eller brændes, og om en præst skal medvirke ved begravelseshandlingen (kirkelig begravelse), eller denne skal foregå uden medvirken af en præst (borgerlig begravelse).

Havde afdøde bopæl her i landet, er sognepræsten på afdødes bopælssted begravelsesmyndighed. Havde afdøde ikke bopæl her i landet, er sognepræsten på dødsstedet begravelsesmyndighed. Er dødsfaldet sket i udlandet, og havde afdøde ikke bopæl her i landet, må begravelsesmyndighedens funktioner i mangel af særlige regler herom varetages af sognepræsten på det sted, hvor liget skal begraves eller brændes.

Der henvises til afsnit I i Kirkeministeriets cirkulære af 1. december 1975 om begravelse og ligbrænding.

Blanketten indgår i et blanketsæt, der omfatter formularer til anmeldelse af dødsfaldet til skifteretten, folkeregistret, det sociale udvalg, blanketanmelderen (til brug for kirkegården/krematoriet) og til præsten, der skal medvirke ved begravelseshandlingen.

Den kirkebogsførende sognepræst kan bemyndige kordegnen til på begravelsesmyndighedens vegne at underskrive dødsanmeldelsen. Ved kordegnens underskrift anføres »Efter sognepræstens bemyndigelse,« jf. ministeriets skrivelse af 22. december 1975.

Blanketten skal også benyttes i tilfælde, hvor liget ønskes overført til udlandet, jf. afsnit VII i Kirkeministeriets cirkulære af 1. december 1975 om begravelse og ligbrænding. I disse tilfælde skal begravelsesmyndighedens attestation for dødsfaldets anmeldelse (formularen til anmelderen) medbringes ved henvendelse til embedslægen (i København stads-lægen) om udstedelse af ligpas.

I medfør af bekendtgørelsens § 6, stk. 2, skal anmeldelsen vedlægges dødsattest og – så vidt muligt – afdødes dåbs- eller navneattest, og – såfremt afdøde var gift/registreret partner/separeret eller enke/enkemand – tillige vielsesattest/partnerskabsattest, samt ægtefælles/partners dåbs- eller navneattest. Er afdødes fødsel registreret i et sønderjysk personregister, vedlægges – foruden dødsattest – en fødsels- og navneattest udstedt af personregisterføreren.

Vedrører anmeldelsen af et dødfødt barn, skal blanketten dødsanmeldelse og anmodning om begravelse eller ligbrænding benyttes. Anmeldelsen skal – foruden den i afsnit 5.1.3. krævede dokumentation vedr. fødsel – være bilagt den til forældrene udleverede jordemoderanmeldelse og dødsattest. Dødfødslen registreres i ministerialbogen under fødte med oplysning om dødsfødsel i CPR-rubrikken, idet der ikke kan tildeles et dødfødt barn CPR-nummer.

Anmeldelsen afleveres eller sendes til ministerialbogsføreren på anmeldelsesstedet, jf. 10.1.2. Der henvises til Kirkeministeriets cirkulære nr. 241 af 1. december 1977 om anmeldelse af fødsler og dødsfald.

For såvidt angår ministerialbogstilførsel om dødsfald, hvor afdøde levede i et registreret partnerskab, eller hvor afdødes registrerede partner er afgået ved døden, anføres i anmærkningsrubrikken »Registreret partnerskab«, og der anføres i anmærkningsrubrikken tilsvarende oplysning vedrørende partneren som for en ægtefælle. Døds- og begravelsesattest

for registreret partner skal anvendes, se afsnit 14.1.1.8 og 9. Der henvises i øvrigt til afsnit 1, a) og b) i vejledning nr. 148 af 6. juli 1990 om konsekvenser af lov om registreret partnerskab.

10.2. Begravelsesmyndighedens prøvelse af inhabilitet hos den dødsattestudstedende læge

Ifølge bestemmelsen i § 1 i Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 474 af 22. juni 1990 om lægers adgang til at konstatere dødens indtræden, foretage ligsyn, udstede dødsattest og foretage obduktion, må en læge ikke konstatere dødens indtræden, foretage ligsyn, obduktion eller udstede dødsattest, når den afdøde:

1) var lægens nuværende eller tidligere ægtefælle, registrerede partner, beslægtede eller besvogrede i op- eller nedstigende linie eller i sidelinien så nær som søskendebørn,

2) var lægens samlever, stedbarn eller plejebarn,

3) på død tidspunktet tilhørte lægens husstand, eller når lægen i øvrigt havde et særligt tilknytningsforhold til afdøde.

Justitsministeriet har henstillet, at begravelsesmyndigheden har opmærksomheden henledt på de tilfælde, hvor det af dødsattesten eller de i øvrigt for begravelsesmyndigheden foreliggende oplysninger fremgår, at den dødsattestudstedende læge efter de nævnte bestemmelser er inhabil, eller der er grundlag for mistanke herom.

Justitsministeriet har endvidere henstillet, at begravelsesmyndigheden, hvis habilitetsreglerne er overtrådt, omgående foretager indberetning til politiet vedlagt dødsattesten, således at der kan afholdes retslægeligt ligsyn.

Der henvises til Kirkeministeriets cirkulære nr. 196 af 14. september 1990 om de af læger udstedte dødsattester.

10.3. Indsigelser mod begravelsesmyndighedens afgørelse

Begravelsesmyndigheden træffer afgørelsen om begravelse eller ligbrænding skal finde sted, og om en præst skal medvirke ved begravelseshandlingen (kirkelig begravelse), eller denne skal foregå uden medvirken af en præst (borgerlig begravelse) på grundlag af den af de anmeldelsespligtige underskrevne dødsanmeldelse/anmodning om begravelse eller ligbrænding samt eventuelle yderligere oplysninger om afdødes ønsker herom.

Der henvises til § 7 og 8 i lov nr. 346 af 26. juni 1975 om begravelse og ligbrænding.

Fremsættes der indsigelse mod begravelsesmyndighedens afgørelse, og tages indsigelsen ikke til følge, forelægger begravelsesmyndigheden spørgsmålet for skifteretten. Skifteretten træffer afgørelse ved kendelse, der ikke kan kæres, jf. lovens § 9.

KAPITEL 11

Registrering af kirkelige handlinger i folkekirkens og de anerkendte trossamfunds ministerialbøger

11.1. Kirkelige handlinger med borgerlig gyldighed

11.1.1. Døb

11.1.1.1. Historisk oversigt

I Døbsforordningen af 30. maj 1828 § 18 blev det pålagt, at barnet ved dåben både skulle benævnes med fornavn og efternavn (familienavn). Denne regel er fortsat gældende, jf. afsnit 8.1.

Pligten til at døbe børn blev ophævet ved lov af 4. marts 1857, og der blev åbnet adgang for forældrene til at lade barnet navngive ved anmeldelse til ministerialbogen.

Ifølge § 1 i ministeriets cirkulære nr. 25 af 1. marts 1982 om navngivning ved anmeldelse til ministerialbogen skal barnet altid navngives til ministerialbogsføreren på fødselsregistreringsstedet, uanset om barnet er fraflyttet fødsels registreringsognet inden navngivelsen.

Efter Danmarks sidste kamp for Sønderjylland i 1864 måtte kongen af Danmark ved freden i Wien bl.a. afstå hertugdømmet Slesvig, der senere overgik helt til kongen af Preussen. Sønderjylland fik herefter som en del af Det tyske Kejserrige en borgerlig personregistrering i 1874. Folkekirkens ministerialbøger i Sønderjylland (Slesvig stift) har således indtil 1874 borgerlig gyldighed.

Efter Genforeningen i 1920 med den nordlige halvdel af hertugdømmet Slesvig blev denne borgerlige personregistrering opretholdt i de sønderjyske landsdele i medfør af § 4 i lov nr. 258 af 28. juni 1920 om indførelse af dansk personret m.m. i de sønderjyske landsdele. Børn, der er fødselsregistreret i de sønderjyske landsdele, kan kun navngives til personregisterføreren på fødselsregistreringsstedet, jf. § 3 i Kirkeministeriets cirkulære nr. 25 af 1. marts 1982 om navngivning ved anmeldelse til ministerialbogen. Dette gælder uanset, om barnet er fraflyttet de sønderjyske

landsdele uden at være navngivet. Døb i de sønderjyske landsdele må først finde sted i folkekirken eller i et anerkendt trossamfund – bortset fra nøddøb – når barnet er navngivet til personregistret, jf. Kirkeministeriets cirkulære nr. 26 af 1. marts 1982 om navngivning ved dåb i folkekirken og de anerkendte trossamfund, medmindre barnet er flyttet ud af de sønderjyske landsdele uden at være navngivet, se 11.1.1.2.

11.1.1.2. Døbshandlinger med borgerlig gyldighed

Ifølge § 13 i lov nr. 193 af 29. april 1981 om personnavne kan navngivning ved dåb uden for de sønderjyske landsdele ske i folkekirken eller i et anerkendt trossamfund. Det er den kirkelige tradition i Danmark.

Børn, hvis fødsel er registreret i folkekirkens ministerialbøger uden for de sønderjyske landsdele, og børn, hvis fødsel er registreret i et sønderjysk personregister, men som er flyttet ud af de sønderjyske landsdele uden at være navngivet, kan navngives ved dåb i folkekirken eller et anerkendt trossamfund, jf. nævnte cirkulære nr. 26 af 1. marts 1982 om navngivning ved dåb.

Er et barn fødselsregistreret i folkekirkens ministerialbøger udenfor de sønderjyske landsdele, har en dåb, der er sket i de sønderjyske landsdele, borgerlig gyldighed. Døbsattest må i et sådant tilfælde udstedes af ministerialbogsføreren i fødselsregistreringssognet, da den sønderjyske døbsattest ikke har borgerlig gyldighed, jf. § 23, pkt. j, i kirkebogsreform-cirkulærskrivelsen.

Om adgangen til dåb i folkekirken og om den kristne dåb henvises til Preben Espersen: Kirkeret, Almindelig del, afsnittene 5.4.2.2.8. Medlemskab af folkekirken og 11.2. Medlemsskabets stiftelse.

11.1.1.3. Døbens registreringssted

En døbshandling i folkekirken registreres altid i ministerialbøgerne for det sogn, hvor dåben er foretaget. Dåb i en kirke registreres således i ministerialbøgerne for det sogn, hvor kirken er beliggende. Hjemmedøb, dvs. døbshandling uden for kirken, fx. på et hospital, registreres i det sogn, hvor dåben har fundet sted.

Det er overladt til præsten at afgøre, om forudsætningerne for en hjemmedøb (nøddøb) er til stede.

Er hjemmedøb foretaget af andre end menighedens præster, skal forældrene anmelde hjemmedåben til den kirkebogsførende sognepræst i det sogn, hvor dåben har fundet sted (Kirkeministeriets skrivelse af 18. juni 1946).

Når en præst i en valg- eller døvemenighed får stillet en sognekirke til rådighed til foretagelse af dåb for medlemmer af menigheden, skal dåben registreres i vedkommende sognekirkes ministerialbøger efter almindelige regler, jf. Kirkeministeriets meddelelse af 18. maj 1993 angående registrering af dåb ved en valg- eller døvemenighedspræst i en sognekirke.

Dåb, der er foretaget i en valg- eller døvemenighedskirke, skal ikke anmeldes til ministerialbogsføreren i det sogn, hvor valg- eller døvemenighedens kirke er beliggende, da dåben tilføres valg- eller døvemenighedens ministerialbog, og dåben skal tilbagemeldes til ministerialbogsføreren i barnets fødselsregistreringsogn, jf. kirkebogsreformcirkulærskrivelsen § 3, nr. 4, Kirkelige handlinger, A Folkekirken, pkt. 2. Kun hvor fødslen er registreret i færøske/grønlandske ministerialbøger, i et sønderjysk eller udenlandsk personregister, skal dåben i valg- eller døvemenighedens kirke anmeldes til ministerialbogsføreren i det sogn, hvori dåben er foretaget, jf. cirkulæreskrivelse nr. 110 af 30. september 1988, afsnit 1.

Af dåbsfadderne, hvoraf der kan være op til 5, skal der ved dåben være mindst 3 til stede, da fadderne tillige er dåbsvidner. Ministeriet foretager derfor ikke slettelse af faddere eller indfører nye faddere efter dåben, jf. Kirkeministeriets skrivelse af 27. januar 1983 til Biskoppen over Århus stift.

Dåb i et anerkendt trossamfund registreres i ministerialbøgerne for den anerkendte menighed, i hvis område dåben har fundet sted. Er dåben foretaget på et sted, hvor trossamfundet ikke har en anerkendt menighed, sker tilførslen til ministerialbøgerne for den anerkendte menighed, som efter forholdene må anses for det mest naturlige registreringssted, jf. kirkebogsreformcirkulærskrivelsen, afsnit ad § 3, nr. 4, Kirkelige handlinger, pkt.B.

Dåben tilbagemeldes til ministerialbogsføreren i fødselsregistrerings-sognet, se 5.1.2.

11.1.1.4. Navngivelse ved dåben

Et unavngivet barn skal benævnes både med fornavn og efternavn ved dåben, se 8.1.

En person, der er navngivet inden dåben, skal i dåben benævnes med de samme navne, som personen er navngivet med i forvejen. En person, der fører et giftenavn (partnerskabsnavn), benævnes ved voksendåb med sit giftenavn (partnerskabsnavn). Efternavnsrubrikken i ministerialbogs-tilførslen vedrørende dåben og i dåbsattesten udfyldes med personens

eget efternavn, jf. 7.4.1., da giftenavnet (partnerskabsnavnet) fremgår af vielsesattesten (partnerskabsattesten).

Særregler om adgang til at tillægge nye fornavne i forbindelse med dåb blev ophævet ved personnavneloven af 29. april 1981, jf. personnavnelovscirkulæret, afsnit IX, pkt. 1.

Efter dåben er der adgang til ved anmeldelse til ministerialbogen i dåbssognet at få tillagt yderligere navn og ændre navn i overensstemmelse med reglerne i afsnit 7. Navneændring for personer, der er navngivet til et sønderjysk personregister, sker ved anmeldelse til personregisteret, jf. 11.1.1.1.

11.1.2. Vielse

11.1.2.1. Betingelserne for kirkelig vielse

Ægteskab indgås ved kirkelig eller borgerlig vielse, jf. § 15, stk. 1, i Justitsministeriets lovbekendtgørelse nr. 148 af 8. marts 1991 af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning. Kirkelig vielse med borgerlig gyldighed kan således også indgås i de sønderjyske landsdele i folkekirken og i de anerkendte trossamfund.

Borgerlig vielse blev indført ved lov af 13. april 1851 om ægteskabs indgåelse uden for de anerkendte trossamfund eller mellem medlemmer af forskellige trossamfund. Ifølge lovens § 1 kunne ægteskab herefter med fuld borgerlig gyldighed indgås for den borgerlige øvrighed uden kirkelig vielse.

Medens adgangen til at blive borgerlig viet står åben for alle, jf. lovens § 18, stk. 1, kan kirkelig vielse inden for folkekirken og de anerkendte trossamfund kun finde sted, når en af parterne hører til folkekirken eller vedkommende anerkendte trossamfund, jf. lovens § 16, stk. 1, pkt. 1. og 2.

Prøvelse af ægteskabsbetingelserne foretages af borgmesteren, i København af en af borgmestrene efter magistratens bestemmelse. Prøvelsen foretages på det sted, hvor en af parterne bor. Har ingen af parterne bopæl her i landet, foretages prøvelsen på det sted, hvor en af parterne opholder sig, jf. § 13 i Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 148 af 8. marts 1991 af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning.

Det vil fremgå af prøvelsesattesten, om ægtefællerne efter vielsen ønsker at føre samme efternavn, se 7.5.1. Ægtefællernes adresse fremgår af prøvelsesattesten.

Vielse skal foregå i overværelse af mindst 2 vidner, jf. § 20 i nævnte bekendtgørelse af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning. Vidneres navn og adresse skal derfor noteres i ministerialbogen, da vidnerne er en betingelse for ægteskabets gyldighed.

11.1.2.2. Vielsens registreringssted

Kirkelig vielse i folkekirken skal registreres i ministerialbøgerne for det sogn, hvori vielsen finder sted. Da kirkelig vielse normalt finder sted i en kirke, skal vielsen således registreres i ministerialbøgerne for det sogn, hvori kirken er beliggende. Vielsen registreres med nummer.

Ægtevielse i en valgmenighedskirke eller en døvemenighedskirke registreres i valg- eller døvemenighedens ministerialbog og anmeldes desuden til ministerialbogsføreren i det sogn, hvor vielsen har fundet sted, jf. Kirkeministeriets cirkulærskrivelse nr. 110 af 30. september 1988 til valgmenighedspræsterne og kirkebogsreformcirkulærskrivelsen ad § 3, nr.4.A. pkt. 2., således at ministerialbogsføreren kan indberette vielsen til folkeregistret, jf. afsnit 15.1.2.b.

En vielse, der efter biskoppens tilladelse finder sted uden for kirken, skal registreres i ministerialbøgerne for det sogn, hvor vielsen finder sted.

Ægtevielser i de anerkendte trossamfund tilføres ministerialbøgerne for den anerkendte menighed, i hvis område handlingen er foretaget.

Er ægtevielsen foretaget på et sted, hvor trossamfundet ikke har en anerkendt menighed, sker tilførslen til ministerialbøgerne for den menighed, som efter forholdene er det mest naturlige registreringssted, jf. kirkebogsreformcirkulærskrivelsen, ad § 3 nr. 4, Kirkelige handlinger, pkt. B.

11.2. Kirkelige handlinger i øvrigt

11.2.1. Fremstilling af hjemmedøbt barn

Et barn, der er blevet hjemmedøbt d.v.s. døbt uden for kirken, kan fremstilles i kirken til dåbens publikation.

Der er ikke adgang til ved fremstillingen at tillægge barnet andre navne end dem, der er tillagt barnet ved hjemmedåben. Såfremt der ønskes tillagt barnet andre navne, må det ske efter reglerne om navneændring, jf. afsnit 7.

Fremstilling i kirken tilføres ministerialbøgerne for det sogn, hvori kirken er beliggende. Er hjemmedåben foretaget i et andet sogn, tilbagemel-

des fremstillingen til ministerialbøgerne for dette sogn, ligesom der foretages tilbagemelding til fødselsregistreringssoget, jf. afsnit 13.1.

11.2.2. Konfirmation

Konfirmation foregår i kirken og tilføres ministerialbøgerne for det sogn, hvori kirken er beliggende. Tilførslen sker til ministerialbogsskema Konfirmander, der både omfatter drenge og piger.

Det er en betingelse for at blive konfirmeret, at konfirmanden er døbt med den kristne dåb. Sker der optagelse/genoptagelse i folkekirken i forbindelse med konfirmationen, skal ministerialbogsføreren i konfirmationssognet foretage tilbagemelding om optagelsen til førerne af de ministerialbøger i folkekirken, hvor den optages fødsel og dåb/navngivelse er registreret, jf. afsnit 13.1., samt afgive indberetning til folkeregistret om optagelse i folkekirken, se 15.1.2. pkt. c.

Ministerialbogsføreren i fødselsregistreringssoget udsteder en (ny) fødsels- og dåbsattest til den optagne, se også afsnit 12.

Der henvises til afsnit ad § 3, nr. 3, 1.b. i kirkebogsreformcirkulærskrivelsen.

11.2.3. Lysning til ægteskab og kirkelig velsignelse af borgerligt indgået ægteskab

I følge § 16 i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning kan der efter parternes ønske ske lysning ved kundgørelse fra prædikestolen. Den kirkelige lysning er ikke obligatorisk og har ingen retslig betydning. Der er adgang til kirkelig lysning, selvom parterne ønsker borgerlig vielse.

Borgerligt indgået ægteskab kan blive kirkeligt velsignet i kirken, når en af parterne hører til folkekirken, jf. adgang til kirkelig vielse i afsnit 11.1.2.1.

I tilslutning til ministerialbøgernes afdeling for ægtevielser er der mindst 3 blanke blade til særlige tilførsler. Disse blade anvendes til registrering af lysninger til ægteskab og kirkelig velsignelse af borgerligt indgåede ægteskaber. Ved tilførsel herom skal anføres parternes fulde navn, personnummer og fødselsregistreringssted. Desuden anføres i tilfælde af lysning sted og dato for denne og i tilfælde af kirkelig velsignelse af borgerligt indgået ægteskab sted og dato for ægteskabets indgåelse og sted og dato for ægteskabets velsignelse samt præstens navn. Der henvises til ad § 7, pkt. 2, i kirkebogsreformcirkulærskrivelsen.

Tilførsel om kirkelig velsignelse af et i udlandet indgået borgerligt æg-

teskab kan ikke danne grundlag for en anmeldelse om antagelse af gifte-navn eller bortkastelse af samme.

11.2.4. Kirkelig begravelse

11.2.4.1. Begravelsen foregår fra en kirke

Som led i kirkebogsreformen pr. 1. januar 1988 blev det fastsat, at i alle tilfælde, hvor begravelsen foregår fra en kirke, d.v.s. bygning eller rum, der er indviet af biskoppen, skal begravelsen tilføres ministerialbøgerne for det sogn, hvor den kirke, hvori begravelsen har fundet sted, er beliggende. Der henvises til ad § 3, nr. 4, Kirkelige handlinger, A Folkekirken, nr. 1 i kirkebogsreformcirkulærskrivelsen.

Bestemmelsen imødekom et alment ønske om, at en begravelse fra en kirke altid tilføres kirkens ministerialbøger uanset, at dødsfaldet er registreret i et andet sogns ministerialbøger, og begravelseshandlingen derfor tilføres dødsregistreringssognets ministerialbøger, jf. pkt. 1. a. i ministeriets cirkulære nr. 207 af 15. november 1978 om tilførsel til folkekirken ministerialbøger om begravelse. Afdøde har i mange tilfælde haft tilknytning til den kirke, hvor begravelsen finder sted.

Hvis dødsfaldet er registreret i færøske eller grønlandske ministerialbøger, hvortil begravelseshandlingen og jordfæstelsesstedet tilbagemeldes, eller er registreret i et sønderjysk personregister eller i udlandet, hvortil der ikke kan sendes meddelelse om begravelsen, jf. afsnit 1. pkt. b, c, og d i nævnte cirkulære af 15. november 1978, skal der ligeledes ske tilførsel til ministerialbøgerne i det sogn, hvor kirken er beliggende, når begravelseshandlingen foregår fra en kirke, jf. kirkebogsreformen pr. 1. januar 1988.

Sker der jordpåkastelse i et andet sogn end det, hvori begravelseskirken er beliggende, skal jordpåkastelsen tilbagemeldes til ministerialbøgerne for begravelseskirken og dødsregistreringssognet og ikke tilføres ministerialbøgerne for det sogn, hvor jordpåkastelsen finder sted. I dette tilfælde foretages følgende notering i ministerialbogens jordpåkastelsesrubrik: Navnet på kirkegården, hvor jordpåkastelsen har fundet sted, efterfulgt af kirkens navn.

En begravelse fra en valgmenighedskirke eller en døvemenigheds kirke tilføres menighedens ministerialbog, og begravelseshandlingen og jordfæstelsesstedet tilbagemeldes til ministerialbogsføreren i dødsregistreringssognet, herunder også til færøske eller grønlandske ministerialbøger.

Begravelseshandling fra et anerkendt trossamfunds kirke tilføres på samme måde menighedens ministerialbøger, og der gives tilbagemelding om jordfæstelsesstedet til dødsregistreringssognet. Der foretages ikke notering i dødsregistreringssognets ministerialbøger (folkekirkens ministerialbøger) om en begravelseshandling, der er foretaget i et anerkendt trossamfund eller i andre trossamfund uden for folkekirken.

11.2.4.2. Begravelser i øvrigt

Hvis begravelsen ikke foregår fra en kirke, men fx. fra et sygehus eller kirkegårdskapel, skal begravelseshandlingen og jordfæstelsesstedet alene tilføres ministerialbøgerne for det sogn i folkekirken udenfor Færøerne og Grønland, hvor dødsfaldet er registreret, jf. pkt. 10.1., samt pkt. 1. a. i Kirkeministeriets cirkulære nr. 207 af 15. november 1978 om tilførsel til folkekirkens ministerialbøger om begravelse.

Såfremt dødsfald er registreret i færøske eller grønlandske ministerialbøger, i et sønderjysk personregister eller i udlandet, og begravelsen ikke foregår fra en kirke, skal begravelseshandlingen tilføres ministerialbøgerne for det sogn, hvor jordpåkastelsen finder sted, jf. pkt. 1. b, c, og d, i nævnte cirkulære nr. 207 af 15. november 1978.

Der skal ske tilbagemelding om begravelseshandlingen og jordfæstelsesstedet til ministerialbøgerne på Færøerne og Grønland, hvorimod der ikke skal ske tilbagemelding til et sønderjysk personregister eller et udenlandsk register.

For begravelser udenfor folkekirken foretages der notering om stedet for jordfæstelsen på grundlag af blanketten til dødsanmeldelse/anmodning om begravelse/ligbrænding.

Er afdøde brændt, foretages der notering herom, samt om anbringelsesstedet for asken på grundlag af meddelelsen fra krematoriet.

KAPITEL 12

Registrering af optagelse i/udtræden af folkekirken

Om medlemskab af folkekirken, dets stiftelse og ophør, henvises til Preben Espersen, Kirkeret, Almindelig del, kapitel 11, afsnit 1 til 5.

I det følgende gennemgås derfor alene registreringen i kirkebøgerne, jf. kirkebogsreformcirkulærskrivelsen, ad § 3 nr. 3.

12.1. Optagelse i folkekirken, der ikke sker ved dåb

a) Er optagelsen sket ved præsten/en af præsterne på bopælsstedet, sker tilførsel til bopælssognets ministerialbøger.

b) Er optagelsen sket ved en anden præst i folkekirken, sker tilførsel til ministerialbøgerne for præstens sogn, og samtidig foretages der anmeldelse om optagelsen til ministerialbogsføreren på bopælsstedet til indførelse i dette sogns ministerialbøger.

Det påhviler ministerialbogsføreren på bopælsstedet at foretage tilbagemelding om optagelsen m.v. til førerne af de ministerialbøger i folkekirken, hvor den optages fødsel og navngivelse/dåb er registreret, samt at afgive indberetning om optagelsen til folkeregistret på blanket CPR-D8. Opmærksomheden henledes på, at der også skal foretages tilbagemelding i de tilfælde, hvor optagelse sker ved konfirmation i folkekirken, se afsnit 11.2.2.

Er der ikke tale om genoptagelse, hvor dåben er tilført folkekirkens ministerialbøger, skal anmeldelsen tillige indeholde oplysning om sted og dato for dåben udenfor folkekirken, på grundlag af hvilken optagelsen er sket.

Kirkeministeriet kan efter indstilling fra vedkommende biskop tiltræde optagelse i folkekirken af en person, som fx. en kristen flygtning, som ikke er i stand til at fremskaffe den sædvanlige dokumentation (en dåbsattest) for sin kristne dåb.

12.2. Udtrædelse af folkekirken

Udtrædelse sker ved anmeldelse, skriftligt eller ved fremmøde, til ministerialbogsføreren i det sogn, hvor den udtrædende bor, og registreres i dette sogns ministerialbøger. Der kan ikke forlanges personligt fremmøde, jf. Kirkeministeriets skrivelse af 13. juni 1951, når den skriftlige anmeldelse indholder de nødvendige oplysninger. Kirkeministeriet har udarbejdet en formular til anmeldelse om udtrædelse af folkekirken (Ki 15), der udleveres af kirkekontoret. Anmeldelsen skal vedlægges dåbsattest, eventuelt oplysning om hvor den pågældende er født og døbt, jf. § 6, stk. 3, i Kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 57 af 24. januar 1992 om stiftelse og ophør af medlemskab af folkekirken. Om udtrædelsen afgives der tilbagemelding til ministerialbogsførerne i fødselsregistreringssognet og dåbssognet samt indberetning til folkeregistret på blanket CPR-D8, se 15.1.2. pkt. c.

Medlemmer af folkekirken med bopæl i udlandet kan anmelde, at de udtræder af folkekirken. Anmeldelse om udtrædelsen sendes til sognepræsten i det sogn, hvor medlemmet senest havde bopæl, jf. § 6, stk. 2, i bekendtgørelsen. For personer med dansk personnummer, der har bopæl i udlandet, skal indberetning om udtrædelse sendes til folkeregistret i den kommune, hvor personen sidst havde bopæl. For personer uden dansk personnummer foretages ingen indberetning til folkeregistret.

Der foretages i begge tilfælde notering i ministerialbogen om udtrædelsen samt afgives tilbagemelding til fødselsregistreringssognet og dåbssognet.

Personer, der er døbt i et evangelisk-luthersk trossamfund i udlandet, og som derfor bliver medlem af folkekirken ved at tage bopæl her i landet, har adgang til at blive registreret som udmeldt af folkekirken med virkning fra indrejsdatoen, når der inden 6 måneder efter tilmelding til folkeregistret (ajourføringsdatoen) sker udmeldelse til bopælssognets ministerialbogsfører, jf. § 3, stk. 1, i bekendtgørelsen. »Hændelsesdato« i CPR-D8 anføres med dato for den pågældendes indrejse i Danmark, jf. herved Kirkeministeriets meddelelse af 20. februar 1992.

Anmeldelse om udtrædelse af folkekirken skal altid ske til folkekirkens ministerialbogsfører, der herefter indberetter udtrædelsen til folkeregistret, jf. afsnit 15.1.2.c, og Kirkeministeriets cirkulæreskrivelse nr. 157 af 19. maj 1992 om ophør af medlemskab af folkekirken.

12.3. Attest for optagelse/udtræden af folkekirken

Ved optagelse/genoptagelse i folkekirken samt ved udtræden udsteder ministerialbogsføreren i fødselsregistreringssognet en (ny) fødsels- og dåbsattest til det optagne/udtrådte medlem.

For personer, der er født og døbt i de sønderjyske landsdele, udstedes der en sønderjysk dåbsattest ved optagelsen/ respektiv ved udtræden.

Såfremt det optagne/udtrådte medlems fødsel og dåb ikke er registreret i folkekirkens ministerialbøger, udsteder sognepræsten i bopæls-sognet attestation for optagelse/genoptagelse i folkekirken, eller for udtrædelsen, jf. § 6, stk. 3, i bekendtgørelsen nr. 57 af 24. januar 1992 om medlemskab af folkekirken.

KAPITEL 13

Registrering efter Kirkeministeriets resolution

13.1. Konferering og tilbagemelding

Tilførsel i ministerialbøgerne anses efter dansk ret som gyldigt bevis for rigtigheden af de heri registrerede forhold. Det er derfor af afgørende betydning, at der ved konferering af hoved- og kontramministerialbogens tilførsler sikres overensstemmelse mellem tilførslerne om samme begivenhed. Er samme begivenhed tilført flere sognes ministerialbøger, fx. fremstilling af et barn, der er hjemmedøbt i et andet sogn, og som er fødselsregistreret i et tredje sogn, skal ministerialbogsføreren tilbagemelde registreringer til de andre sognes ministerialbogsførere, således at der er overensstemmelse mellem alle sognenes ministerialbøger.

Er kontramministerialbogen afleveret til landsarkivet, sendes meddelelsen til vedkommende landsarkiv med anmodning om notering i overensstemmelse med hovedministerialbogens tilførsler.

Den kirkebogsførende præst skal påse, at hovedministerialbøgerne og kontramministerialbøgerne konfereres med hinanden mindst hvert år. I sogne med over 1.500 indbyggere og i anerkendte menigheder med over 1.500 medlemmer skal konferering af ministerialbøgerne dog ske mindst hvert halve år. Efter stedfunden konferering forsyner den kirkebogsførende præst begge eksemplarer af ministerialbøgerne med påtegning herom. Valgmenighedspræsterne og døvepræsterne skal mindst hvert år foretage et kontrolgennemsyn af de skete ministerialbogstilførsler. Efter foretaget gennemsyn forsyner præsten ministerialbogen med påtegning herom, jf. § 11 i kirkebogsreformcirkulæret.

Foretages der supplerende tilførsel, rettelse eller notering af navneændring, faderskabsanerkendelse, adoption m.m., påhviler det ministerialbogsføreren samtidig at give tilbagemelding herom til de øvrige registreringssogne med alle de oplysninger, som er nødvendige for at foretage den supplerende tilførsel, rettelse eller notering, på forskriftsmæssig og fyldestgørende måde, jf. § 10 i kirkebogsreformcirkulæret.

Tilbagemeldinger har i praksis først og fremmest betydning for så vidt angår ministerialbogstilsførsler om fødsler m.v. Det bemærkes herved, at der med hensyn til fødselstilsførsler også gælder pligt til at foretage tilbage melding mellem ministerialbogsførerne i folkekirken, herunder også grønlandske og færøske ministerialbøger, og de anerkendte trossamfund, jf. ad § 10, B, i kirkebogsreformcirkulærskrivelsen. Der foretages ikke tilbage melding til udenlandske registre.

Der foretages kun tilbage melding til et sønderjysk personregister af dåbssognets ministerialbogsfører i de særlige tilfælde, hvor et i Sønderjylland fødselsregistreret barn flytter ud af de sønderjyske landsdele uden at være navngivet, og som derefter navngives ved dåb i folkekirken, se afsnit 11.1.1.2.

13.2. Berigtigelse og rettelser

Konstateres der en fejl i ministerialbøgerne, skal denne fejl søges rettet.

Fejl i ministerialbøgerne, der opdages under indskrivningen eller senere ved konfereringen, jf. 13.1. eller ved gennemsynet, kan berigtiges af ministerialbogsføreren under forudsætning af, at fejlen er klart dokumenteret, jf. § 12 i kirkebogsreformcirkulæret. På tilsvarende måde kan der foretages en tydeliggørelse eller supplerings af tilførslerne efter den kirkebogsførende sognepræsts bestemmelse.

Tilførslerne om fødsel og dåb/navngivelse af personer, der har gennemgået en kønsskifteoperation, skal i henhold til Kirkeministeriets cirkulærskrivelse af 10. november 1976 om ændring af fødselstilsførsler som følge af kønsskifte ændres fra ministerialbogens afdeling for »fødte mandkøn« til tilførsel om kvindekøn i ministerialbogen eller omvendt. I anmærkningsrubrikken noteres, at ændringen sker som følge af kønsskifte, og der henvises til den oprindelige tilførsel, som slettes med henvisning til det sted, hvortil tilførslen nu foretages. På det sted, hvor tilførslen efter køn og tidsfølgen hører hen, henvises til det sted, hvor tilførsel nu foretages. Ændring af den kønsskifteopereredes fornavne fra dreng- til pigenavne eller omvendt kan ske ved anmeldelse til ministerialbogen.

For de nye ministerialbogs-skemaer vil der alene ske rettelse af M til K eller omvendt under fødsler.

I alle andre tilfælde kan rettelser kun ske med tilladelse fra Kirkeministeriet, og sagen må derfor forelægges ministeriet, bilagt de ministerialbogsattester, øvrighedsbeviser og dokumenter i øvrigt, der er nødvendige

for ministeriets behandling af sagen med henblik på, at ministeriet kan bemyndige den kirkebogsførende sognepræst til at rette ministerialbogs-tilførslerne. Fotokopier kan anvendes, se skrivelse af 6. august 1973.

Såfremt det gennem vedlæggelse af udskrift af hoved- og kontramini-sterialbogen for vedkommendes forældre dokumenteres, at vedkom-mendes navn er forkert stavet, bemyndiger Kirkeministeriet ministerial-bogsføreren til at foretage en ansøgt rettelse. Det er herved en forud-sætning, at der foreligger en skriftlig begæring fra den, hvis navn ønskes rettet, idet ministeriet ikke foranlediger rettelse for afdøde personer.

Er der derimod blevet tillagt en person et navn, som den pågældende ikke er berettiget til efter personnavneloven, fx. uberettiget tillagt efter-navn eller mellemnavn, jf. afsnit 7.3. og 7.4, må Kirkeministeriet fore-lægge sagen for Civilretsdirektoratet, under hvis forretningområde per-sonnavneloven hører, med henblik på om rettelse kan undlades. Såfremt Civilretsdirektoratet finder, at der bør ske rettelse, kan rettelsen, typisk slettelse af et uberettiget tillagt navn, finde sted uden samtykke fra den, hvis navn bringes i overensstemmelse med personnavneloven. Den på-gældende skal dog forinden underrettes herom.

Ved ansøgning om rettelse af en fødselsdato må der vedlægges udskrift af vedkommende jordemoderprotokol og ved ansøgning om rettelse af dåbsdato erklæring fra dåbsvidnerne.

Når ministeriet bemyndiger en ministerialbogsfører til at foretage en rettelse, skal der henvises til afgørelsens dato og journalnummer i an-mærkningsrubrikken. Ministeriets afgørelse og de medfølgende bilag opbevares i embedsarkivet i 30 år, se 3.5.

13.3. Tilførsel om dansk adoptionsbevilling m.m.

Der foretages ikke tilførsel til danske ministerialbøger om begivenheder, der finder sted i udlandet, medmindre det sker i forbindelse med regi-strering af en her i landet stedfunden begivenhed, som fx. dåb i Danmark af en i udlandet født og navngiven person.

Personer, der ikke er registret i danske ministerialbøger, og som – efter at have taget bopæl i Danmark, – ønsker at få foretaget en navneforan-dring, henvises til overøvrigheden med henblik på at få udfærdiget et navnebevis, jf. personnavnelovens § 15, stk. 2.

Når en person, der er født og navngivet i udlandet, har taget bopæl i Danmark (domicil), og der udfærdiges en dansk myndighedsbeslutning for den pågældende, og myndighedsbeslutningen ikke kan noteres i det

udenlandske register, kan Kirkeministeriet foranledige tilførsel til bopælssognets ministerialbøger om personens fødsel, navngivelse, dåb og om myndighedsbeslutningen. Når et ægtepar, der er bosiddende i Danmark, ved en dansk adoptionsbevilling adopterer et udenlandsk barn, som er født og døbt i udlandet – eller ikke ønskes døbt – har ministeriet i cirkulærskrivelse nr. 13. af 24 januar 1974 meddelt tilladelse til, at der foretages tilførsel om adoptivbarnet til bopælssognets ministerialbøger. Barnet indføres med navnet inden adoptionen og med de biologiske forældre, hvis disse kendes, hvorefter der foretages notering i overensstemmelse med den danske adoptionsbevilling.

Såfremt der kun foreligger en udenlandsk adoptionsbevilling, er det ikke en gyldig adoption efter dansk ret, jf. afsnit 5.3.2., og ministerialbogsføreren kan ikke foretage tilførsel til bopælssognets ministerialbøger, før der foreligger en godkendelse fra Kirkeministeriet, jf. afsnit 7.6.

KAPITEL 14

Attester efter og oplysninger fra ministerialbøger

14.1. Attester og disses udfyldelse

14.1.1. Attester

Attester efter folkekirken og de anerkendte trossamfunds ministerialbøger har borgerlig gyldighed og skal derfor udstedes på de af Kirkeministeriet godkendte attestblanketter. For folkekirken er attestens øverste venstre hjørne påtrykt DEN DANSKE FOLKEKIRKE og for de anerkendte trossamfund er attestens øverste venstre hjørne påstemplet trossamfundets navn og derunder ordene: Anerkendt trossamfund. Der henvises til § 23 i kirkebogsreformcirkulæret og ad § 23 i kirkebogsreformcirkulærskrivelsen.

Ministeriet legaliserer alene originale attester og udskrifter efter ministerialbøgerne (ikke fotokopier), der enten er underskrevet af den kirkebogsførende sognepræst eller af kordegnen, der er bemyndiget hertil af den kirkebogsførende sognepræst, jf. 2.3.1.

Attester, der skal legaliseres, skal udfærdiges på de efter 1. januar 1988 godkendte blanketter. Ved legaliseringen bekræfter Kirkeministeriet underskriftens rigtighed og attestens borgerlige gyldighed.

Efter begæring kan ministeriets legalisering af attester – foruden på dansk – foretages på engelsk, tysk, fransk eller spansk. Legalisering er gebyrfri.

Attesterne er på dansk, og oversættelse må ske ved autoriseret translator på rekvirentens regning, jf. vejledning af 8. oktober 1991 om legalisering af attester til brug i udlandet.

Ministeriet har godkendt 12 forskellige attestblanketter, der anvendes i følgende tilfælde:

1. Fødselsattest/folkekirken

Attesten udstedes kun for barn, der hverken er døbt eller navngivet.

2. Fødsels- og dåbsattest/folkekirken

Attesten udstedes for en person, der er døbt i folkekirken, eller som er optaget i folkekirken på grundlag af dåb i et kristent trossamfund uden for folkekirken.

Er der sket hjemmedåb uden efterfølgende fremstilling i kirken, udfyldes kirkerubrikken ikke, men i dåbsdatorubrikken anføres foruden dåbsdatoen registreringsstedet for hjemmedåben.

Anmærkningsrubrikken udfyldes kun, såfremt der i ministerialbogen er foretaget notering om optagelse i eller udtrædelse af folkekirken. Rubrikken udfyldes i så fald således: »Optaget i folkekirken den...(dato)« eller »Udtrådt af folkekirken den...(dato)«. Er en i folkekirken døbt person udtrådt og derefter genoptaget, udfyldes bemærkningsrubrikken ikke.

En i folkekirken døbt person, der er udmeldt af folkekirken, kan ikke få udstedt en navneattest, da navngivelsen er sket ved dåben i folkekirken.

3. Fødsels-dåbsattest/de anerkendte trossamfund

Attesten udstedes for en person, der er døbt i et anerkendt trossamfund.

4. Fødsels-og navneattest/folkekirken

Attesten udstedes for en person, der er navngivet ved anmeldelse til folkekirkens eller et anerkendt trossamfunds ministerialbøger, eller som er navngivet ved dåb i et anerkendt trossamfund.

Er navngivelsen sket ved dåb i et anerkendt trossamfund, udfyldes rubrikkerne til oplysning om sted for navngivelsen og år og dag for navngivelsen ikke, men i bemærkningsrubrikken anføres dåbsdato og dåbssted.

5. Fødsels- og navneattest/de anerkendte trossamfund

Attesten udstedes for person, der er navngivet til et anerkendt trossamfunds ministerialbøger.

6 og 7. Vielsesattest/folkekirken og de anerkendte trossamfund

Rubrikken til angivelse af eget efternavn udfyldes kun, såfremt det aktuelle efternavn er et giftenavn.

Rubrikken vedrørende anvendelse af eget efternavn som mellemnavn foran giftenavn må kun benyttes (afkrydses), såfremt det aktuelle efternavn er et giftenavn.

8 og 9. Døds- og begravelsesattest/folkekirken

Attesten udstedes for afdød person, hvis dødsfald er registreret i folkekirken's ministerialbøger, samt hvor afdødes begravelse foregår fra en kirke.

Rubrikken til angivelse af eget efternavn udfyldes kun, såfremt afdødes efternavn var et giftenavn/partnerskabsnavn.

Rubrikken til oplysning om år og dag for jordpåkastelsen udfyldes kun, såfremt afdøde er begravet ved en præst i folkekirken, jf. 11.2.4.1.

I rubrikken til oplysning om begravelsesstedet anføres navnet på den kirkegård, hvor kisten eller asken er jordfæstet, eller hvor asken er hensat i kolumbarium.

Rubrikkerne til oplysning om ægtefælle/registreret partner udfyldes kun, hvis afdøde var gift/registreret partner, separeret eller enke/enkemand.

10 og 11. Døds- og begravelsesattest/de anerkendte trossamfund

Attesten udstedes for en afdød person, der er begravet ved en præst i et anerkendt trossamfund.

Angående attestens udfyldelse henvises til bemærkningerne under pkt. 8 og 9.

Rubrikken til oplysning om år og dag for jordpåkastelsen udfyldes kun, såfremt afdøde er begravet ved en præst i et anerkendt trossamfund.

12. Dåbsattest i Sønderjylland/folkekirken

Attesten udstedes for person, der er fødselsregistreret i et sønderjysk personregister og døbt i folkekirken i Sønderjylland, jf. afsnit 11.1.1.1.

Angående attestens udfyldelse i øvrigt henvises til bemærkningerne ad pkt. 2.

Vedrører den foretagne dåb en person, der ikke er fødselsregistreret i et sønderjysk personregister, men i folkekirken's ministerialbøger, skal attestudstedelse ske ved ministerialbogsføreren på fødselsregistreringsstedet, jf. afsnit 11.1.1.2., således at der udstedes en fødsels- og dåbsattest med borgerlig gyldighed.

14.1.2. Udfyldelse af navne- og forældreubrikken i dåbs- og navneattester

Attesternes rubrikker til navn og forældreforhold udfyldes i henhold til lovgivningen om personnavne, ægteskab, børns retsstilling m.m., jf. afsnit 5 til 11 i denne fremstilling.

I for- og mellemnavnerubrikken anføres fornavnene foran mellemnavnet/navnene.

I efternavnsrubrikken anføres alene efternavnet. Såfremt efternavnene er forbundet med en bindestreg (Holm-Jørgensen) eller ved et præfiks (Schaffalitzky de Muckadell) anføres det flerleddede efternavn fuldt ud i efternavnsrubrikken.

Som anført i afsnit 9 kan udlændinges efternavn bestå af flere navne uden bindestreg, som fx. i dobbelte spanske og portugisiske efternavne, og det flerleddede efternavn anføres fuldt ud i efternavnsrubrikken.

Titler som fx. baron/baronesse eller greve/grevinde er ikke en del af navnet og kan derfor ikke anføres i attesternes navnerubrik.

I forældrerubrikken må alene anføres navnene på forældre eller adoptivforældre på grundlag af de pågældendes døbs-, navne-, og vielsesattester. Det må ikke fremgå, om der er tale om adoptionsforhold.

På begæring kan forældrerubrikken i attester for stedbørn, der i henhold til bestemmelserne i lov nr. 130 af 27. maj 1908 § 11 og lov nr. 131 af 7. maj 1937 § 2, stk. 3, fører stedfaderens efternavn, udfyldes med moderens navn efterfulgt af stedfaderens navn: »i henhold til lov nr. 130 af 27. maj 1908 § 11« eller »i henhold til lov nr. 131 af 7. maj 1937 § 2, stk. 3.«

Moderens navn anføres først, medmindre der fremsættes begæring om, at faderens navn skal anføres først.

Forældrenes ægteskabelige stilling anføres ikke, medmindre der for børn født i ægteskab fremsættes begæring herom, således at der mellem forældrenes navne anføres ordene »og ægtefælle.«

Forældrenes borgerlige stilling anføres kun på begæring.

For børn udenfor ægteskab, hvortil faderskabet er fastslået, jf. afsnit 5.3., skal faderens navn anføres.

For børn født udenfor ægteskab før den 1. januar 1938, anføres den udlagte barnefaders navn, såfremt barnet har fået tillagt hans efternavn, eller det af ministerialbogen utvetydigt fremgår, at han personlig – mundtligt eller skriftligt – over for ministerialbogsføreren har erkendt at være fader til barnet. Betegnelsen »udlagt barnefader« anføres ikke i attesten. I andre tilfælde end de nævnte udelades den udlagte barnefaders navn. Er barnet legitimeret ved bevilling eller lyst i kuld og køn, tinglæsning af faderskabsanerkendelse, tilføjes i forældrerubrikken efter forældrenes navne henholdsvis: »i henhold til legitimationsbevilling af ... (dato)«, »i henhold til kuldlysning.«

For børn født udenfor ægteskab efter den 31. december 1937 skal fa-

derens navn anføres, når det af ministerialbogen fremgår, at faderskabet er fastslået ved faderens anerkendelse til en politiprotokol (i København overpræsidiets protokol) eller en retsbog, samt i tilfælde, hvor faderskabet i følge ministerialbogens udvisende er fastslået ved dom eller ved anerkendelse overfor overøvrigheden (statsamtet/Københavns Overpræsidium).

I tilfælde, hvor faderskabet ikke er fastslået, anføres alene moderens navn i forældrerubrikken.

Forældrenes navne anføres ved angivelse af for- og mellemnavne og efternavn i nævnte rækkefølge. Er det aktuelle efternavn et giftenavn, anføres tillige eget efternavn med ordet »født« foran. Angår attesten et barn i ægteskab, der er født før den 1. april 1982, anføres – med mindre andet fremgår af ministerialbogen – moderen med mandens efternavn som giftenavn.

Hvis en ægtefælle overfor vielsesmyndigheden har anmeldt, at vedkommende fører sit eget efternavn som adresseringsmellempnavn foran giftenavnet (faktisk navnebrug se 7.5.1.), kan ægtefællens navn på begæring i forældrerubrikken anføres i overensstemmelse hermed med for- og mellemnavn, adresseringsmellempnavn (eget efternavn), giftenavn og eget efternavn med »født« foran.

Har en ægtefælle som giftenavn erhvervet et navn, som den pågældende bærer som mellemnavn, anføres uden begæring den pågældendes navn i forældrerubrikken med for- og mellemnavn, eget efternavn og giftenavn (der er identisk med mellemnavnet) med »gift« foran.

Attestrubrikker, der ikke udfyldes, forsynes med en stiplede linie. Såfremt således et adoptivforhold ophæves, uden at adoptivbarnet indtræder i retsforholdet til sin biologiske slægt, må forældrerubrikken stå tom, alene udfyldt med en stiplede linie.

Attesterne bør udfærdiges på skrivemaskine med dokumentfast farvebånd, og de må ikke indeholde rettelser.

14.2. Attester og oplysninger fra ministerialbøgerne

Kirkebøger indeholder både oplysning om personlige forhold som fødselsdato, navn og navneændringer som helt private forhold som fx. faderskabsanerkendelse, kønsskifte, adoption og trosforhold. Ministerialbogsførerne har derfor tavshedspligt, jf. 3.3., og oplysningerne må ikke meddeles uvedkommende.

Kirkebøgerne er et offentligt register, men da der ikke er tale om et edb-register, og der ikke gøres brug af elektronisk databehandling, er kirkebøgerne ikke omfattet af lov om offentlige myndigheders registre.

Ifølge § 26 i kirkebogsreformcirkulæret er de ministerialbøger, der bebor hos ministerialbogsføreren, ikke offentligt tilgængelige. Private må ikke ved selvsyn gøre sig bekendt med indholdet af kirkebøgerne.

Det er uden betydning, at fristen for kirkebøgernes aflevering til landsarkivet er overskredet, jf. afsnit 3.4.

14.2.1. Adgang til at rekvirere oplysninger og attester fra ministerialbøgerne

Bestemmelser herom findes i §§ 27-29 i ovennævnte cirkulære. Enhver kan rekvirere oplysninger om personer, der er eller ville være fyldt 110 år på tidspunktet for rekvisitionen. For vielser regnes fristen fra den yngste af ægtefællernes fødsel.

For personer, der ikke er eller ville være fyldt 110 år, kan ifølge § 28 alene meddeles oplysning til de pkt. 1-6 nævnte rekvirenter, der må legitimere sig overfor ministerialbogsføreren, medmindre de er denne personlig bekendt.

14.2.1.1. En offentlig myndighed

En offentlig myndighed kan rekvirere oplysninger fra ministerialbøgerne om en person, selvom den pågældende er uvidende herom eller modsætter sig dette.

Offentlig myndighed omfatter danske statslige og kommunale myndigheder, samt naturligvis folkekirkens og de anerkendte trossamfunds ministerialbogsførere.

Offentlig myndighed omfatter også udenlandske offentlige myndigheder indenfor EF-området, når oplysningen indhentes til offentlig brug.

Udenlandske offentlige myndigheder udenfor EF-området må henvises til at indhente samtykke fra den, hvem tilførslen vedrører, jf. pkt. 3. Foreligger der ikke et sådant samtykke, bør sagen forelægges Kirkeministeriet med oplysning om formålet med begæringen og forholdene i det land, hvis offentlige myndighed har rekvireret attesten, herunder om hvordan de fortrolige oplysninger i praksis må antages at blive anvendt i det pågældende land. Det er i denne sammenhæng uden betydning, om

den person, for hvem attest rekvireres, har dansk eller fremmed statsborgerret.

14.2.1.2. Begæring fra den, hvem tilførslen angår

For ugifte personer under 18 år kan begæringen tillige fremsættes af en af forældrene – uanset om vedkommende har forældremyndighed. Er den, hvem tilførslen angår, umyndig, kan begæringen, foruden af forældrene fremsættes af værger.

Er den pågældende afgået ved døden, kan begæringen fremsættes af ægtefælle/registreret partner, forældre eller efterkommere, der er over 18 år, samt af den, der som indehaver af forældremyndigheden over eller værge for efterkommere varetager disses interesser.

Som følge af offentlighedsloven må en begæring fra en umyndig efterkommer, når han/hun antages at være i besiddelse af den fornødne modenhed til at blive bekendt med indholdet af tilførslen. Der er ikke fastsat betingelser med hensyn til alder for at kunne få oplysning fra kirkebogen. Det afgørende er, om den umyndige er i besiddelse af en tilstrækkelig modenhed til at bedømme betydningen af de oplysninger, som kirkebogen indeholder. Kravet om modenhed skærpes, hvor rekvirenten er født uden for ægteskab eller er adopteret. Der er derfor adgang til at udbede sig en nærmere forklaring om, hvorfor der ønskes kendskab til tilførslen. Da den kriminelle lavalder er 15 år, og der afgives erklæring for offentlig myndighed, bør der være særlige grunde for at imødekomme ansøgning fra børn under denne alder.

Har ministerialbogsføreren inden begæringen modtaget henvendelse fra forældremyndighedens indehaver om, at den mindreårige ikke må gøres bekendt med tilførslen, må ministerialbogsføreren normalt være afskåret fra at meddele den umyndige de begærede oplysninger, jf. § 4 i offentlighedsloven.

Ved adoptionsforhold kan adoptivbarn gøre sig bekendt med, hvem der er dets biologiske forældre. De biologiske forældre er derimod afskåret fra oplysning vedrørende et barn, der er bortadopteret.

14.2.1.3. Begæring i følge fuldmagt

Fremsendes begæring af en anden end den, hvem tilførslen angår, må der foreligge en skriftlig fuldmagt fra den, hvem tilførslen angår, eller fra en person, som efter de anførte regler er berettiget til at rekvirere oplysningerne.

Fuldmagten må nøje angive, hvilke attester, der kan rekvireres, og fuldmagtivers identitet skal være dokumenteret.

14.2.1.4. Advokater i følge beskikkelse eller bevilling

En advokat, der ved fremlæggelse af bevilling eller beskikkelse legitimerer sig som executor testamenti, medhjælper for skifteretten, eller som beskikket til udførelse af en offentlig eller beneficeret sag, samt en advokat, der skriftligt erklærer at have den fornødne bemyndigelse til at indhente attesten eller udskriften fra en med navn og adresse betegnet person, som er rette vedkommende, kan få meddelt de begærede oplysninger.

14.2.1.5. Retlig interesse

Den, der ønsker attester eller udskrifter til retlig brug, herunder navneforandring og navnerettelse, kan få meddelt de oplysninger, som er nødvendige for at få gennemført den ønskede navneændring eller navnerettelse.

Rekvirenten må overfor ministerialbogsføreren redegøre for, at han/hun har en retlig interesse i at erhverve de ønskede attester eller udskrifter, og dokumentere dette gennem vedlæggelse af dåbsattester, øvrighedsbevilling eller domsudskrifter.

Ved navnesager vil en ministerialbogsfører selv som offentlig myndighed kunne rekvirere oplysninger fra andre ministerialbogsførere til brug ved behandling af en sag om navnerettelse og dermed bistå rekvirenten.

14.2.1.6. Tilladelse fra Kirkeministeriet

Kirkeministeriet meddeler i ganske særlige tilfælde tilladelse til, at en forsker, som fx. læge, historiker eller lignende til brug ved videnskabelige undersøgelser indhenter oplysninger fra kirkebøgerne om fødselsdata, navn og forældre for bestemt angivne personer, når forskeren forud har fået tilladelse af Registertilsynet til at oprette et privat register. Rekviseitionen skal være vedlagt kopi af ministeriets tilladelse, der vil være begrænset til en periode af indtil 5 år.

Kirkeministeriet kræver, at der til brug ved rekviseitionen tilvejebringes en identifikation af de pågældende personer for ikke at pålægge ministerialbogsførerne et uoverskueligt arbejde.

Ministeriet kræver, at de indsamlede oplysninger behandles som fortrolige og kun anvendes i det angivne øjemed, at de indsamlede op-

lysninger ikke indgår i videnskabelige publikationer eller på anden måde offentliggøres på en sådan måde, at der kan ske identifikation af bestemte personer, samt at oplysningerne destrueres efter en bestemt periode.

Det bemærkes, at de oplysninger, der registreres i et videnskabeligt institut, er omfattet af bestemmelserne i lov om private registre.

Ifølge praksis afslår ministeriet ansøgning fra private, herunder slægtsforskere, om oplysninger fra kirkebøgerne om nulevende personer, når der ikke foreligger samtykke fra de pågældende, og henviser rekvirenten til de almindeligt gældende regler, som anført i pkt. 2-3, og til at rette henvendelse til landsarkiverne, jf. afsnit 14.2.2. Såfremt en privat ønsker oplysning om adressen på en bestemt person, fx. med henblik på at indhente samtykke, jf. pkt. 3, kan dette ske ved henvendelse til folkeregistret, når personens navn og fødselsdato oplyses.

14.2.2. Ministerialbøger på landsarkivet

Ministerialbøger, der er afleveret til landsarkivet, er almindeligt tilgængelige, når der er gået 50 år siden, de blev udskrevet. Døds- og begravelsesregistrene er dog tilgængelige allerede 10 år efter, at de er udskrevet, jf. § 5 i Kulturministeriets cirkulære nr. 47 af 10. marts 1976 om attestudstedelse m.v. efter de i landsarkiverne opbevarede ministerialbøger, sønderjyske personregistre og borgerlige ægteskabsbøger samt om disses tilgængelighed.

Disse bestemmelser er af betydning for slægtsforskere, idet der på landsarkivernes læsesale via edb-skærme kan ske en granskning af de afleverede ministerialbøger.

KAPITEL 15

Ministerialbogsførere og andre borgerlige myndigheder

15.1. Indberetning til andre borgerlige myndigheder

Som grundregistrende myndighed skal folkekirkens ministerialbogsførere indrapportere fødsel, navn, vielse og dødsfald m.m. til andre borgerlige myndigheder.

I følge § 10 i kirkebogsreformcirkulæret påhviler det ministerialbogsføreren at afgive indberetning til følgende borgerlige myndigheder:

15.1.1. Embedslægeinstitutionerne

Udenfor Sønderjylland skal ministerialbogsførerne afgive månedlig indberetning om antallet af døde (dødfødte) ved benyttelse af Sundhedsstyrelsens blanket.

I Københavns kommune afgives der dog ugentlige indberetninger i overensstemmelse med stadslægens anvisninger.

Der skal ikke ske indberetning om fødte, da Sundhedsstyrelsen fra 1. januar 1991 har indført ny fødselsanmeldelse fra jordemoderen, jf. ministeriets meddelelse af 10. januar 1991.

15.1.2. Folkeregistrene

Som følge af Indenrigsministeriets modernisering af CPR-systemet er der i samarbejde med Kirkeministeriet indført nye blanketter til ministerialbogsførernes indberetning af FØDSEL-T1, NAVNGIVELSE-N2, NAVNEÆNDRING-N1, VIELSE-C2, OPTAGELSE/UDTRÆDEN AF FOLKEKIRKEN-D8, og Dødsanmeldelse/anmodning om begravelse og ligbrænding. Der henvises til Kirkeministeriets meddelelse af 12. juni 1991 til ministerialbogsførerne i folkekirken og de anerkendte trossamfund om nye blanketter til indberetning til folkeregistrene.

Hver blanket er på bagsiden forsynet med en vejledning om dens brug.

Blanketterne skal udfyldes med skrivemaskine, og fristen for indberetning er 5 dage.

CPR-blanketterne skal udfyldes med det danske alfabets bogstaver (bortset fra ü), da CPR ikke registrer andet. Derfor kan der være uoverensstemmelser mellem CPR og ministerialbogen for så vidt angår stavemåden eller tilførsel af fornavn, mellemnavn og efternavn. Ministerialbogsføreren må derfor ikke anvende CPR-udskrifter som dokumentation for rette navne, men skal søge dokumentation fra ministerialbøgerne.

Der foretages kun indberetning for personer, der har dansk personnummer.

Indberetning for personer, der har dansk personnummer, men som ikke har bopæl her i landet, sendes til folkeregistret i den kommune, hvor vedkommende sidst havde bopæl.

Oplysning om adresse, civilstand, samt om medlemskab af folkekirken for personer med dansk personnummer kan ministerialbogsføreren som offentlig myndighed indhente fra ethvert folkeregister, da alle folkeregistre har direkte terminaladgang til CPR. Ministerialbogsførerne kan ikke selv rette direkte henvendelse til CPR.

a. Fødsel – CPR-T1

Folkekirkens ministerialbogsførere uden for Sønderjylland afgiver indberetninger om anmeldte fødsler ved benyttelse af indberetningsblanket CPR-T1, når moderen har dansk personnummer.

For udenlandske mødre uden dansk personnummer, kan CPR-T1 sendes til Direktoratet for Udlændinge, der vedlægger fødselsindberetningen den pågældende udlændings sag.

Det er vigtigt, at barnets køn (M/K) angives korrekt, idet en senere korrektion destruerer det tillagte personnummer, og der for visse årgange kan være et begrænset antal ledige personnumre.

Ved flerfødsler angives rækkefølgen af fødslerne med talordene: een, to osv. i parantes i for- og mellemnavnsrubrikken. Ved flerfødsler af samme køn vil den førstfødte af CPR få tillagt et lavere løbenummer end den næstfødte.

Folkekirkerubrikken skal udfyldes med bogstavet U, såfremt fødselsanmeldelsen også omfatter navngivelse af barnet. Sker navngivelsen ved hjemmedåb i folkekirken anføres bogstavet F. Ellers udfyldes rubrikken ikke.

Bane 2 i blanketten indeholder rubrikker om dåb m.m. til brug ved tilbagemelding, jf. afsnit 13.1.

b. Navngivelse CPR-N2, navneændring CPR-N1, og vielse CPR-C2

Ministerialbogsførerne i folkekirken og de anerkendte trossamfund afgiver indberetninger om navngivelse, navneændring/navnerettelse og vielse ved benyttelse af indberetningsblanketterne CPR-N2, CPR-N1 og CPR-C2. Blanket CPR-N2 anvendes, hvadenten navngivelsen er sket ved dåb eller ved anmeldelse.

Folkekirkerubrikken udfyldes med »F«, hvis barnet navngives ved dåb i folkekirken, med »M«, hvis barnet navngives ved dåb i en valgmenighed, eller »U«, hvis barnet navngives uden dåb i folkekirken.

Indberetningsblanket Navneændring CPR-N1 anvendes ikke ved ændring af eget efternavn for en person, der fører et giftenavn, når personen fortsat fører giftenavnet som efternavn, da CPR-systemet alene registrerer ændring af det efternavn, som personen fører. Det er tilstrækkeligt, at nyt eget efternavn registreres i ministerialbogen.

Såfremt kun en af ægtefællerne har dansk personnummer, sendes begge CPR-C2 blanketter til denne ægtefælles kommune.

I Sønderjylland anvendes blanket CPR-N2 ikke, og blanket CPR-N1 anvendes kun for så vidt angår antagelse og ændring af giftenavn. Foretages der i Sønderjylland dåb af et barn, der er fødselsregistreret i folkekirkens ministerialbøger, skal indberetning om navngivelsen og om eventuel senere navneændring derfor foretages af ministerialbogsføreren på fødselsregistreringsstedet.

Valgmenighedspræsterne og døvepræsterne skal ikke afgive de omhandlede indberetninger. Denne opgave påhviler folkekirkens ministerialbogsfører i det sogn, i hvis ministerialbøger fødslen eller vielsen er registreret, for dåb se 11.1.1.3. og for vielse se 11.1.2.2.

c. Optagelse i /udtræden af folkekirken CPR-D8

Folkekirkens ministerialbogsførere i og uden for Sønderjylland afgiver indberetninger om optagelser i og udtrædelser af folkekirken ved benyttelse af indberetningsblanket CPR-D8.

Blanketten anvendes af ministerialbogsførerne til indberetning af optagelse i eller udtræden af folkekirken for personer, der i forvejen er navngivet.

Når personer, der er døbt i et evangelisk-luthersk trossamfund i ud-

landet, og som derfor bliver medlem af folkekirken ved at tage bopæl her i landet, udmelder sig af folkekirken inden 6 måneder efter tilmelding til folkeregistret (ajourføringsdatoen som kan oplyses af folkeregistret), registreres udmeldelsen med virkning fra indrejsedatoen, og rubrikken Hændelsesdato udfyldes med datoen for den pågældendes indrejse i Danmark, jf. meddelelse af 20. februar 1992.

Med hensyn til indberetning om optagelse bemærkes, at blanketten anvendes såvel i tilfælde, hvor navngivne personer – børn som voksne – optages ved dåb, som i tilfælde, hvor personer, der er døbt i et kristent trosamfund uden for folkekirken, optages i henhold til begæring herom eller ved konfirmation.

d. Dødsanmeldelse

Dødsfald indberettes til folkeregistret ved benyttelse af blanketsættet Dødsanmeldelse og anmodning om begravelse/ligbrænding.

Ved dødsfald i Sønderjylland omfatter blanketblad »Til folkeregistret« også indberetning til personregistret, jf. afsnit 10.1.1.

15.1.3. Skifteretten og det sociale udvalg

Dødsfald indberettes til skifteretten og det sociale udvalg ved benyttelse af blanketsættet Dødsanmeldelse/anmodning om begravelse/ligbrænding.

Dette gælder også i Sønderjylland, jf. afsnit II, pkt. 6, nr. 1 og 3, i ministeriets cirkulære nr. 241 af 1. december 1977 om anmeldelse af fødsler og dødsfald.

15.2. Særkende for den kirkelige registrering

Den kirkelige registrering i Danmark har en lang tradition, som er værdsat af befolkningen.

En borger kan altid rette henvendelse til ministerialbogsføreren i sit bopælssogn og blive vejledt om reglerne for registrering. Såfremt borgeren er registreret i et andet sogns ministerialbøger, vil ministerialbogsføreren videresende sagen om attestrekvisition eller anmeldelse om navneændring – vedlagt den til sagens ekspedition fornødne dokumentation – til ministerialbogsføreren i dette sogn, således at der kan udstedes attest eller foretages navneændring i ministerialbøgerne, jf. Kirkeministeriets cirkulære af 24. august 1984 om attestrekvisition og anmeldelse til ministerialbogen.

Ministerialbogsføreren bistår borgeren ved tilvejebringelse af attester til brug ved anmeldelser af fødsler og dødsfald, jf. afsnit III i ministeriets cirkulære af 1. december 1977 om anmeldelse af fødsler og dødsfald og yder vejledning til forældrene om dåb/navngivelse eller til de efterladte om begravelse.

Attester efter og navneændring ved anmeldelse til ministerialbøgerne udfærdiges af ministerialbogsførerne, uden at der afkræves borgeren gebyr herfor. Dette gælder også ved anmeldelse til personregisterførerne i Sønderjylland.

Der er en tilknytning mellem sognets beboere og sognepræsten som følge af, at kirken varetager civilregistreringen. Dette gjorde kirkeminister Torben Rechendorff rede for i sit svar til kirkeudvalget den 5. juli 1990:

»En ændring af den nuværende ordning til en borgerlig personregistrering vil være en serviceforringelse for borgeren, idet der er færre kommunale registreringssteder end folkekirkelige ministerialbogsførere. Da flertallet af børn døbes i folkekirken, og folkekirkens præster medvirker ved langt de fleste begravelser, vil det være en yderligere ulempe for borgeren både at skulle henvende sig til kommunen/folkeregistret og til folkekirkens ministerialbogsførere angående barnedåb/kirkelig begravelse.

Hertil kommer at folkekirken foruden de rent registreringsmæssige opgaver tillige varetager en mere personlig og individuel betjening af befolkningen, som f. eks. ved anmeldelse af dødfødt barn eller ved begravelse af trafikdræbte.

Den tekniske og økonomiske vurdering, som blev foretaget i 1972, kan ikke umiddelbart anvendes på forholdene i 1990, idet folkekirken som nævnt i den forløbne tid har overtaget en væsentlig yderligere sagsbehandling ved registreringen.

Det er min opfattelse, at kirkebogssystemet bl. a. gennem sin stadige tilpasning og fornyelse har bevist sin fortsatte berettigelse, og at helt principielle og generelle kirkepolitiske hensyn taler mod væsentlige ændringer i dette system.«

Hertil kommer, at biskopper, provster, præster og kordegne gennem kurser og forslag til Kirkeministeriet bidrager til, at regler om kirkebogsregistreringen stadigt tilpasses det nutidige samfund, uden at kirkebogsregistreringen mister sit særkende som beskyttet identitet – kirkeligt som borgerligt – for hvert enkelt menneske.

Litteraturhenvisning

Niels Bjerregaard:

Oplysning fra kirkebøger, Kordegnenes Blad, 1989 nr. 6.

Kirkebogsjura, Præsteforeningens Blad, 1991 nr. 41.

Provstens tilsyn med kirkebogsføringen, Præsteforeningens Blad, 1992 nr. 11.

O. A. Borum:

Dansk Navneret, Familieretten I, 1948.

Svend Danielsen:

Hemmeligførende kvinder, kuldlysning og legitimation, Ugeskrift for Retsvæsen, 1980 nr. 5.

J. K. Dinesen:

Faderskabsproceduren, Juristen, 1993 nr. 1.

Preben Espersen:

Folkekirkens Styrelse, 1990.

Kirkeret, Almindelig Del, 1993.

Ib Lunøe:

Dansk Personnavneret, 1944.

Ingrid Lund-Andersen og Noe Munck:

Retsforholdet mellem forældre og børn, Familieret, 1990 3. udgave.

Eva Villarsen Meldgaard:

Studier i Københavnske fornavne 1650-1950, Doktordisputats 1989.

Orla Møller:

Kirkebøgerne, 1949.

Johannes Pedersen:

Legitimation og notering herom, Kordegnenes Blad, 1976 nr. 5.
Borgerlig personregistrering-kirkebøger-kordegne, Kordegnenes Blad, 1978 nr. 5.

August Rosen:

Dansk Kirkeret, 3 udgave 1976.

Maria Topp:

Tillæggelse af familienavn for personer født før 1. januar 1938, Kordegnenes Blad, 1977 nr. 1.

Kai Winther:

Vedrørende mellemnavne, Kordegnenes Blad, 1974 nr. 9.

Stikordsregister

(Der henvises til bogens afsnit fx 1.2.)

A

Adoption 7.6, 13.3.
Adoptivbørn 6.1, 7.4.3.3.
Adresseringsmellempnavn 7.5.1, 8.1, 14.1.2.
Advokat 5.3.1, 14.2.1.1.4.
Aflevering af ministerialbøger 3.4.
Anerkendelse af faderskab 5.3.1.
Anerkendt trossamfund 1.2, 11.1.1.3.
Anmeldelsespligt, fødsler – dødsfald 1.3.
Arbejds/opholdstilladelse 9.
Arkivalier 3.5.
Attester 14.1 og 2.
Autorisation af kirkebøger 2.3.2.

B

Baptistsamfund, Det danske 1.2.
Begravelsesmyndighed 10.1.1, 10.1.3.2, 10.2. og 3.
Berigtigelse 13.2.
Beskikkede advokater 14.2.1.4.
Biskoppens tilsyn 2.3.2.
Bopælsregistrering 1.3, 2.1.
Borgerlig begravelse 10.1.3.2, 10.3.
Bortkomst af ministerialbog 3.3.
Brandsikker boks 3.2.
Børn, uden for ægteskab 5.2.2, 8.2.

C

Centrale Personregister (CPR) 1.3.
Civilretsdirektoratet 2.3.3, 13.2.

CPR-indberetningsblanketter 1.3, 12.1, 15.1.2.

CPR-nummer 10.1.3.2, 15.1.2 a.

D

Dansk Brandteknisk Institut 3.2.

Danske Lov 2-8-7, 1.2.

Datternavne 7.1, 7.3.1, 9.

Direktoratet for Udlændinge 9.

Domicil 9.

Dødfødte 5.1.3, 10.1.3.2.

Døds- og begravelsesattest 14.1.1.8-11.

Dødsanmeldelse/anmodning om begravelse/ligbrænding 10.1.3.2, 10.3, 15.1.2 d.

Dødsfald, grundregistrering 2.1, 10 ff.

Dødsregistreringssogn 1.3, 11.2.4.1.

Døvemenheder 3.2, 11.1.1.3, 11.1.2.2, 11.2.4.1 og 2.

Dåb 11.1.1. ff.

Dåbsattest 11.1.1.2, 14.1.1.2.

Dåbsforordningen 7.1, 11.1.1.1.

Dåbsregistreringssogn 11.1.1.3.

Dåbsvidner 1.2, 11.1.1.3.

E

Efternavn, børn 8.2.

Efternavn, giftenavn 7.4.1.

Efternavn, stedforældre 7.4.3.4.

Eftersyn af kirkebøger 2.3.2.

Eget efternavn 7.4 ff.

Egne oplysninger i kirkebøgerne, adgang til, 14.2.1.2.

Embedslægen 10.1.3.2, 15.1.1.

Embedsstempel 2.3.1.

F

Faddere 11.1.1.3.

Faderskab, til barn uden for ægteskab 5.3, 14.1.2.

Faderskabsregistrering, ændring 8.2.

Faktisk navnebrug 7.5.1.

Fejl i ministerialbøgerne 13.2.

Flerfødsler 15.1.2.a.

Folkeregister 5.1.2, 10.1.2, 10.1.3.2, 12.1 og 2, 15.1.2.
Folkeregisterindberetning om navneændring 7.4.3, 15.1.2.b.
Forbeholdte efternavne 7.2.2.
Fornavn 7.2, 7.3.2.
Forældremyndighed 6, 7.2.3, 7.3.1, 7.4.3, 14.2.1.2.
Fotokopier 13.2.
Fremstilling af hjemmedøbt barn 11.2.1.
Frimenighed, dåb i 8.1.
Frist for navngivning 7.2.1, 8.1.
Fritagelse for at oplyse faderskab 5.3.1.
Fuldmagt til attestekvisition 14.2.1.3.
Fælles forældremyndighed 6.2 ff.
Færøerne 1.3, 5.1.1, 7.1, 7.2.1, 7.3.1, 10.1.1, 11.2.4.1 og 2.
Fødselsanstalten i Jylland 2.1.
Fødselsattest 14.1.1.1.
Fødselsindberetning 7.4.2 a.
Fødselsregistreringssovn 1.3, 5.1.2, 8.1, 11.1.1.1 og 2.
Fødsler, grundregistrering 2.1, 5.1.

G

Gebyr for navnebevis 7.6.
Giftenavn 7.4.1, 7.5 ff., 14.1.1.6, 14.1.2.
Grundregistrering af fødsler og dødsfald 2.1.
Grønland 1.3, 5.1.1, 7.2.1, 10.1.1, 11.2.4.1 og 2.

H

Haakonskirken, Norske menighed 1.2.
Hemmeligfødende kvinder 2.2.
Hjemmedåb 11.1.1.3.
Hovedministerialbog 1.2, 2.3.1.

I

Indberetning om provstens tilsyn 2.3.2.
Indberetning til folkeregistret 8.1.
Indberetningsblanketter 1.3, 15.1.2 a-d.
Indbinding af ministerialbøger 3.1.
Indenrigsministeriet, CPR-kontoret 2.1.
Institut for Navneforskning 7.2.1, 7.2.2.
Islandske statsborgere 9.

J

Jordemoder 5.1.3, 10.1.3.2.
Jordpåkastelse 11.2.4.1 og 2.
Justitsministeriet, Civilretsdirektoratet 2.3.2, 7.2.1.

K

Kassation af kirkebogsarkivalier 3.5.
Kgl. Fødselsstiftelse 2.2.
Kirke 11.2.4.1.
Kirkebogsførende sognepræst 2.3.1.
Kirkebogsskemaer 3.1.
Kirkedistrikter, ophør af særskilte ministerialbøger 2.2.
Kirkegård/krematorium 10.1.3.2, 11.2.4.1 og 2.
Kirkelig begravelse 10.1.3.2, 10.3, 11.2.4 ff.
Kirkelig velsignelse af borgerligt indgået ægteskab 11.2.3.
Kirkeministeriet 2.3.3, 14.2.1.6.
Kirkeritualet af 1685 1.2.
Kommunens pligt ved dødsfald 10.1.3.1.
Konferering 13.1.
Konfirmation 11.2.2, 12.1.
Konsulent i registreringssager 2.3.3.
Kontraministerialbog 1.2, 2.3.1, 13.1.
Kontraministerialbogsførere 1.2, 2.3.1.
Kordegne 2.3.1.
Kristen dåb 12.1.
Kuglepenne, godkendte 3.1.
Kuldlysning 14.1.2.
Kønsskifte 13.2.

L

Landsarkiverne 3.4, 13.1, 14.2.
Legalisering af attester 2.3.1, 14.1.1.
Legitimation 8.2.
Ligbrænding 10.1.3.2, 10.3.
Lokal navneskik 7.2.2.
Luftfartøj, dødsfald i 10.1.2, 10.1.3.
Luftfartøj, fødsel i 2.1, 5.1.3.
Lysning til ægteskab 11.2.3.
Lægers inhabilitet ved dødsfald 10.2.

M

Manglende dokumentation for kristen dåb 12.1.

Mellemlavn 7.3 ff.

Metodistiske trossamfund 1.2.

Ministerialbøger 1.2.

Mosaiske trossamfund 1.2.

Myndighedskode 1.2, 7.5.1.

Myndighedsregler 6.5.

N

Navneattest 14.1.1.4 og 5.

Navnebevis 7.2.3, 7.3.4, 7.4.3, 7.5.2, 7.6, 8.1, 9, 13.3.

Navneændring 7.2.3, 7.3.1, 7.4.3, 7.5.2.

Navneændringsattest 7.4.3.

Navngivelse til fødselsregistreringsstedet 11.1.1.1.

Navngivning ved dåb 11.1.1.4

Norge 9.

Norske menighed, Kong Haakons kirke 1.2.

Nummer, registrering af fødsler, dødsfald og kirkelige vielser med, 4.1.

O

Offentlig myndighed, oplysning fra kirkebøgerne 14.2.1.1.

Offentlighedsloven 14.2.1.2.

Opbevaring af arkivalier 3.5.

Opbevaring af ministerialbøger 3.2.

Opkald 7.2.2.

Oplysning fra ministerialbøger 14.2 ff.

Opløsning af menighed 3.4.

Optagelse i folkekirken 11.2., 12.1 og 3, 14.1.1.2, 15.1.2 c.

Ortodokse russiske menighed 1.2.

Overøvrigheden 5.3.1, 7.6.

P

Paternitetserklæring 3.5.

Personlige oplysninger 3.3, 14.2.

Personregister, sønderjysk 7.2.1, 10.1.1, 11.1.1.1, 13.1.

Pligt til at anmelde dødsfald 10.1.3.

Pligt til at anmelde fødsel 5.1.3.

Privates adgang til kirkebøger 3.3, 14.2.

Provstens tilsyn 2.3.2.

Prøvelse af ægteskabsbetingelserne 11.1.2.1.

R

Registre, lov om offentlige 14.2, private 14.2.1.6.

Registrerede partnere 7.4.3.4, 10.1.3.1 og 2, 14.1.1.8-11, 14.2.1.2.

Retlig interesse 14.2.1.5.

Rettelse i ministerialbøger 3.1, 13.2.

Rigsarkivet 3.1.

Rigshospitalet 1.2.

Romersk-katolske trossamfund 1.2.

Rubrikker i kirkebogsskemaer 3.1.

S

Samtykke til oplysning fra ministerialbøger 14.2.1.6.

Sikring af ministerialbøger 3.3.

Skib, dødsfald i 10.1.2 og 3.

Skib, fødsel i 2.1, 5.1.3.

Skifteretten 10.1.3.2, 10.3, 15.1.3.

Skrivemaskine 14.1.2.

Slettelse af faddere 11.1.1.3.

Slægtsforskere 14.2.1.6.

Sociale udvalg 8.1, 10.1.3.2, 15.1.3.

Sogn som registreringssted 2.1.

St. Alban's English Church 1.2.

Statens Indkøb 3.1.

Stedbørn 7.4.3.4, 14.1.2.

Stilling 5.3.1, 14.1.2.

Svenska Gustafsforsamlingen 1.2.

Sverige 9.

Særlige tilførsler 11.2.3.

Sønderjylland 5.1.1, 7.2.1 og 2, 8.1, 10.1.1 og 2, 11.1.1.1 og 2, 11.2.4.1 og 2, 15.1.2 b.

Sønderjysk dåbsattest 11.1.1.2, 12.3, 14.1.1.12.

T

Tavshedspligt 3.3, 14.2.

Tilbage melding 7.6, 11.1.1.3, 11.2.4.1 og 2, 12.1 og 2, 13.1.

Tilgængelighed af kirkebøger 14.2 ff.

Titler 7.2.2, 14.1.2.

Tomme attestrubrikker 14.1.2.

U

Udenlandske afgørelser 7.6, 13.3.

Udenlandske navne 9.

Udfyldelse af attestrubrikker 14.1.2.

Udgifter til ministerialbøger 3.1.

Udlagt barnefader 14.1.2.

Udlandet, overførsel af lig til 10.1.3.2.

Udlandet, registrering af begivenheder i 5.1.1, 5.3.2, 7.6, 11.2.4.1 og 2, 12.2, 13.3.

Udlændinge 7.2.2, 9.

Udtræden af folkekirken 12.2 og 3, 14.1.1.2, 15.1.2 c.

Umyndige 6.5.

Underskrift på attester 2.3.1, 14.1.1.

Underskriftsbemyndigelse til kordege 2.3.1, 14.1.1.

Underskriftskort 2.3.1.

V

Valgmenigheder 3.2, 3.4, 11.1.1.3, 11.1.2.2, 11.2.4.1, 15.1.2 b.

Videnskabelige undersøgelser 14.2.1.6.

Vielser 4.2, 9, 11.1.2 ff.

Vielsesattest 14.1.1.6 og 7.

Vielsesvidner 11.1.2.1.

Æ

Ægtebørn 5.2.1, 8.2.

Ægtefælle 5.2.1 og 2, 7.5.1 og 2, 9, 10.1.3.1 og 2, 11.1.2.1, 14.1.2, 14.2.1.2.

Ægteskab, registrering af 11.1.2.2.

Ægteskabsvidner 1.2, 11.1.2.1.

Ø

Ødelæggelse af ministerialbog 3.2.

Å/AA

Å/Aa, skrivemåden 7.6.

87-87441-10-1

DIS-Danmark

1 1 0 3 1 2

Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek